

TÜZRENDESZETI KOZLONY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Bákóczy-út 3A. Telefon 90-33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kézirata a szerkesztő olmire irányítandó, ha közlére alkalmasak díjaztatnak.
---	--	---

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA. VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Büszke gyásznak közepette.

Az elnökség február 6-án tartott ülésén elhatározták, hogy ha nem is veszünk fel a megjelenés folytonosságát, de az összeköttetés kedves kötelékét sem akarva teljesen megszüntetni, — időnként, lapunk egy-egy számát, a háboru alatt is, jelentessük meg. E határozat következtében lát most napvilágot, ez a márciusi dátumot és 1., 2., 3. folyó számot viselő, idei első, lappéldány.

A gigászi harc, amelyhez foghatót, mióta világ a világ, ember még nem ért meg, teljes vehemenciával folyik. Fiaink még künn virrasztanak a lövészárkokban.

Jó egynehányat közülök örökre elsirathatunk és csak emléküket őrizhetjük a szívünkben, mert az elevenen való viszontlátásnak reménye is szertefoszlott immár. A székesfővárosi hivatásos tűzoltócsapatnak, egymagának, hét hősi halállal elköltözöttje van, másik hét orosz fogságban synylódik; sebesültjeinek száma pedig 78 és ebben az arányban lesz büszke gyászunk általános, hazaszerte, mindenütt.

Általános gyászt mondunk. Mert a költő szerint:

„Ma nincs gyász, mely külön csak egyé.
Nincs egy eset, csak sok eset.
Akiiket ma nagy csapás nem érhet,
azok az igen kevesek,
kik harcba nem küldtek fiat:
mind-mind remélnék és remegnek
vagy sírnak — másoké miatt!”

Ez általános gyásznak közepette mégis — úgy érezzük — helyes volt az elnökség e határozata, mert a rendes élet látszatával, győzelembe vetett hitünket erősítjük. Erre pedig nemcsak nekünk van szükségünk, hanem küzdő seregünknek is szüksége van.

Vegyük fel tehát az elejtett fonalat s mint az események hű krónikásai, tegyünk úgy, mintha asztalunkra ma is nullás lisztből való omlós kalács és nem hadikenyér kerülne és mint hogy ha körülöttünk nem ágyudörgés, srapsivítás s gránátok bűgása, hanem a régi csend és rend uralkodnék.

Adja Isten, hogy nemsokára, csakugyan ilyen napok köszöntsenek ránk és illetőleg a nagy megpróbáltatást hősiezen álló, vér és pénzáldozatra ma még egyformán kész — ezeréves magyar hazára!

**Elnökünk levele
dr. Óvári Ferenc alelnökhöz
a harcterről.**

1915, II/3.

Tábori posta, 54.

Kedves Barátom!

Ugy gondolom, hogy Téged is érdekelni fog, meg a többi tűzoltó-bajtársaimat is érdekelni fogja háborus életemnek egyik, a napokban lejátszó-dott tűzoltóepizódja, — az alábbiakban tehát elmondom azt.

Orosz-Lengyelország egy kis mezővárosában már néhány hét óta időzünk. Amolyan jobb képű falu ez, mint nálunk a járási székhelyek szoktak lenni. Terstyánszky lovassági tábornok ur Ő Kegyelmessége, aki mellett parancsörtisztí szolgálatot teljesítek, már másodszor tisztelt meg abbeli bizalmával, hogy olyan városban, ahonnan a polgári hatóságok elmenekültek, valami hevenyészett közigazgatásfélét szervezzek. Itt is ez a feladat hármlott reám.

A kb. 3000 lakossal bíró városka fele lengyel, fele zsidó. Béke idején semmiféle önkormányzattal, képviselő testülettel, nem bír. Az egész közigazgatási személyzet egy császári orosz előljáróból, egy lengyel irnokból és két kisbiróból áll.

Az első, kit „Sulteisznak“ neveznek, csapataink közeledtekor, a község pénztárával az ország belsejébe menekült. A második: a „Szekretárius“ (segédjegyzőféle) és a kisbirók, kiket „vuid“nak tisztelnek, lengyelek lévén, itt maradtak.

Első dolgom az volt, hogy 7 leggazdagabb lengyelt és a 6 legmódosabb zsidót az adókönyvekből kinyomozzuk. Ezek büntetés terhe mellett előállítottak és a Kegyelmes ur által községi előljáróknak neveztetek ki. Meghagyatott nekik, hogy válasszanak kebelükből egy lengyelt elnöknek. Így kaptunk egy polgármestert és 12 előljárót. Egy zsidó és egy lengyel folyton inspectiót tart a község házában. Mindannyian piros-fehér (lengyel színű) kar-

nek, zárórát tartanak, utcákat söpörtetnek, havat hányatnak, közérőt rendelnek ki, adót hajtanak be, főrspotot állítanak stb. stb.

Mikor a dolog kissé lendületbe jött, rögtön a tűzrendészetre fordítottam figyelmemet. Megállapítottam, hogy van a községnek vagy 30 működő tagból álló szervezett önkéntes tűzoltócsapata. Egy nagyon szép (betonból készült) tágas szertára, két nyomófecskendője, 4 (talpon álló) hidrofórja, egy nagy szívókészüléke, mellyel a városkán átfolyó P. nevű folyóból szivatják a vizet és 12 kis lajtos kocsija. Azonfelül néhány rossz létra, csákány stb, de össze-vissza csak 25 m. tömlője. Ellenben minden tűzoltónak van barnadaróc egyenruhája és egy nagy, fene fényes, réz sisakja.

A szertár azonban, mikor benyitottam, vajmi háborus képet tárt elém. A szerek egy sarokban egymás hegyé voltak dobálva, a nyomórudakból és kerékküllőkből, fázó vitézeink tábori tüzet raktak, a tágas helyiséget derék szekereszeink pompás istállónak rendezték be, ahol 20 ló vigan ropogtatta a rekvirált zabot. Az órszobában pedig kényelmesen pőfékeltek a Jézus-Mária huszárok.

Itt persze katonás rendet kellett teremteni. A lovakat átszállásoltuk. A gépeket helyreállítottuk, amiben a parancsnokság autótáborának soffőrjei segítettek.

Harmadnap délre bevégeztük a karbáhozást s menázsira mentünk. Alig kezdünk az ebédhez, fülemben sugja a főlszolgálo ordonánc, hogy menjek ki egy kissé. Ott kint jelentik, hogy tűz van a faluban. Mire a kijelölt helyre érkeztem lángban állott egy parasztháznak fazsindelyes teteje. Két vizipuska már a helyszínen dolgozott és vagy 5—6 rézsisak is buzgólkodott a lángok körül. De annál hamarabb és nagyobb számban voltak kéznél bakáink, kik most szakemberek a „tűz“ dolgában, ha mindjárt más formájában is. Szerencsére szélcsend volt, így véde-

s a tűz alkalmasint annak szikrájából keletkezett s okozta a háztulajdonosnak, (egy szegény öreg asszonynak) kárát, Kegyelmes urunk megengedte, hogy katonák építsék föl az uj tetőt.

Most körülbelül 10 napja történt az eset, ma a tető, melyhez az anyagot is mi adtuk, már kész, jó lemezzel van fedve s a napokban az özvegy újra be is költözhetik. Így dolgozik a magyar katona. Irtja kegyetlenül az ellenséget, irgalmatlan rendet vág bennük — ha kell egész falvakat gyújt fel — de ha jogtalan kárt tett, rögtön beugrik s a rombolás-pusztítás helyett épít-alkot.

tions-Pause“ alatt.

Nekem különben az örökös hazavágyáson kívül egyéb bajom hál' Istennek nincs, ugy hiszem azonban, hogy ez itt valamennyiünknel közös nyavalya. No de nem fog örökké tartani, legközelebb alaposan elporoljuk ismét az atyuska lomha katonáit s megkapjuk édes hazánknak a dicsőséges küzdelemben jól megérdemelt tartós békét.

Tűzoltó társainknak add át baráti köszöntésemet.

Hazafias üdvözlettel őszinte hived

Gróf Széchényi Viktor
huszárkapitány.

HIVATALOS RÉSZ.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten, 1914. évi szeptember hó 2-án a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodalmi és oktatásügyi szakosztály ülésén.

Elnök: dr. Óvári Ferenc.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László.

Jelen voltak: dr. Balogh Dezső, Bencze István, Breuer László, Keresztes János és Udvardy Aladár.

Elmaradását igazolta: Markusovszky Béla.

1. Elnök aelnök üdvözlí a megjelent tagokat s az ülést megnyitja.

2. Kuhárszky László jelenti, hogy szeretett elnökünk, gróf Széchényi Viktor, a legfőbb Hadúr hívó szavára az elsők között sietett felséges Királyunk és édes Hazánk védelmére.

Indítványozza, hogy ebből az alkalomból Öméltóságát a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodalmi és oktatásügyi szakosztálya üdvözölje.

A szakosztály az indítványt nagy lelkesedéssel elfogadta.

3. dr. Óvári Ferenc aelnök rámutat a mostani rendkívüli időkre, melyekben azonban a társadalmi és gazdasági életet fentartó munkának fennakadnia avagy szünetelnie nem szabad. Ezért az irodalmi és oktatásügyi szakosztály összehívását is szükségesnek tartotta, mert annak hatásköre dönteni afölött, vajjon a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja, a Tűzrendészeti Közlöny, a háboru tartama alatt megjelenjék-e, avagy annak kiadása bizonytalan időre felfüggesztessék-e?

Bemutatja egyuttal Markusovszky Béla felelős szerkesztő előterjesztését, melyben a lap megjelenését a hadi állapotokra való tekintettel bizonytalan időre beszüntetni kéri. Indokolásul felhozza, hogy a kézbesítés fogyatékosága miatt, a legtöbb helyen, ugyis csak elkallódnának lapunk egyes példányai. Azután meg, amikor mindenki csak a háborura gondol, arról olvas s egyedül annak eseményeiről elmélkedik s vitáz, akkor szaklapunk csak egy esetben számíthatna némi érdeklődésre, ha t. i. a sorsdöntő eseményekről és történelmi vonatkozásu dolgokról hozna közleményeket. Ez pedig nem képezi fel-

adatát. Viszont száraz szakcikkekkel s még szárazabb jegyzőkönyvekkel traktálni ilyenkor a testületek-tagjait, már csak azért is felesleges, mivel az olvasóközönséget csupán kettő-három itthonmaradt képviseli.

Többek hozzászólása után elhatározott, hogy a lap megjelenése bizonytalan időre elodázatik és erről a tagtestületek, előfizetők és hirdetőik az idén megjelenő utolsó számban értesíteni fognak.

4. Bencze István jelenti, hogy a Tűzrendészeti Közlöny néhány számán, mint a lap kiadója szerepel. Tekintettel arra, hogy evvel a tisztséggel meg nem bízott, s hogy vele az uj sajtótörvény értelmében nemcsak erkölcsi, de anyagi felelősség is jár, kéri a szakosztályt, hogy a lap kiadójaul más valaki kéressék fel.

Udvardy Aladár szerint Bencze kérése tárgy-talan, amennyiben a lap megjelenése ugyis bizonytalan időre felfüggesztetett.

A szakosztály elhatározza, hogy a lap újbolí megjelenése előtt gondoskodik majd kiadóról. Egyben felkéri Benczét, hogy a még megjelenő utolsó számnak is legyen ő a névleges kiadója, miután a felelősség voltakép amugy is a Tűzoltó Szövetségé, mire Bencze a szakosztály kéréséhez hozzájárul. Kuhárszky László kijelenti, hogy ő készséggel vállalja a kiadó szerepét.

5. Bencze István titkár felolvassa a m. kir. belügyminiszternek a hadbavonult tűzoltók pótlása és a tűzoltószerek megvizsgálása tárgyában kiadott 155.000/VI. a B. M. számú rendeletét, melyben a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetséget felhívja, hogy az ország hatóságait szakszerű tevékenységével minél hathatósabban támogassa.

Elhatározott, hogy a körrendelet teljes szövege még a lap utolsó számában közzétetés-sék. A Tűzoltó-Szövetség pedig minden igyekezetével oda törekedjék, hogy a m. kir. belügy-miniszter felhívásának megfelelően, az ország hatóságait tűzrendészeti szempontból, minden erejével támogassa.

6. Bencze István titkár jelenti, hogy a könyvtárrendezés folyamatban van, s felhatalmazást kér, hogy a könyvtár fűzött köteteit beköttethesse.

Dr. Balogh Dezső pártolja Bencze kérését annyival is inkább, mert erre vonatkozólag a költségvetésben fedezet is van.

A szakosztály elrendeli a könyvek bekötését. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Dr. Óvári Ferenc
orsz. képviselő
alelnök.

Kuhárszky László
titkár.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1915 február hó 6-án a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnökségi ülésén.

Elnök: Dr. Óvári Ferenc.

Jegyzőkönyvezető: Kuhárszky László.

Jelen voltak: Dr. Balogh Dezső, Bencze István, Breuer László, Keresztes János és Udvardy Aladár.

Elmaradását igazolta: Bartha Gergely és Erdély Ernő.

Elnöklő alelnök üdvözlí a megjelenteket, az ülést megnyitja.

1. Bencze István titkár felolvassa harctéren levő elnökünk, gróf Széchényi Viktor köszönő levelét, amelyben egyttal az elnökség tisztelt tagjainak boldog újévet kíván.

Dr. Óvári Ferenc alelnök jelenti, hogy Óméltósága nemcsak kitüntetésben részesült, de ismételten visszament a harctérré. Indítványozza, hogy ebből az alkalomból szeretett elnökünket az elnökség üdvözzölje.

Az indítványt az elnökség nagy lelkesedéssel elfogadta.

2. Bencze István jelenti, hogy az utolsó elnökségi ülés óta, a hazai tűzoltó-intézménynek két hatalmas oszlopa dült ki. Szabados Imre elnökségünk jeles és ügybuzgó tagja, Somogy vármegye tűzrendészeti felügyelője és ügyvivő alelnöke és Publigh Ernő elnökségünknek számos éven át volt tagja, a debreceni önk. tűzoltótötestület és a mentőegyesület parancsnoka. Ugy a Szabados-családnak, mint a debreceni önk. tűzoltótötestületnek részvétírat küldetett.

Dr. Óvári Ferenc alelnök jelenti, hogy Szabó Gyula elnökségi tagot is súlyos csapás érte, amennyiben egyetlen fia a harctéren hősi halált halt. Indítványozza, hogy ügybuzgó tagtagtársunknak az elnökség fejezze ki részvétét.

Az elnökség az alelnök jelentését fájdalommal tudomásul veszi. Szabados Imre és Publigh Ernő emlékét s a tűzoltás terén szerzett kiváló érdemeiket jegyzőkönyvileg megörökíti; Szabó Gyula szakelőadónak pedig őszinte részvétét fejezi ki.

3. Bencze István jelenti, hogy a nyiregyházi nagygyűlésre vonatkozó előintézkedések megtétettek. A belügyi és kereskedelemügyi kormány, valamint Szeben vármegye is gondoskodott képviseltetéséről. A vasutak a Szövetség tagjait utazási kedvezményben részesítették. Sajnos azonban a nagygyűlés a hadi állapotrú való tekintettel megtartható nem lévén, az bizonytalan időre elodáztatott.

Tudomásul vétetett.

4. Kuhárszky László titkár felolvassa

időre elodáztatott és erről a tagtestületek, előfizetők és hirdetők a szeptemberi számban értesítettek.

Az elnökség a szakoktatási és irodalmi szakosztály határozatait tudomásul veszi, a jegyzőkönyvet hitelesítettnek nyilvánítja s miután Bencze István a Tűzrendészeti Közlöny kiadói tisztét nem vállalja, azzal Kuhárszky László szövetségi titkár bizatik meg.

5. Bencze István: Dacára annak, hogy a Tűzrendészeti Közlöny megjelenése bizonytalan időre elodáztatott, mégis kívánatosnak, sőt szükségesnek tartja, hogy a lap legalább időközönként megjelentessék, mert nemcsak, hogy a testületek kéri folyton, de tényleg ez közvetíti a Szövetség és a testületek között az érintkezést és tartja fenn a kapcsolatot. Nélküle a Szövetség életjelt is alig adhat magától.

Többek hozzászólása után a lap időközönkénti megjelenése elrendeltetik, de a megjelenő cikkek a háború tartama alatt nem díjazhatók.

6. Dr. Óvári Ferenc elnöklő alelnök jelenti, hogy a Tűzoltó Szövetség a Tűzoltó Otthon alapjának vagyonából 50.000 K hadikölcsönt, 97-es árfolyamon jegyzett.

Az elnökség a bejelentést tudomásul veszi, mert a Szövetség e cselekedetével csak hazafias kötelességének tett eleget.

7. Bencze István bemutatja Esztergom vármegye tűzoltószövetségének kétrendbeli köriratát. Az egyikkel felhívja a községi és körjegyzők figyelmét a hadibiztosításra, buzdítván őket, hogy a hadbavonult tűzoltók életét biztosítsák; a másikkal felszólítja a tűzoltótötestületeket és a tűzoltókat, hogy hadikölcsönt jegyezzenek.

Továbbá jelenti a titkár, hogy a lőcsei ker. szaktanfolyamot a mozgósítás miatt megtartani nem lehetett, de a kolozsvári kellő sikerrel megtartott. Bemutatja a kolozsvári tűzoltóegylet parancsnokságának köszönőlevelét és tolmácsolja abbéli kérelmét, hogy amennyiben lehetséges volna, ugy a jövő évben az egyik ker. szaktanfolyam ismét Kolozsváron tartassék.

A titkár jelentéseit az elnökség tudomásul veszi.

8. Bencze István bemutatja Vida Pál előadónak a csákvári földmives iskolánál megtartott tűzoltó szaktanfolyamról; Barabás István előadónak a szombathelyi, Szentgyörgyi Dénes előadónak a marosvásárhelyi községi közigazgatási tanfolyamról; Baranya vármegye Pécs szab. kir. város tűzoltószövetségének a járási tűzoltótanfolyamokról szóló jelentését; továbbá a kassai, a marosvásárhelyi és a nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyamok tantervezetét a tűzrendészeti előadásokra vonatkozólag; bemutatja a Bácsodrog vármegye tűzoltószövetségének az 1914. évi június 28-án Magyarokanizsán rendezett tűzoltó versenyek sorrendjét s végül Pestpilissoltkiskun vármegyei tűzoltószövetségnek köszönő átiratát, melyben a vármegyei tűzoltó-szaktanfolyam rendezésében nyújtott támogatásért köszönetet mond.

Tudomásul szolgál.

9. Bencze István felolvassa a Nemzeti Torna Egylet igazgató választmányának határozatát, mely szerint a tornatanárjelöltek részére rendezendő tűzoltótanfolyam ügyében a Szövetség

ben arra kéri a Tűzoltó Szövetséget, hogy a budapesti cserkészcsapatoknak tűzoltói kiképzését támogassa.

Az elnökség a cserkészcsapatoknak kiképzését a háború lezajlása után szívesen támogatja.

11. Dr. Óvári Ferenc bemutatja Budapest székesfőváros tanácsának a Tűzoltó-Otthonra szóló építési engedélyét s egyuttal jelenti, hogy a m. kir. belügyminisztérium újabban a Tűzoltó-Otthon javára megint 9000 K segélyt utalványozott.

Bencze István pedig jelenti, hogy a Tűzoltó-Otthon telekvásárlása után lefizetett átíratási díjat a főváros nem téríti meg.

Az alelnök jelentése örömmel tudomásul vétetett, az átíratási díj ügyében pedig az elnökség elrendeli, hogy az segélyképpen kérelmeztessek.

12. A titkár jelenti, hogy Brassó vármegyében tűzoltószövetség létesült és az 25 tagtestülettel belépett az Országos Tűzoltó-Szövetségbe; továbbá, hogy a Magyar leszámítoló- és pénzváltó-bank kamatlábát 4%-ról 4½%-ra, 4½%-ról pedig ismét 5%-ra emelte; s hogy a m. kir. belügyminisztérium 1914. évre a második félévi államsegélyt kiutalta.

A jelentéseket az elnökség tudomásul veszi.

13. Bencze titkár bemutatja Vass Lajos Rudolf cibakházi tűzoltóparancsnok levelét, melyben a „Gyakorlati szabályzat” képei után diapozitív lemezek készíttetéséhez az engedélyt kéri.

Többek hozzászólása után az elnökség szükségesnek tartja, hogy oktatási és nevelési szempontból a diapozitív lemezek elkészíttessenek, de fedezet hiánya miatt azokat most sem készíttetheti el. Ezért felhívja a budapesti pedagógiai filmgyárat, hogy tegyen ajánlatot úgy a diapozitív lemezek, mint filmek elkészítésére, melyeket azután elfogadható árak mellett a Tűzoltó Szövetség felügyelete alatt gyárthat.

14. Titkár jelenti, hogy a Tűzrendészet V. füzeté megjelent. A mű címe: Első segélynyújtás baleseteknél. Szerzője: dr. Balogh Dezső. Jelenti, hogy Esztergom vármegye tűzrendészeti tanfolyamának 30 növendéke, valamint, hogy a szombathelyi közíg. tanfolyam hallgatói részére a „Szépligeti tűzoltóság” című könyv megküldetett; továbbá, hogy Arad vármegye tűzoltószövetsége, a járási tűzrendészeti felügyelők részére, a hivatalos lap és a kiadványok megküldését sürgeti. Evégből beküldi a névsort is.

Az elnökség dr. Balognak művéhez gratulál, a jelentéseket tudomásul veszi, a lap s a kiadványok elküldését pedig elrendeli.

15. Bencze István bemutatja dr. Bónis Pál ügyvédnek levelét, ki jelenti, hogy a Szövetség megbízásának eleget tett és a szolnoki tűzoltótestületet a szolnoki kir. ügyészségnél feljelentette, mert az a Tűzoltó-Otthon javára rendezett gyűjtéssel elszámolni nem tudott.

A magyar tűzoltótisztek orsz. Egyesülete megköszöni a Szövetségnek, a június hó 28-án Győrött tartott közgyűlésén való képviseltesét.

Az első magyarországi közjóléti kongresszus előkészítő bizottsága meghívja a Szövetséget az 1915. év tavaszán rendezendő közgyűlésére.

Vas és Veszprém vármegyei tűzoltószövetségek, továbbá Bácsföldvár és Pápa tűzoltó-

16. A szolnoki önk. tűzoltótestület parancsnoksága felkéri a Tűzoltó Szövetséget, hogy Dankó Imre, Schempach József és Braun Vilmos önk. tűzoltókat, összeférhetetlen természetük miatt, fossa meg szolgálati érmeiktől.

Az elnökség mielőtt végérvényesen határozna, elrendeli, hogy a testület az összes iratok beküldésére hívassék fel.

17. Dr. Balogh Dezső pénztáros jelenti, hogy úgy a közvetlen tagtestületek, mint a vármegyei szövetségek felszólítottak, hogy hátralékos tagdíjaikat fizessék le. Indítványozza, hogy a József főherceg alapítványnak pályázati határidejét az elnökség hosszabbítsa meg.

Az elnökség a pénztáros jelentését tudomásul veszi s a pályázati határidőt május 1-jével állapítja meg.

18. Biharvármegyei szövetség Éradony és Magyarcséke; Baranyavármegyei szövetség Szajk; Zala vármegyei szövetség Kodor tag és tagdíj; Losoncápfalva, Csorvás, Alvinc, Kiscelfalva, Ozd és Jálna tag és tagdíj; Szolyva falepárológgyár és Sárvár selyemgyár pedig a tagok sorából való törlését kéri.

A választmány elé terjesztendők.

19. Bencze István titkár beterjeszti szakvéleményét egy fatelep engedélyezése tárgyában. A szakvélemény szó szerinti szövege:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Hivatkozással Nagyméltóságodnak f. évi ..... hó .....-án kelt ..... számú leirására, tisztelttel jelentjük, hogy X. Y. fatelep engedélyt megadhatónak tartjuk a következő kikötések mellett:

1. Az új motorház úgy építendő, hogy a régi laképülettől legalább 6 m. széles udvar, a szomszédoktól pedig téglahatárfal válassza el.

2. A kipufogócső a tetőzettől kellően elszigeteltessek.

3. A műhely és motorház közötti falban ajtó vagy ablak ne alkalmaztassék.

4. A gépekről és csapágyakról az oda bejutott finom fűrészporsó hetenként legalább egyszer kitisztíttassék. Az olajos rongy, kőc fedeles vasládában gyűjtessék.

5. A nyersolaj zárt csöveken át szivattyúzás által töltessék a motor tartályába. A nyersolajhordó raktározása tűzbiztosan elkülönített, szellős kamrában vagy földalatti tartányban eszközöltessék. Ennek közelében és a motorházban a dohányzási tilalom kiirandó, ott nyílt világítás nem használandó; ellenben megfelelő szellőztetésről gondoskodni kell.

6. A feldolgozandó deszkaraktár úgy a lakóházaktól, mint a motorháztól és műhelytől csak 10 m. távolságban állítható fel olyképen, hogy magassága meg ne haladja a 4 m.-t. hossza 20 m.-t, szélessége a 6 m.-t.

7. Az asztalos műhelyben csak zárt és fixvilágítás használható.

8. A műhelyből és az udvarból fahulladék elkülönített tűzbiztos helyre naponta eltávolítandó.

9. A műhelyben, a deszkaraktár körül a dohányzási tilalom szintén kiirandó.

10. A műhelyben a kályha alá felhajtottszélű bádóg teendő és környéke mindenkor szabadon hagyandó.

11. A műhelyben egy hordó víz 2 vederral az udvaron egy láda homok lapáttal tartandó készenlétben.

Kuhárszky László titkár beterjeszti szakvéleményt X. város mozisabályrendelete tárgyában. A szakvélemény szövszerinti szövege;

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

Hivatkozással f. évi ..... hó .....-án kelt ..... számú leiratára, tisztelettel jelentjük, hogy X. város szabályrendeletére a következő észrevételeink vannak:

A 2. §-ban kimondandó, hogy az ajtóknak száma akként állapítandó meg, hogy minden 100 főnyi befogadóképességre 0.9 m. ajtószélesség jusson.

A 3. §-ban az ülésorok egymástól távolságának merev székeknél 0.8 m.; felesapható székeknél 0.7 m.-ben, az ülések szélessége pedig akként állapíttassék meg, hogy minden méterre 2 ülőhely jusson.

A 4. §-ban kikötendő, hogy a vetítőkamra úgy a nézőtértől, mint a váróteremtől tűzbiztosan legyen elkülönítve s a terem és bejárata, ablaka ..... nem nyílhatsz ezen helyiségbe. A kamrában 1 m. pokróc is tartandó kéznél; a füst és meleg elvezetéséről pedig megfelelő szellőztető útján kell gondoskodni. A vetítőnyílás csappantyus zárai a nézőtérrel is legyenek behuzhatók.

Az 5—7 §-ban kikötendő, hogy a nézőtéri világítás úgy a gépházból, mint a nézőtérrel is bekapcsolható legyen.

Vége minden kijáratnál mellékvilágításról is kell gondoskodni.

A szakvéleményekhez az elnökség hozzájárul.

20. Dr. Óvári Ferenc alelnök indítványozza, hogy az elnökség választmányi ülést ne tartson.

Az elnökség az indítványhoz hozzájárul.

21. A titkár azon jelentése, hogy az elmúlt évben a tűzoltószövetség részére 2452; a segélyszóalap részére pedig 1623 darab ügyirat érkezett; továbbá, hogy az elmúlt elnökségi ülés óta véleményeztetett 18 alapszabály, 13 szabályrendelet, 31 telepengedély, 15 tűzrendészeti, 9 műszaki, 3 építési, 1 egyéb tárgyirat; kipróbáltatott 17 fecskendő.

Tudomásul vétetett, a jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Balogh Dezső és Udvardy Aladár felkérettek.

Több tárgy nem lévén, elnöklő alelnök az ülést bezárja.

Kmf.

Dr. Óvári Ferenc
alelnök.

Kuhárszky László
titkár.

Hitelesítjük:

Dr. Balogh Dezső.

Udvardy Aladár.

341. sz.
1915.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1915. évi február hó 6-án a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyszópénztárának ülésén.

Elnök: Dr. Óvári Ferenc alelnök.

Jegyzőkönyvvezető: Bencze István titkár.

1. Elnök az ülést megnyitván, üdvözli a megjelenteket.

Bencze titkár bejelenti, hogy a pozsonyi önkéntes tűzoltóság parancsnoksága 1912 október 27-én bejelentette 1912 október 6. gyakorlatközben megsérült Albrecht József, Fleischhacker Mihály, Müller Károly, Szép Ferenc, Schleger János, János, Steiner Pál, Strobl Nándor, Vojatschek Nándor és Züllner Lőrinc tűzoltókat. Az orvosi zárójelentés több ízben megsürgettetett, de ez be nem érkezett, kéri a jelentést irattárba tételni.

A pozsonyi önkéntes tűzoltótörség parancsnokságának 1395/1912. számú segélykérése tekintettel arra, hogy a zárójelentést be nem terjesztették, irattárba helyeztetik.

2. Szenes István (Kiszombor) 1913. évi május 16-án gyakorlatközben háskéregszakadást szenvedett. Orvosi zárójelentés bekérletett több ízben, de ez ideig nem érkezett be.

Szenes István ügyében orvosi zárójelentés be nem érkezvén, 1142/1913 s. a. számú kérése irattárba helyeztetett.

3. Heinzl Kálmán (Karánsebes) 1912. évi november hóban árvízszolgálatközben meghült. Esetleírás és orvosi zárójelentés többszöri megsürgetésre sem küldetett meg.

Heinzl Kálmán 1251/1913. s. a. számú segélykérési ügyében a többszöri sürgetésre az orvosi zárójelentés be nem küldetvén, irattárba tétellett.

4. Gajdos János (Kisvárd) 1913 július 8-án tűznél lezuhanó gerenda karját átszurta. Az esetleírás és orvosi zárójelentés többszöri megsürgetésre sem küldetett meg.

Gajdos János 1333/1913. s. a. számú segélykérése, többszöri sürgetésre esetleírás és orvosi zárójelentés be nem küldetvén, irattárba tétellett.

5. Klacska János (Detkőcsütörtök) 1913 július 2-án tűznél zuzott sebet szenvedett. Orvosi zárójelentés többszöri megsürgetésre sem küldetett meg.

Klacska János 1311/1913. s. a. számú segélykérése, többszöri sürgetésre az orvosi zárójelentés be nem küldetvén, irattárba tétellett.

6. Berecz Imre (Balatonfüred) 1913 december 21-én gyakorlatközben kötélleereszkedésnél jobbkezét erősen felhorzsolta 5 napig volt munkaképtelen.

Berecz Imrének 6 korona segély utalványoztatott.

7. Macska Pál (Hatvan) 1914 január 19-én tűznél megsérült. Az esetleírás és orvosi zárójelentés többszöri sürgetésre sem küldetett meg.

Macska Pál 250/1914. s. a. számú segélykérése, mivel többszöri sürgetésre az esetleírás és orvosi zárójelentés be nem küldetvén irattárba tétellett.

8. Bodi Károly (Gyoma) 1914 március 28-án tűznél meghült, 12 darab gőzfürdőjegy kiutalását kéri.

Tekintettel arra, hogy orvosi zárójelentéssel munkaképtelenségét igazolni nem tudja, kérése elutasított.

9. Szakácsi Gyula (Tiszaörs) 1914 április 1-én tűznél hóguta következtében meghalt.

Szakácsi Gyula özvegyének 300 K segély utaltatott ki.

10. Madarassy Gyula (Nagyvárad hív.) 1914 április 17-én tűznél megsérült. Elnökség 1914 június 13-án 34 korona segélyt utalt ki a

Nagy Károly részére 10 korona segély utaltatott ki.

12. Nosztrai Lajos (Torda) 1914 május 26-án tűznél kezein és lábain 35 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Nosztrai Lajosnak 35 korona segély kiutalványoztatott.

13. Tóth Antal (Bátorkesz) 1914 június hó 1-én tűznél padlás feljárójáról leesett 12 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

Tóth Antal részére 10 korona segély utalványoztatott ki.

14. Kovács József (Párkány) 1914 május 28-án tűznél meghült, 32 nap alatt gyógyult.

Kovács József részére 32 korona segély utalványoztatott ki.

15. Gyürky Gyula (Temesvár) 1914 május 6-án tűznél 8 nap alatt gyógyuló bokaficamot szenvedett.

Gyürky Gyula részére 12 korona segély utalványoztatott ki.

16. Hermann József (Kisvárdá) 1914 június 7-én gyakorlatközben jobbkezét a fecskendő ütközője összezúzta. 28 nap alatt gyógyult.

Hermann József részére 30 K segély utalványoztatott ki.

17. Baja István (Bakonyesernye) 1913 november 1-én tűznél égési sebet szenvedett.

Tekintettel, hogy nevezettnek sérülése el-
késve jelentetett be a kérés elutasított.

18. Schmied János (Arad, waggonyár) 1914 május 30-án őrszolgálatközben vasabricsra hágott s 12 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett.

Nevezettnek 24 korona segély utalványoztatott ki.

19. Sternberg Ede (Nagyvárad önk.) 1914 június 8-án gyakorlatközben jobbkeze hüvelykujját a fecskendő ütközője összezúzta. 17 nap alatt gyógyult.

Sternberg Ede részére 17 korona segély utalványoztatott ki.

20. Ladik János (Ipolyság) 1914 június 4-én tűznél szerről leesett, jobbkarján 10 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

Ladik János részére 10 korona segély utalványoztatott ki.

21. Pádár József (Pásztó) 1914 április 30-án tűznél megsérült.

Tekintettel, hogy nevezettnek sérülése késve jelentetett be, a kérés elutasított.

22. Rosenheim István (Sárvár) 1914 ápr. 13-án gyakorlatközben a fecskendő ütközője jobbkezén nagyujját összezúzta. 25 nap alatt gyógyult.

Rosenheim István részére 40 korona segély utalványoztatott ki.

23. Fekete Imre (Esztergom) 1914 június hó 26-án hashártyagyulladásra kapott.

Segélyzöpenztárunk alapszabályai szerint csak a tűznél avagy gyakorlatközben megsérült tüzoltóknak nyújtandó segély, így ezen kérelem elutasított.

24. Löffler Bálint (Paripás) 1914 július 2-án tűznél bontásközben lábát megvágta, 7 nap alatt gyógyult.

Löffler Bálint részére 7 korona segély kiutalványoztatott.

25. Anner Ferenc (Körmend) 1914 június 1-én tűznél jobb lábán 14 nap alatt gyógyuló sebet szenvedett.

Anner Ferenc részére 14 korona segély utalványoztatott ki.

Rüuper Viktor részére 14 korona segély utalványoztatott.

27. Szitári István (Kislőd) 1914 július 7-én tűznél arcán 14 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Szitári István részére 14 korona segély utalványoztatott.

28. Budinszky Sándor (Körmöcbánya) 1914 július hó 11-én tűznél elesett, balcombján 11 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

Budinszky Sándor részére 20 korona segély utalványoztatott.

29. Tóth József (Körmöcbánya) 1914 július 11-én tűznél ballábát eltörte.

Tekintettel, hogy a segélyzöpenztárnak nem tagja, kérése elutasított.

30. Szalay József (Vittnyéd) 1914 július 4-én balkarját kifecamította. 14 nap alatt gyógyult.

Szalay József részére 14 korona segély utalványoztatott.

31. Vilcesek István (Léva) 1914 július 6-án tűznél villamosáram megütötte. 8 nap alatt gyógyult.

Vilcesek István részére 10 korona segély utalványoztatott.

32. Dobrovsky Emil (Ungvár) 1914 július 27-én tűznél leeső gerenda arcát megsebezte. 7 nap alatt gyógyult.

Dobrovsky Emil részére 7 korona segély utalványoztatott.

33. Kohn Mór (Sárkeresztur) 1914 augusztus 1-én gyakorlatközben lábán megsérült. 11 nap alatt gyógyult.

Kohn Mór részére 11 korona segély utalványoztatott.

34. Richter Ferenc (Kunszentmárton) 1914 augusztus 2-án vízből való mentésközben befulladt.

Segélyzöpenztárunk szabályai szerint csak a tűznél vagy gyakorlatközben sérült tüzoltók részesítendőek segélyben, úgy ezen kérelem elutasított.

35. Tokár Ferenc (Vác) 1914 augusztus 3-án tűzhöz vonulás közben szerről leesett, a másik szer keresztül ment jobb lábán. 35 nap alatt gyógyult.

Tokár Ferenc részére 35 korona segély utalványoztatott.

36. Vesztergom István (Bakonyszentivány) 1912 augusztus 17-én tűznél vashorogba lépett. 28 nap alatt gyógyult.

Vesztergom István részére 28 korona segély utalványoztatott.

37. Schloszár Károly (Ungvár) 1914 augusztus 20-án tűznél kezein és lábain 6 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Schloszár Károly részére 6 korona segély utalványoztatott.

38. Drazsdik Károly (Pásztó) 1914 szeptember 5-én tűznél balkezén 42 nap alatt gyógyuló sebet szenvedett.

Drazsdik Károly részére 44 korona segély utalványoztatott.

39. Kovács Mihály (Pásztó) 1914 szeptember 5-én tűznél kezén és szemén megsérült. 28 nap alatt gyógyult.

Kovács Mihály részére 30 korona segély utalványoztatott.

40. Molnár Mihály (Pásztó) 1914 augusztus hó 28-án tűznél jobbkeze középső ujján 12 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Orvosi zárójelentés be nem küldetvén 1586/1914. számú kérése irattárba tétetett.

41. Bizinger József (Mohol) 1914 augusztus 28-án tűznél jobbkeze nagyujját a feeskendő ütközője szétzúzta. 12 nap alatt gyógyult.

Bizinger József részére 12 korona segély utalványoztatott.

42. Nikolics József (Nagyvárad önk.) 1914 szeptember 2-án gyakorlatközben jobbkezeit összezúzta.

Segélyzópénztárnak nem lévén tagja, segélykérése elutasított.

43. Vavrovits Ferenc (Salgótarján) 1914 szeptember 7-én tűznél a feeskendő a lábán keresztül ment, lábán 41 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

Vavrovits Ferenc részére 40 korona segély utalványoztatott.

44. Bozsó István (Szeged hiv.) 1914 szeptember 4-én tűzhöz való vonulásközben szerről leesett, 20 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett.

Bozsó Istvánnak 20 korona segély utalványoztatott.

45. Tóth Pál (Szeged hiv.) 1914 szeptember 4-én tűzhöz való vonulásközben szerről leesett jobbkezén 26 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

Tóth Pál részére 20 korona segély utalványoztatott.

46. Mirovszky Károly (Budapest önk.) 1914 szeptember 6-án gyakorlatközben feeskendő ballábjára esett, 5 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

Mirovszky Károly részére 10 korona segély utalványoztatott.

47. Fencz Antal (Barátfalva) 1914 szeptember 16-án tűznél meghült s 28 nap alatt gyógyuló gyomorhurutot szenvedett.

Orvosi szakértőnk véleménye szerint a beküldött orvosi jelentések alapján a nevezettnek idült gyomorbaja van s ezt nem a tűzből kifolyólag szerezte, így kérése elutasított.

48. Schwarz János (Szeged önk.) 1914 szeptember 20-án gyakorlatközben kötéleereszkedésnél kezét erősen felhorzsolta. 15 nap alatt gyógyult.

Schwarz János részére 20 korona segély utalványoztatott.

49. Horváth Kálmán (Fiume MÁV.) 1914 szeptember 15-én őrszolgálatközben elesett s 11 nap alatt gyógyuló bokarándulást szenvedett.

Horváth Kálmán részére 11 korona segély utalványoztatott.

50. Gréci János volt szegedi hivatásos tűzoltó, mivel több tűznél súlyosan megsérült, szolgálatképtelen lett, segélyt kér.

Segélyzópénztárunknak erre alapja nincsen, kérése elutasított.

51. Laschalt Antal (Barátfalva) 1914 szeptember 16-án tűznél balkezén égési sebet sebet szenvedett. 28 nap alatt gyógyult.

Laschalt Antal részére 28 korona segély utalványoztatott.

52. Bozsó István (Szeged hiv.) 1914 november 4-én tűznél falradólt, fején 24 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

Bozsó István részére 24 korona segély utalványoztatott.

53. Lenk György (Adony) 1914 november 23-án tűznél balkezének mutatóujján 8 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Gáspár Lajos sérülése elkésve jelentetvén be, kérelme elutasított.

55. Ferenczy Dániel (Pápa) 1914 január 25-én tűznél szemét meghütötte s megvakult.

Ferenczy Dániel sérülése elkésve jelentetvén be; mivel orvosi szakértőnk véleménye szerint hidegvizzel való feckendezése által látóideg-sorvadás nem keletkezhet, kérelme elutasított.

Mivel több tárgy nem volt, ezzel az ülés véget ért.

Kmf.

Dr. Óvári Ferenc
alelnök.

Bencze István
titkár.

Hitelesítjük:

Dr. Balogh Dezső.

Udvardy Aladár.

180

1915

Felhívás.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség „József királyi herceg” alapítványának kamatai 1915 május hó 15-én kiosztás alá kerülnek. Boldogult védnökünk emlékére tett ezen alapítvány célja, oly tűzoltói szolgálat közben megsérült tűzoltóknak vagy hátramaradottjaiknak segélyezése, akik sem a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyzópénztárából, sem az Első magyar általános biztosítótársaság által Ófelségeik jubileuma alkalmából tett tűzoltói segélyalapítványnak kamataiból segélyben valamely okból nem részesülhetnek, de arra mégis rá vannak szorulva.

Segélyért folyamodhatik illetékes parancsnoksága útján, Magyarországon mindazon tűzoltóságának segélyre szorult tagja, amely tűzoltóság a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség tagjai sorába tartozik, avagy a kérvény alapjául szolgáló baleset alkalmával tartozott. A kérvényhez a következő bélyegtelen igazolmányok melléklendők.

a) hatósági igazolmány arról, hogy folyamodó magyar honos, segélyre szorult és arra érdemes s hogy sérülése tűzoltói szolgálat közben történt;

b) hatóságilag láttamozott, avagy hatósági igazolmány arról, hogy a sérülés miben állt? a munkaképtelenség hány napig tartott? és a segélyezendő munkaképességi állapota jelenleg milyen?

c) tűzoltóparancsnoksági igazolmány arról, hogy a folyamodó a sérülés történetkor a testület tagja volt s hogy a sérülés szolgálat közben s mikép történt?

Kimutatandó egyúttal az is, hogy a folyamodó más alapokból, más helyről eddig milyen segélyben részesült.

A bélyegtelen kérvény mellékleteivel együtt 1915 május hó elsejéig a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnökségéhez (Budapest, VII., Rákóczi-út 38. sz.) be kell juttatni.

ország tűzoltósága az első között sietett szeretett Hazánk védelmére. Akik e honfiúi kötelességüket teljesítették s hazafias készségüket esetleg vérükkel is megpecsételték, mindazoknak nevét szeretnénk megörökíteni.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség nevében tehát felhívjuk a tűzrendészeti felügyelőket és tűzoltóparancsnokságokat, hogy a hadba vonult tűzoltóknak, valamint az elesett, megsebesült és kitüntetett bajtársaknak a névsorát, tűzoltói rangját, polgári állását, vármegyéjét, lakóhelyét és netáni kitüntetését, az elnökséggel közölni sziveskedjenek.

Dr. Óvári Ferenc
orsz. képviselő alelnök.

Kuhárszky László
titkár.

218/915.

Pályázati hirdetés.

Az osztrák és a magyar biztosító-intézetek által 1873. évben alapított „Császárjubiläum-alapítvány” szerencsétlenül járt tűzoltók és hátramaradottjainak segélyezésére (német címzése: „Kaiserjubiläums-Stiftung österr. und ung. Assecuranz-Institute zur Unterstützung verunglückter Feuerwehrmänner und deren Hinterbliebenen” Wien, IX., Kollingasse 6) az osztrák és a magyar birodalmak hivatásos és önkéntes tűzoltóságai oly tagjainak segélyezését célozza, akik e hivatásuk közben súlyos sérülést vagy betegséget kaptak. Az 1915. évre 30 darab, egyenként 100 koronás stipendium (osztóndíj) kerül kiosztásra. Azok, akik ily stipendiumra igényt tartanak, felhivatnak, hogy kérvényeiket portómentesen folyó évi június hó 15-ig küldjék be ezen alapítvány igazgatóságához. A kérvény és mellékletei bélyegmentesek. A kérvényhez melléklendő:

a) a tűzoltóparancsnokság igazolványa, hogy a megbetegedett vagy megsérült egyén tagja valamely tűzoltóságnak, vagy hogy volt;

b) orvosi igazolvány a betegség milyenségéről s arról, hogy a baj tűzoltói szolgálatban következett be;

c) a községi előljáróság bizonyítványa arról, hogy folyamodó segélyre szorult és hogy mi a pontos lakcíme.

Oly kérvények, melyek nincsenek mindezen mellékletekkel felszerelve figyelembe nem vehetők.

Mindazon iratokhoz, melyek nincsenek német nyelven kiállítva, német fordítás is melléklendő.

Egyszerű segély iránti kérvények a baleset napjától számított 3 hónapon belül bármikor nyújthatók be és ugyancsak a fenti három melléklettel szerelendők fel; kívánatos azonban, hogy ily egyszerű segélyek iránti kérvények is folyó évi június hó 15-ig nyújtassanak be az alapítványhoz.

Tudomásul és netáni igénybevétel céljából fentieket a tagtestületek figyelmébe ajánljuk.

Dr. Óvári Ferenc
orsz. képviselő,
alelnök.

Kuhárszky László
titkár.

Köztudomás szerint a tűzoltók nagy része tartalékos katona s mint ilyen a harctérre vonult! Ismeretes az is, hogy majdnem mindenütt ezek a testület legbuzgóbb, legszorgalmasabb tagjai.

Ők mindenüket, ha kell életüket áldozzák most a hazáért... Azonban az elesettek hozzátartozói, az özvegyek és árvák itt maradnak.

Épp azért, mert a bevonult tűzoltók itthon teljesített önkéntes szolgálatukkal gondoskodásunkra érdemeket szereztek s így velük szemben — elismeréssel tartozván — kötelezettségei is vannak a vezetőségnek, ennek lerovására egy igen alkalmas mód az ő életük biztosítása hozzátartozóik javára.

Valamennyien megkapták a Hadsegélyző Hivatal felhívását a hadi biztosításra vonatkozólag. Miután pedig, minden tűzoltó-testületnek van hol több, hol kevesebb tartalék- és segélyalapja, felhívom a Jegyző urat hasonn oda, hogy a tűzoltó testület azon kiválóbb tagjait, kik bevonultak, s kiknek vagyontalan hozzátartozói maradtak itthon, egy-egy rész erejéig a tűzoltó-testület pénztára terhére biztosítsák. Amennyiben a testület vagyoni viszonyai ezt teljesen kizárnák, úgy méltányosnak tartom, hogy a község saját pénztárából fedezze a biztosítási díjakat, amely fejenként 4 K 90 f.

Ha az illető szerencsésen hazajön, kötvényét, mely neki átadandó lesz, emlékebe elteheti magának, s ez mindenkor tanuságul fog szolgálni neki a vezetőség figyelmes gondosságáról...

Ha netán a hősök dicső halálával költözik el körünkben, biztosítása hozzátartozói javára lesz érvényesítendő s akkor a visszamaradt árvák hála imádsága fogja megjutalmazni a vezetőség e nemes gondolkodását!...

Necsak szolgálatot követeljünk embereinktől, amidőn a szükség kívánja... hanem akkor is gondoljunk rájuk, midőn ők szorulnak a mi támogatásunkra... így majd a jövőben is számíthatunk a tűzoltók odaadó, önzetlen munkásságára!

Remélem Jegyző ur átérzi e kérdés fontosságát s eljárásának kedvező eredményéről hoztam minden sürgetés bevétele nélkül 8 nap alatt jelentést tesz!

* **Tanfolyam.** A budapesti felső ipariskola, mint 1909 óta minden évben, az idén is megakarta tartani harmadéves hallgatói számára a tűzoltó tanfolyamot. A budapesti tűzoltó testületek szövetségének elnökségéhez a rendezés előmunkálatainak folyamatba tétele iránt a megkeresés már meg is érkezett. Február 6-iki kelettel azonban az Ipariskola igazgatósága a következő átirattal mondotta le a tanfolyamot:

„Hivatkozással folyó évi január hó 11-én kelt 33 számú átiratunkra, melyben az intézetünk harmadéves tanulói részére rendezendő tűzoltótanfolyam programját kértük a tekintetes Elnökségtől, a tanfolyam ez idei rendezése iránti kérelmünket sajnálattal kénytelenek vagyunk visszavonni, mert a 19 és 20 éves ifjakra vonatkozó sorozási rendelkezés, intézetünknek csaknem összes harmadéves tanulóját érinti.

A székesfővárosi tűzoltóság új autoszerei.

Irta: **Szllvay Kornél**
a tűzoltóság gyakorónoka.

Háborus világunk első feléve alatt, tűzoltói téren bizonyára egyetlen igazán jelentős esemény gyanánt, azoknak az új autószereknek a szolgálatba állítása jegyezhető fel, amelyeket Budapest főváros még 1913-ban rendelt meg és az 1914. esztendő folyamán vett át.

Valamennyi benzínmotoros automobil.

A főparancsnokság ugyanis — szemben a villamos és vegyes üzemű gépjárművekkel — a leszürt tapasztalatok alapján, ezeket találta úgy üzembiztonság, mint egyfolytában legbiztosabb ideig való használhatóságuk miatt, a legalkalmasabbaknak — tűzoltói szolgálatra.

A döntés ez irányu helyessége mellett való érvelésre, valamint az új szerek részletes ismertetésére nem fogok kiterjeszkedni, már csak azért sem, mert e tekintetben utalhatok Dittrich József székesfővárosi tűzoltótiszt, okl. gépészmérnöknek, ugyane lapok hasábjain megkezdett cikksorozatára, mely mindenfajta automobillal és azok fontosabb alkatrészeivel kimerítően foglalkozik és amely csak a közbejött háboru miatt nem nyert eddig befejezést. Egyet azonban e vázlatos bemutatás bevezetéseként is ki kell emelnem, azt nevezetesen, hogy Budapest új autoszerei — minden egyébétől eltekintve azzal a különlegességgel is fel vannak ruházva (és ebben, ez idő szerint, azt hiszem, egyedül állunk az egész világon), hogy minden egyes szer taktikai egység gyanánt önálló operálásra képesített, amennyiben a szerkocsikon egy percenként 1500 liter vizet szállító rotációs- (RAG)-szivattyu van beépítve; míg a tisztai autó és a tololétrak mindegyike, hasonlóképp magas nyomásu, percenként 350 literes teljesítménnyel bíró fecskendővel van ellátva. Ez a körülmény ugyanis bármely őrségnek, ha egyetlen szerrel érkezik is a tűz helyszínére, bármily magasságu tetőtűznél, teljes hatályu beavatkozását teszi lehetővé, anélkül, hogy a nagyobb teljesítményű gőzfecskendő megérkezésére s csak hosszú, kínos percek múlva meginduló működésére kellene várakoznia.

E kiválóan gyakorlati értékű ujitásnak a sokoldalú tapasztalatok egész sorozata képezi alapját.

Az átvett új szereknél különben már a rendelés során is érvényre jutott, a gépkocsik élettartamára és akcióképességére döntő befolyással bíró amaz elv, hogy minden csoport-alkatrészt olyan cég szállítson, amelyik annak a gépcsoportnak készítésében elismert, elsőrangú cég.

A felelős szállító, illetve vállalkozó, akivel a szerződés kötöttet, az ulmi Magirus cég volt.

Schuckert cég, végre a motort és alvázat a repülőgépeknél is alkalmazott motorjairól híres, világhírű Daimler (Austro-Daimler) cég szállítsa. Magirusnak így a kocsik felépítménye és az ő főspecialitása a létrák felszerelése maradt csupán.

Villamos berendezést is említünk. Ez úgy értendő, hogy ámbár a szállított autószernek tisztán benzines üzeműek; a tololétrak nem kézerővel való felállításához és kihuzásához mégis benzinmotor hajtotta, dynamo szolgáltatja az áramot.

Az összes alvázaknál ugyanazon típusu benzinmotor van beleszerelve, mely 1200 fordulatszám mellett 60 fékezett lóerőt ad le.

A járókerekekhez az erőátvitel az úgynevezett Kardan-rendszerű meghajtás. Előnye a zajtalan, sima, egyszerű szerkezet. A láncok bepiszkolódása által előidézett surlódás nem okoz fölösleges energiavesztességet. Meghajtólánc nem lévén, a lánc elszakadása folytán néha előálló súlyos kimenetelű karambolok is ki vannak zárva. Hátrány azonban, hogy sikamlós talajon (jegeseső, hó vagy sár idején) hirtelen fékezés okozta farolásnál, esetleges nekiütődésnél komolyabb komplikációk, törések léphetnek fel az úgynevezett Kardanhidban. Láncos kocsiknál ez kizárt dolog.

Benzinadagolás a kiömlő gázok nyomása segítségével történik. A tisztai automobil és tololétrak benzintartányai hátul, alul, helyezkednek el. Míg a fecskendő és szerkocsik benzintartányai a vezetőülés alatt vannak.

A tisztai autó és tololétrak szerelvénydeszkáin egy kis pótbenzintartány van a porlasztó-uszó benzinnívója felett elhelyezve, hogy riasztás esetén ne szükségeltessék előbb kis légszivattyuval a benzint porlasztó uszójába felnyomni azt, hanem míg a motor kiömlő gázok nyomása érvényre nem jön, addig képes lehessen a motort egy pár percig benzinnel ellátni.

A fecskendő és szerkocsiknál ez felesleges, mert itt a benzin nivója mindig a porlasztó felett áll.

A gyújtás Bosch-féle akkumulátoros és indukeiós. Az akkumulátorgyújtás a motor indításánál ad némi előnyt, ugyanis a motor sebessége a lendítésnél (kurblizásnál) még oly kicsi, hogy az indukeiós gép csekély fordulatszáma miatt kellő feszültségű szikrát nem képes a gyújtógyertyákon leadni. Azonban az akkumulátor 6 Volt feszültségét feltranszformálva a kellő feszültségre, ami független a motor fordulatszámától, a kapott villamos szikra képes meggyújtani a lendítésnél a hengerbe beszívott, illetve ott összenyomott benzinkeveréket. Megemlítem még, hogy motorainkon minden egyes henger két külön gyertyával dolgozik, azon célból, hogy egyik gyertya rövidrezárása vagy kormosodása miatt a henger ki ne iktattassék

ing a fecskendő es szerkocsinak ezeken kívül tekintettel a hosszabb egyhelyben való működést, (ugyanis ha a jármű egyhelyben van s motorja megterhelve sokáig jár a hűtés sokkal enyhébb, mint ha a jármű haladna) a hűtővíz csővezetéke hátravezet a fecskendőszerkezetet körülvevő vízköpenybe, ott lehül s visszatér a motorba, illetve a hűtőbe. A hűtővíznek ilyenképpen vezetése eredményezi egyszersmind a szivattyúnak tél idején való fűtését is.

A motorok „Wabor“-porlasztókkal vannak felszerelve. E porlasztók előnye az egyszerű szerkezet. A motorok, tekintettel arra, hogy a jármű vontatásán kívül szivattyukat és villamos generátorokat is hajtanak, amelyek fordulatszámának állandónak kell lenni, fel vannak szerelve automatikus centrifugális szabályzókkal.

Az olajozás Friedmann-féle központi nyomó-olajszivattyu-rendszerrel történik.

---

* Berlinben 6352 hektár területen 28519 házbán 2 millió és 82.111 ember lakik. Tűzoltóságának létszáma 30 tiszt, 16 hivatalnok, 170 altiszt, 883 tűzoltó, összesen 1090 ember. 24 órségen 74 motoros és 42 lófogatós szerük van. Azonkívül 31 szer tartalékban áll. Kerékpárjuk is van 20. Tömítőkészletük 32.470 méter nyomótömlő, 309 m. szivótömlő. Tűzjelző van 692, ebből 209 nyilvános. Az utóbbiak közül (5 Lorenz-féle, 19 Siemens és Halske rendszerű) tizenegyet a kocsik feldöntöttek. Hydransok száma 6.674 és 884 szivattyus kut.

Pécs sz. kir. város tűzrendészete.

Irta: **Dittrich József** székes-főv. tűzoltótiszt.

A mozgósításból származó katonai kötelezettségek teljesítése közben, többek között, Pécs városába is eljutottam. Mi természetesebb tehát, mint hogy néhány heti ottidőzésem alatt érdeklődtem e régi szép város tűzoltóberendezése iránt és Rostás Géza tűzoltóparancsnok collegiális kalauzolása mellett betekinttem annak minden ágazatába.

A tapasztaltakat összefoglalva itt adom közre. Nem szándékom senkit megbántani. Csak jóakaratu semlegességre szoritkozom azon reményben, hogy soraim nyomán az arra illetékeseket hathatósabb tevékenységre serkenteni, más hasonló városoknak pedig okulást szolgáltatni sikerült.

És ezzel csak kötelességet vélek teljesíteni a tűzoltóintézmény országos ügye iránt, melynek szeretete sarkalt e sorok megírására.

* * *

Pécs, sz. kir. város, Délmagyarország egyik legfontosabb és legnagyobb városa, de egyben erős vára a magyar intelligenciának. Ez okból

tekszenek. Dombos, lejtős terepen épült, egy oldalon szép hegyekkel övezve. Utcái természet-szerűleg lejtősek, sok helyütt elég meredek, mit kanyarulatosságot voltuk némileg enyhít. Belvárosa aszfalttal, oldalutcai durva terméskövezéssel, külvárosai makadamszerűen vannak burkolva. Az utvonalak szabályozása az új házak felépítése arányában fokozatosan halad előre. Légszesz-közvilágítása a lámpák nagy távolsága miatt néhol igen szegény, a külvárosokban csaknem sötét, úgy, hogy az utcai kátyúk kikerülése csaknem lehetetlen. Vizvezetéke eléggé kiterjedt és meglehetősen sok utcai tűzcsappal van ellátva. Sajnos azonban, hogy ezek gondozva nem lesznek. A tűzjelzésről általában véve — sajnos — gondoskodás nem történt, mert a meglévő kis számú magán-telefonállomás éjjel nem használható. A tűzoltó laktanyában egy telefon van, a parancsnok lakásán egyáltalában nincs.

Mindezen körülményeket csak azért említettem, mert tűzoltói szempontból elsőrendű fontossággal bírnak. Mert ki ne tudná, hogy a tűzoltóság eredményes működéséhez feltétlenül megkívánatnak: a meredek utvonalak legyőzésére alkalmas erők jelenléte, az utcaburkolások mindenkori jókarban tartása és jó megvilágítása, a vízvezetési hálózat tűzcsappjainak elegendő száma, jó gondozása és egy teljesen megbízható tűzjelző berendezés megvalósítása.

Pécs város területe 12285 katasztrális hold; házainak száma: 5835 és összesen 60.000 lélek lakja. A tűzrendészet gyakorlására rendelkezésre áll: egy kis számú hivatásos, egy önkéntes és egy gyári tűzoltóság.

Hivatásos tűzoltósága, mely csak 12 főnyi, egy, a Rákóczi-uton fekvő szép és tágas laktanyában van elhelyezve. Ebből tűzhöz legjobb esetben 7 ember vonulhat ki, a mi két sugárnak gyors szerelésére is alig elegendő és már középnagyságu tüzek gyors elfojtására gyenge erő.

A 7 év előtt épült Laktanya-utcára nyíló, öt szertárkapujával, teljesen megfelelő, s néhány kisebb építési hiba leszámításával valóban szépek és jónak mondható. Sajnálatos azonban, hogy a szertár fölé emeletet nem építettek egy parancsnoki lakással és a jövőre való terjeszkedés szempontjából.

Különös, hogy a különálló földszintes szárnyban levő kislakásokat — érdemes tűzoltók helyett — rendőrök lakják. A laktanya elhelyezése elég jó, mert csaknem a város központjában fekszik, de tekintettel a magasabban fekvő városrészre, főleg a katolikus vártemplom környékére, talán célszerűbb lett volna ott valahol felépíteni, hogy kivonulás alkalmával mindenkor hegyről lefelé menve a csapat menetsebessége fokozható legyen. Mert ne feledjük, hogy a tűzoltás technikájának szempontjából az első percek a legdrágábbak és ezeket kell eredményesen kihasználni.

Ez okból a lóanyag sem megfelelő, mivel azok más munkában vannak elesigázva, s a nehéz tűzoltószerek vontatására — különösen hegynek felfelé — nagyon gyengék. A három pár ló közül egy a fertőtlenítést, egy az orvosi és mentőszolgálatot és egy a tűzoltó szolgálatot látja el: felváltva. Éjjel mindhárom pár a tűzoltóság rendelkezésére áll ugyan, de — fáradtan a nappali munkától — nem sokat kívánhatunk tőlük. Ezen állításom igazolására felemlítem, hogy egyik éjjel 11 órakor a véletlen úgy akarta, hogy a Mindszent-utcai konyhatűzhöz való kivonulást láthassam és tanuja legyek annak, hogy a meredek Tettye-utcában a lovak nem bírván a nehéz szert, tűzoltóknak kellett azt felvonszolni a tűz színhelyéhez. Hogy ezzel mennyi idő vész kárba, azt még a laikusnak sem kell megmagyarázni. Tehát jobb és kevésbé kihasznált lóanyag lenne szükséges és nappal legalább is 2 pár állhatna készenlétben.

A szertár szép és tágas, sőt talán tulságos kényelmes is; a kapuk egymáshoz jóval közelebb is épülhettek volna.

A lófogatós szerek igen jó karban levők, jól felszereltek és a vidéki viszonyoknak teljesen megfelelők. Különösen kiemelem a modern kézi-hajtásra berendezett 24 méteres balance-létrát és a benzinmotoros fecskendő-kocsit.

Egyszóval a hivatásos tűzoltóság felszerelése jó és a vezetés szakértelmére valló, kár azonban, hogy kevés legénység és kevés lófogat áll rendelkezésre. Erre nézve elegendő az, ha a német városok által elfogadott mértéket vesszük tekintetbe, mely szerint 1000 lélekre 1 tűzoltót számítanak. E szerint Pécs városának 60 tűzoltóra lenne szüksége. De, ha csak ennek felét sikerülne a pénzügyi nehézségek miatt felállítani, már akkor is számottevő tényezővé válhatna. Ez annál is inkább lenne szükséges, mivel a város közadakozásából január 3-án szolgálatba állított első mentőkocsi állandó készenléte is néhány jól kiképzett tűzoltót foglal le.

Jó megoldást lehetne elérni oly módon is, ha a köztisztasági üzemet a tűzoltósággal szoros kapcsolatba hozva, a fiatalabb utcaseprőket tűzoltói szolgálatban kiképeznék és a lófogatok célszerű felhasználását szabályoznák. Ez a készenléti állapotot lényegesen javítaná és a tűzoltóságot és mentőintézményt eredményes működésre képessé tehetné. Természetesen a jelenleg működő egy hivatásos parancsnok mellé még legalább egy segédtisztet is kellene beosztani, hogy a kellő felváltás eszközölhető legyen.

A város tűzrendészete, amennyiben ezt áttekinthettem, általában jónak mondható. A gyárak, malmok és tűzveszélyes telepek gyakori ellenőrzése és tűzbiztonsági berendezései semmi kívánni valót sem hagynak hátra. Meg kell mégis említenem, hogy a színházban füst-elvezető berendezés nincs és hogy a kijáró

lommal súlyosan megbosszulják a gondos előrelátás hiányát.

A hivatásos tűzoltóság a rendőrfőkapitány-ság közvetlen vezetése és ellenőrzése alatt áll. A tűzoltó ügyeket Schulez Ferencz rendőr kapitány a legnagyobb jóindulattal intézi, a végrehajtást pedig Rostás Géza parancsnok kiváló szorgalommal egymaga látja el. Mindkettőnek kiváló szakismerete és ügybuzgósága bélyegét mindenhol feltalálhatni, különösen a megelőző tűzrendészet kezelésében. Ennek tulajdonítható — az építkezés szilárdsága mellett — az a kedvező tény, hogy Pécsset aránylag kevés tűzeset fordul elő.

Fájdalommal kell azonban megállapítanom, hogy Schulez rendőrkapitányi nagy elfoglaltsága szinte kizárja azt, hogy teljes erejével és szaktudásával élhessen a tűzoltóságnak és így Rostás parancsnok egyedül kénytelen fáradni oly kiterjedt munkakörben, melynél három egész munkaerő is elegendő foglalkozást találhatna. Minden ügybuzgóság és lelkesedés, a hivatás szerete és önfeláldozó szolgálata, minden megtörik, ha felsőbb helyen kellőleg méltányolni nem tudják vagy nem akarják.

Az önkéntes tűzoltóság, mely békében 40, jelenleg csak 10 működő tagot számlál, kik közt békében 7, most 4 szakaszparancsnok van, mint rendszeren csak papíron szerepel. Őrséget rendszeresen nem adnak, a szakaszparancsnokok csak színházszolgálatra kaphatók, míg a nehezen összetoborzott legénységet Rostás parancsnok — mások kényelme miatt — egyedül kénytelen kiképezni. Nem is kell hangsúlyoznom, hogy ezen látszólagos testületre komoly veszély esetén igazán számítani nem lehet. Nem csoda, hiszen mindenhol így van, s ma már önzetlen munkát kívánni sem lehet azoktól, kik napestig egyéb munkában fáradnak. Ezért kellett mindenütt a hivatásos tűzoltóságra súlyt fektetni és azt a legnagyobb áldozatok árán is fejleszteni. Példa reá Győr, Szeged vagy Nagyvárad, hol a hivatásos tűzoltóságok fokozatos fejlődése nagy léptekkel halad előre, sőt a legmodernebb automobilszerek sem hiányzanak. Addig is azonban, míg a hivatásos tűzoltóság szaporítása keresztül vihető, nem ártana az önkéntes testületet rekonstruálni és az őrszolgálatra rendszeresen bevonni.

A Zsolnay-gyár tűzoltósága a komoly veszély esetén jó szerekkel 15—20 embert képes kiállítani, de az emberek összetoborzása miatt csak a tűzjelentés után 30—40 perc múlva léphet munkába, s így épen a legfontosabb első félórában fel nem használható. Azonkívül nem sokat várhatunk egy kifáradt munkáscsoporttól, melynek tűzoltói kiképzése ugyan jó lehet, de semmiesetre sem eléggé gyakorolt. A gyárost méltó elismerés illeti meg előre látó

berendezések és felszerelések felemlítését és hiányát. Viszont nem hallgathattam el azon megjegyzéseimet, melyek aránylag kevés költséggel, de több jóindulattal, keresztülvihetők és melyek megvalósítása a pécsi hivatásos tűzoltóságot arra a színvonalra emelnék, melyre ezidőszert minden igazán magyar és magára büszke városnak törekednie kell, hogy a művelt külföld hasonló intézményeinek tőkélyétől tulságos módon el ne maradjon. Meggyőződése az, hogy ha a város nagyérdemű tanácsa a fentemlített két buzgó szakembernek munkásságát méltányolva pártolná, őket terveik megvalósításában támogatná, úgy hamarosan elérné a város tűzoltósága azt a színvonalat, melyre a város közönségének joga és szüksége van.

Budapest legfiatalabb gyári tűzoltóságának évi jelentéséből.

A Magyar Ruggyantaárugyár r.-t. és „Marta,” garage tűzoltósága az előkészületek befejezése után 1914. évi március hó 5-én kezdte meg működését.

A megállapított létszám a következő: egy parancsnok, hat hivatásos tűzoltó, a gyár munkásai közül pedig egy őrsparancsnok és 32 önkéntes tűzoltó. Időközben a hivatásos tűzoltók számát az igazgatóság 9 emberre emelte. A háború következtében azonban ezt a létszámot betölteni nem lehetett.

A kiképzés hetenként egyszer történt és mindjárt az első gyakorlat alkalmával, március 7-én tűzesethez vonultunk ki a Marta-garageban kigyulladt olajos hordók eloltására.

Vizszerzés és felszerelés.

Tűzoltóságunk középszerű tűz esetén a szükséges vízmennyiséget egy Weise & Monski-féle kettős működésű gőzszivattyu segítségével, három kutból és egy új vízgyűjtő medencéből szerzi be. A kutakból szerzett víz mennyisége az időjárás szerint változik, de inkább kevés mennyiségűnek mondható, mint amennyi ily nagy épületesoport oltásához elegendő lenne.

A gőzszivattyu állandó gőznyomás alatt áll, úgy hogy minden percen üzemképes. A gőzszivattyu nyomóvezetéke a gyárban 6 hydránsal van összekötve, továbbá ebben az évben kötöttük össze e vezetéket a garageban elhelyezett 1 hydránsal is, úgy hogy a víznyomás közvetlen a tűznél, tehát hosszú tömlő fektetése nélkül nyerhető. A gőzszivattyu 1500 liter vizet szállít percenként 8—10 légkörnyomás mellett, úgy hogy például a 25 méter magas pneumatiképület tetején 4 darab 16 mm-es sugárcsővel még 25—30 méter távolságra lehet támadni. Hozzávetőleges számítás és próbáink szerint tűz esetén, ha a vizet csak tűzoltásra használjuk,

úrtartalmu viztoronyban elhelyezve, 2 atm. nyomásu vizet ad, az összes osztályokban elhelyezett 45 tűzesapból. Ezek lokális tűzoltásra valók. A 7 hydránson kívül van egy városi vezetékből kiágazó hydránsunk is, mely sajnos csak 1 1/2 atm. nyomásu vizet ad, de azt is ritkán. Ez tehát csak mint vízmennyiség szerepel. Tartalékban van egy kézikocsira szerelt kézifecskeendő, melynek azonban szerepe aligha akad.

Apróbb tűzesetek elfojtására osztályainkban 44 darab Minimax, 7 darab Optimus, 4 darab Pluvius-extinkteur, továbbá 9 kád, Eberhardt-folyadékkal, van elhelyezve. Azonkívül tűzveszélynek kitett benzines helyiségekben, továbbá az egész Marta-garageban 25 darab Perkeo speciális habbal oltó készülék van felszerelve.

Egyébként még a következő tűzoltó-felszerelések állanak rendelkezésre: 1 háromrétű kihuzó-létra 12 méter kihuzó-hosszal, 3 tömlőorsó, 8 állványcső, 52 sugárcső, bontószerszámok, biztonsági villanylámpák és 65 darab tömlő 1015 méter összhosszal.

Nagy füsttel égő pince és teremtüzek oltásának lehetővé tételére egy König-féle füstálarcunk van szócsővel felszerelve, mellyel a csővezető a legfojtóbb füstben is a bejáratól körülbelül 30 méterre hatolhat be.

Megelőző tűzrendészet.

Egy gyár annál kevésbé tűzveszélyes és tűz esetén tűzoltóinak munkája annál könnyebb, minél pontosabban tartják be a megelőző tűzrendészet szabályainak rendelkezéseit. Éppen ezért tűzoltóink munkájának főleg abban kell nyilvánulnia, hogy a szabályok betartásának ellenőrzésével a tűz keletkezésének okát elhárítsák. Ennélfogva a gyárban és a garageban éjjel-nappal körjáratokat végeznek, az észlelt rendellenességeket az illetékes helyen, intézkedés végett jelentik, az intézkedés megtörténtét ellenőrzik.

Minden gyári épületünk vaslétrával van ellátva, melyek közül a régebbiek és rövidebbek egyszerű tetőig nyuló vaslétrák, (19 darab) az újabbak és hosszabbak, (6 darab) már modernebb szerkezetűek, melyek tűz esetén a mentést megkönnyítik azáltal, hogy minden emeleten kilépőt és korlátot alkalmaztunk.

Ezévben jobban fokoztuk a megelőző tűzrendészet rendelkezéseinek végrehajtását s így két nevezetesebb berendezés létesítéséről számolhatok be. Az egyik a tűzjelző, a másik a biztonsági benzintároló berendezés.

A tűzjelző berendezést az Ericsson villamosági részvénytársaság készíti. E berendezés lehetővé fogja tenni azt, hogy a gyár 41, a garage 13 helyéről tüzet jelezhessünk.

A gyár és garage 12 épületesoportra van beosztva. E csoportok mindegyikének 2—13-ig

terjedő számú tűzjelző mellékállomása van, az épülecsoport helyzetének megfelelőleg.

Ha a gyárban tűz esetén a tűzjelző állomásra szerelt kalapáccsal az üveget betörjük, akkor a megfelelő csoportszám táblája az órszobában leesik, éles csengetyűszóval riasztja az őrséget; a műhelyekben pedig szintén egy csengetyű megfelelő csengőjelzést ad, figyelmeztetve az önkéntes tűzoltókat a kivonulásra, a munkásokat pedig a kiadott rendelet szerinti magatartásra.

Nagy veszély esetén a gyári gőzszipot is megszólaltatjuk. A körjáratot végző tűzoltó ellenőrzésére a tűzjelző berendezéssel kapcsolatban egy ellenőrző-óra van elhelyezve, mely órának állomásai a gyár 12 különböző helyén vannak. A leesett számlap mutatja a tűzoltóknak a házcsoportot, illetve épületet, ahova ki kell vonulniok és a helyszínen már könnyen tájékozódhatnak afelől, hogy hol van a tűz, annál is inkább, mert a tüzet jelző egyén előírás szerint már várja őket.

A garage tűzjelzője hasonló a gyáriéhoz, külön központja a portás és forgalmi irodában van elhelyezve és a mi központunkkal összekötve. A garageban 13 helyről lehet tüzet jelezni. Tűz esetén az őrséget a tűzjelző útján, vagy ha ez nem működik, telefon útján, amely közvetlenül az órszobával van kapcsolva, lehet riasztani. Ha a városi tűzoltóság beavatkozása válnék szükségessé, úgy őket a tűzoltó-központra az órszobában lévő és a központi parancsnoksággal közvetlenül összekötött tűzjelző telefonon hívhatjuk segítségül.

A benzintároló berendezés föld alatt elhelyezve, Martini-Hünecke rendszere szerint készült.

A bezintartály megtöltése és leeresztése szén-savnyomással történik. E berendezés révén eleget teszünk a hivatalos rendelkezésnek és kizárttá tesszük azt, hogy nagy benzinkészletünk valamikor robbanás veszélyének ki legyen téve.

Beruházási költségek.

Felszerelésre kiadtunk 5580.52 koronát; a ruházat pótlása minden évben szükséges lesz, ámbar az erre szükséges összeg kisebb lesz, mint ez évben.

Személyzeti költségek. Hivatásos tűzoltóink fizetése ez évben (március 5-től) 7929.43 korona. Tűzoltó gyakorlatokért 449.— koronát, önkéntesek éjjeli inspekcijáért 510.33 koronát fizettünk ki, kiképzésért tisztoletdíj 500 korona, különféle személyi kiadások 75.07 korona. Ez az összeg a jövő évben emelkedni fog, mivel ez év első két hónapjában nem volt tűzoltóságunk s mert a létszám kisebb, a gyakorlat kevés volt.

Hogy állandó kiképzett legénységünk legyen, ezt elérhetnők azáltal, ha igazgatóságunk hatá-

Hogy tűzoltóink között az összetartás és munkakedv nagyobb legyen, fejleszteni kellene tűzoltóságunknak testületi szellemét. E célból például: régi ebédlőnket a tűzoltóság találkozási helyévé kellene tenni, ahol szaklapokat és könyveket bocsáthatnánk tűzoltóink rendelkezésére. Segítő-alapot kellene továbbá létesítenünk, mint amilyen minden tűzoltóságnál van és amelyből a tűzoltói szolgálatban megbetegedett vagy megsérült tagokat segíeyezhetnők. Összejöveteleket kellene rendeznünk, néha mulatóságokkal összekötve, segítő-alapunk javára. Ügyesebb tűzoltóinkat tapasztalataik gyarapítására kongresszusra, tűzoltó-versenyekre kellene kiküldeni, stb.

Költségelőirányzat.

7 tűzór heti fizetése és pedig:	
6 ember fizetése heti	30 korona = 180.— K
1 " " " " " " " "	32 " = 32.— "
hetenként összesen:	212.— K
évi	11,024.— K
2 önkéntes éjjeli szolgálataért naponta 1.60 K = évi	1,168.— "
gyakorlatokért	800.— "
felszerelésekre	1,000.— "
összesen:	13,992.— K

Strompf Pál
tűzoltó-parancsnok.

* A Gyöngyösi Önk. Tűzoltó- és Mentőtestület 1914. évi jelentéséből.

Igen tisztelt Közgyűlés! Ma nem tintával, de vérrrel, nemes, drága vérrrel írják a történelem lapjait. Állami létünkért, önfentartásunkért folyik az óriási küzdelem. Legjobbjaink a harc téren, s nekünk, korunk miatt már végleg fegyver nélküli maradottnak sokoldalú munkáságunk elvégzéséhez. Stiller Kálmán tanár ur vezetése mellett, főgimnáziumunk diákjaiból egy minden szépért, jóért lelkesülő csapat van nagy segítségünkre: működsüket kellőképp a nagyidő mulásával fogjuk méltatni.

Csendőreink elvonásával városunkban polgárőrség alakult s közöttük az egyenruhás elemet a mi itthonmaradt tűzoltóink képezték; hetenként mindenki egy-egy éjjelt töltve nehéz szolgálatban.

A háboru elején, mikor még a sebesültek ápolásával kórházunkon felül csupán a nagymunkásságu Vörös Kereszt Egylet foglalkozott, éjjeli betegápoló őrséget adtunk.

Derék mentőorvosunk, dr. Weisz Ármán heteken át betegszállító tanfolyamot tartott s kötelezőleg vállaltuk kis erőnkkel a harc téren dicső sebet kapott hős fiuk szállítását. Az elmúlt évben 700 katonának kíséreltük meg ez uton az érettség szenvedett fájdalmát csillapítani. Ez évben a szállítások száma már 500 körül mozog. Szakadozó esőben, csikorgó hidegben órákon át dolgoznak derék mentőink, s csak egyet nem ismernek, a fáradtságot.

A harc téren 22 bajtársunk van s a napokban fog még 13 bajtárs hadba vonulni. Az isten vezérelje őket köznéki vissza!

A harc téren menő bajtársainkat, reá szoruló hozzátartozóikat szerény erőnkhez mérten állandóan segítjük.

Hazafias kötelességünknek tettünk eleget, midőn 7500 korona hadi államkölcsönt jegyeztünk.

Igen tisztelt Közgyűlés! Huszonötödik rendes közgyűlésünk a mai. A negyedszázadot ez év július 13-án töltjük be. Adja a magyarok Istene, hogy akkor a dicső-

Nem tudom, jártál-e már Oroszországban, vannak-e ezen ország tűzrendészetét illető értesüléseite? Engem nagyon érdekelt, mert nem nagyzolásból mondom, de mégis igaz, hogy minden ország tűzrendészetéről volt és van némi ismeretem, Oroszországról azonban — talán a cyril betűvel nyomott és általam olvashatatlan évkönyvek miatt — az igazat megvalva, fogalmam sem volt.

Sietek előrebocsájtani, hogy amennyire csalódság okozott az az általános felfogás, hogy Oroszország így meg úgy nincs felkészülve háborúra és a panamá még a gránátot is homokkal töltik; épen úgy csalódtam akkor is, amikor azt hittem, hogy ebben a civilizálatlan voltáról híres országban a még nálunk is elhanyagolt közrendészeti ágazatnak a tűzrendészetnek nyomát sem fogom találni. Hiszen nem is olyan régen, ez év tavaszán, a német Verbandstagon Oroszország képviselőjében jelen volt orosz kapacitás nagyhangú kijelentéseit és dikcióit, a komoly munka emberei — szalmacséplésnek és az elmaradottság takarójának nyilvánították. Háborúnak kellett kitörni, hogy Oroszországba kerüljek és csak egy pár hónapnak kellett elmúlnia, hogy az ellenkezőjéről és illetőleg arról győződjem meg, hogy a komoly munka embereinek ezen kijelentése a kellő értékükre törpüljenek. Most igazán nem tudom, hogy az illető orosz képviselő beszédére felhangzott „Hoch!“ udvariaságból csengett-e oly hatalmasan, avagy az orosz tűzrendészetnek szólt az őszintén.

Hogy a nagyobb városok tűzrendészete milyen lábon áll, azt nem tudom. De, ha egy ország tűzrendészetének a vidék tűzoltóviszonyai képezik a fokmérőt, akkor Oroszlengyelország ezen vidéke kiállja a próbát. Körülbelül 200 kilométer választ el Németországtól egyenes vonalban és így a német befolyást sem lehet felhozni magyarázatul.

* * *

Mosolygó német arcok, a háboru következtében közvetlenné vált németek szerencsekívánatai közben hagytuk el a német határt, hogy a következő pillanatban közvetlenül a határfa után a döcögős országut váltsa ki belőlünk azt a hitet, hogy elérkeztünk a civilizáció határához, ahol a korrupció és panama már az utakon is érezteti hatását. Pedig nem egészen így van. Csupán az aszfalt simaságú német utak után volt nagy a kontraszt. Ma, amikor a dülő utak feneketlen homokját is megismertük, és összehasonlítom ezeket az általam is keresztül-kasul bolyongott Galicia országútaival, hát bizony Oroszországnak megint nincs oka szégyenkeznie. Hogy az ország lakossága nem olyan sűrű, hogy a falvak lakossága csekély, hogy a falvak messze esnek egymástól, arról végtére az orosz állam nem tehet. Tény az, hogy a vasutvonal felé

Ezt a kiterest csak azért lettem, mert az országuton haladtunk közben értük el az első orosz várost, ahol kézfecskeendőket (3 drb) szívó és nyomótömlőkkel kellően felszerelt szertárt találtam, benne rend és tisztaság honolt. No ez biztosan még a német hatás, gondoltam, ámbar, hogy a tömlők milyen állapotban vannak, annak megvizsgálására nem volt időm, mert a csapat tovább vonult. A következő R. község még kellemesebb meglepetéssel szolgált. Egy különálló tornacsarnokszerű épület tornyoskákkal mászóházszerűen kiképezve. Első pillanatban a szegény kis község urasági házának tartottam, csak amikor az udvaron árván szanaszét heverő víz-hordókat, fecskeendőket pillantottam meg, kezdtem sejteni, majd amint a belsejében a csuszó póznákat és tömlőket is megpillantottam, lettem biztos abban, hogy tűzoltószertárban vagyok, mely a mostoha időjárás esetén gyakorlatozásra belülről is használható, udvara pedig gyakorlótér. A háboru nem ismer kegyelmet, minek itt tűzoltószertár, minek a tűzoltószerek, bizony a tűzoltószertár istállóknak lett felhasználva, s így a szerek hajlék nélkül az udvarra kerültek.

És akármelyik, még ha a legkisebb községbe is kerültem (pedig voltam már egynéhányba) a tűzrendészetnek mindenütt nyomát találtam, látható jelét pedig a község főterén felállított mászóházak képviselték.

Végtelenül sajnálom, hogy nincs fényképező gépem, mert így szemléltetően bizonyíthatnám azt a pusztítást, amit a háboru a kultura zászlójával hajt végre. Istenem! Leányaink, asszonyaink koszorúval övezik azt a zászlót, mely a holt tetemek fölött száguld végig. A tiz parancsolat hányadik pontja az, hogy ne öl? Ha beszélni tanuló gyermek korunk óta ezen belénk nevelt parancs válik semmivé, ki törődik itt akkor a kultura által teremtett egyéb produktumokkal? Szegény B . . . i tűzoltómászóház. Mennyi munka, mennyi közigazgatási ténykedés kellett hozzá, hogy felépüljél. Ma még teljes épségben láttam, hogy holnapra a katonák hidegtől gémberedett tagjait melegítse fel deszkafalával. És bizony reggelre ébredve a mászóháznak már csak gerendázata maradt meg, estére pedig a szegény mászóház eltűnt a föld színéről.

Egy másik látható jelével is mindenütt találkoztam a tűzrendészetnek. Csak ki kell tekinteni jelenlegi szállásom ablakán, s a szemközti fekvő házsor kapuján kiszögeezett házsorszámokra festett létra, csákány, lapát, vizipuska, mind bizonyosság mellette.

Ezek ugyan csak külső jelek. Bepillantásra kevés az idő. Hogy a házakban a megjelölt tűzoltószerszám tényleg megvan-e, arról meggyőződtem. Hogy itt-ott hiányzott az már a háborúnak következménye, leginkább persze az ásó és csákány meg a lapát. Hja, erre szükség van ma a bakának. Tény továbbá az is,

hogy a szerek jókarban tartottak sőt egynehány helyen irigylésre méltó renben is voltak.

Sajnálom, hogy nem bírom ez ország nyelvét és így a szervezetbe nem igen nyerhetek bepillantást. Azok pedig, akik németül beszélnek (a rendezetlen vallás követői lévén) ily dolgokban nagyon járatlanok, ezekben felvilágosítást nem igen adhattak.

Összegezve a dolgot, a külső jelekből ítélve, Oroszlengyelországnak nincsen oka szegyenkeznie. Hiszen mennyit küzdünk mi községeinkben és mégis, hol tartunk. Mennyi munka, mennyi energia kell még hozzá, hogy nálunk legalább ezeket a külső jeleket elérjük.

És itt, ahol ma a civilizációt fegyverrel hirdetjük, a munka, a szorgalom e gyümölcse, most pillanatok alatt a tűz martalékává válik. Az itt-ott fellobbanó lángok biborpirosra festik az eget. Esténként tűztől piros égbolt alján kél fel a hold. Most is, mikor pislogó gyertya világítása mellett írom e sorokat, kint nem messze újra egy ház vet lobbot, hogy pirosuló fénye ide világítson szállásomba. Várom a kürtjelet, lesem az ilyenkor elmaradhatatlan sürgést-forgást. Semmi! Megszokott dolog ez már, egykedvűen haladunk el mellette. Ki törődik itt azzal, hogy tovább terjed-e a tűz? a lakosság félve húzódik meg vackában. Alig pár lépésre pedig árván, elhagyottan, kilakoltatva állanak a fecskendők . . . !

Teasdale Ottó
szfőv. tűzoltó tiszt.

Egy Maschinen-mat (gépkezelő) levéltöredéke, az 52-es torpedónaszádról (S. M. Boot 52 T.)

Póla, 1915 január 27 (szerda).

Szilveszter délutánján 4 óraker éjszakai őrjára futottunk ki. Feladatunk volt esetleges tengeralattjáróra vigyázni s ha netalán összejönnénk vele, lehetőleg elvenni a kedvét a vállalkozástól.

En éjjelig voltam szolgálatban a gép mellett; de mivel meglehetősen lassan és egyenletesen mentünk a gyönyörű holdas éjben párszor azalatt is feljöttem a fedélzetre (illetőleg csak kidugtam a fejem a lyukon) s úgy diskuráltam a gépmesterünkkel, meg a torpedómesterrel. Fél tizenkettő felé torpedómesterünk hátra ment, hogy kabinjából újabb transport meleg borral térjen vissza. De ehelyett lélekszakadva rohan előre, kiabálva, hogy ép e percben keresztelte utunkat a hátunk mögött pár méternyire egy „U“.

Persze mind elkezdtünk nevetni, azt hívnak hogy a már csinos summa elfogyasztott meleg

zem mégegyszer a gépet átadás előtt, fönt pedig összegyülekezett az egész legénység, hogy az újév pillanatában fölköszöntve tisztjeinket, „hurrázson“.

Lent a gépházban csak 2 hurrát hallottunk és ép fel akartam nézni, hol marad a harmadik; amikor a géptáviró ideges gyorsasággal egyszerre Maximal „vorwärts“-re ugrott. Alig jött fel a gép fordulatszámra, közvetlen fölöttünk lövések dördülnek el . . . Önkéntelenül is felrántottam teljesen a manőver-szelepet s a gép tényleg teljes képességét fejtette ki pár pillanatra. Izgatottan vártuk mindketten, kik ép lent voltunk, hogy megtudjunk valamit. Egyikünk sem mehetett el ugyanis ekkor egy pillanatra sem a gép mellől. Hét lövés esett összesen. Csak mikor leváltást kaptunk pár perccel az eset után tudtuk meg, hogy ép abban a pillanatban mikor hurrázni kezdtek, egy torpedó löveg rohant el alattunk! Fényes treffer lett volna, de szerencsénkre nem számítottak a franciák arra, hogy mindössze 2½ méter mély a járatunk. A mi 7 lövésünk közül sajnos csak a legelső talált, mert alig 400—500 méter volt a távolság s embereink nem lévén szokva az ily kis távolsághoz, nem tudták idejében belőni magukat; pár másodperc múlva pedig hült helye volt az „U“-nak. Később mégegyszer meglanceirozta hajónkat, de akkor is szerencsénk volt, mert tekintve, hogy ez már alig 1 méterre jött a víz alatt, sokkal messzebről észrevehető volt a szép holdvilágos éjben s elég időnk volt a kikerülésére.

Pár nap múlva egy „U“ telefon-boóját találták meg (talán olvastad is) azonban nem lehetett bebizonyítani vajjon az volt-e az, mellyel nekünk volt dolgunk. A naszádot Beruánilli-nek hívták.

A december 20-án parti ütegeink által elsüllyesztett „Curie“ már egyszer a fölszínen volt, el is vontatták egy hatalmas darabon; de tekintve, hogy a 39 méteres vízben a buvárok nem tudtak rendesen dolgozni: a kötelek meglazultak s nem messze a repülőgép-állomástól, szépen lemerült újból. E pillanatban is dolgoznak még a kiemelésén. Itt ugyan már sokkal könnyebb lesz a dolog, mert a fenék sem oly iszapos s a mélység is mindössze csak 17 méter. Az „U“ 12 által meglanceirozott „Courbet“ Valóna előtt elsüllyedt. Ez már hivatalosan meg van állapítva. Tehát az én jó öreg hajómért a „Zentáért“ bőven kárpótoltuk magunkat. Ez esetek után a dicső francia flotta szépen visszahúzódott. Azóta sem jeleztek egyetlen egyet sem az Adriáról sehonnan.

Az a kár, hogy pár japán hajóval nem kerülhetünk össze, hogy a Csingtaunál a mieink által elsüllyesztett „Elisabeth“-ünkért is visszahadhatnánk a kölcsönt. No de ami késik, az nem

hogy egészen stízszerűek legyenek, egy budapesti hadi kórháznak a műtőtermét ábrázoló, képet is iktatunk ide jelen számunkba.

A kép közepén a mi dr. Balogh Dezsőnk áll. Ő ugyanis a vezető orvosa, annak a hadi kórháznak, melyet a Szerviták rendje, a háboru kitörését követőleg állított fel s 1914 szeptember 24-én rendeltetésének már át is adott.

A képen dr. Balogh Dezső jobboldalán egy szervita, páter Bonaventura áll, Casari M. József, priornak a helyettese, aki a szervita atyák egyértelmű határozatából, nemcsak berendezte és 22 complet ágyon kívül, kötszerekkel, gyógyszerrel (a műszerek, mintegy 2000 K ára, Balogh dr. sajátja) stb. felszerelte a kórházat,

Műtéti beavatkozást igénylő életveszélyes sérülések, nyílt csonttörések, stb. kerülnek ide, melyeknek gyógyítása rendkívül hosszadalmas kezelést vesz igénybe és így hónapokig tart.

A kórházban dr. Herzog, főtörzsorvoson, a 4-ik hadtest egészségügyi főnökén és Prohászka Ottokár, székesfehérvári püspökön kívül, ki gyakorta megjelenik ott, dr. Csernoch, a hercegprimás is megfordult már. Auguszt a főhercegnő pedig két ízben is meglátogatta ezt a hadi kórházat s a benne talált rend, tisztaság s a betegek hálálkodása alapján, mindkét alkalommal legteljesebb megelégedésének adott kifejezést.

hanem annak fenntartásáról s a sebesültek és betegeknek, a zárda konyhája utján való kifogataltalan étellezéséről is, a rend költségén, gondoskodik. Ellentétben sok más hadi kórházzal, mint pl. ferencrendiekével vagy a jezsuitákéval, akik a berendezést csak gyűjtés utján hozták össze, a sebesültek étellezése címén pedig fejenként és naponként 3 K-t kapnak a Vörös Kereszt pénztárából; úgy, hogy voltaképen csak a helyiséget engedték át céljaira a kórháznak és ápolást adnak, melynek élén kirendelt orvos működik.

A szerviták hadi kórházában minden a hazafias jótékonyosság jegyében történik. A felelős kórházvezető dr. Balogh Dezső épügy díjtalanul végzi terhes kötelmeit, mint helyettese dr. Fejér Árpád, klinikai assistens is (a képen keresztet karkötővel áll) s utóbbinak édesanyja Fejér Ferencné, mint főápolónő, hasonlókép önkéntesen vállalkozott arra, hogy élére álljon annak az ápolói karnak, mely ma már a legnehezebb sebesültek körül is, teljesen begyakorolva végzi a maga szakszerű teendőit. Ami nem közönséges és egyáltalában nem chablonszerű, mert a XVII-es számú katoná-

Radnóthi Lukáts Gyula †

Elment tehát ő is!

Elment oda, ahol sem véleménykülönbség, sem nézeteltérés nincsen; elment az örök béke, az örök nyugalom honába. Elment oda, ahonnan többé visszatérés sincs. Elköltözött az örökkévalóságba radnóthi Lukáts Gyula bajtársunk, a magyar tűzoltóügy igaz, lelkes katonája.

Katona, harcos volt a szó legteljesebb értelmében, mert küzdött, dolgozott és fáradott egy eszme szolgálatában, melynek szépséges fejlődését még láthatta, de teljes megvalósulását meg nem érthette.

Már zsenge ifju korában, mint a selmeci főiskola hallgatója eljegyezte magát a tűzoltóintézménnyel s bár sok-sok csapás és csalódás érte, élete utolsó percéig, hiven, kitartott mellette.

Sokoldalú munkásságát, ötletességét, a macacssággal határos szívós kietartását, sőt néha erőszakosnak látszó magatartását, mind-mind a

mi ügyünknek szentelte s munkásságával elévülhetetlen érdemeket szerzett.

És érdemeket szerzett, úgy szűkebb pátriájában, mint országos szereplése terén, egyaránt. Bars vármegyében, különösen annak az ő lakhelyét, Zsarnóczát is magában foglaló járásában, a tűzrendészetnek hatósági felkarolását s kultiválását csaknem egy negyedszázaddal ezelőtt, ő terelte a helyes utra s kellő mederbe. Agitálása tűzoltói téren szinte szüntelen volt.

Ha kellett dolgozott, physikai munkát végezve; ha kellett oktatott, tanított s a tűzoltó-tisztek mostani nemzedékének nem egy tagja merített az ő tudásának forrásából. Nagy előszeretettel vette kezébe a tollat is, hogy szakszerű és kritikai cikkeivel ékeskedő szaklapjával szolgálja a tűzrendészet ügyét. S munkásságának ezt az ágát, a szakirodalmi tevékenységet, művelte tán a legszívósabb kitérővel, mert meg volt győződve róla, hogy ez irányú buzgólkodásával a köznek legtöbbet használ.

Sok jó barátja volt, de volt sok ellenfele is, ami természetes folyománya az oly önálló jellemnek, mint az övé. Ám ellenfelei is kétségtelenül igaz sajnálkozással értesültek elmúltáról, mivel benne a magyar tűzoltóügynek egyik oszlopa dőlt ki.

A magyar tűzoltóságnak a nemzetközi kongresszusokon is megbecsülhetlen szolgálatakat tett, amiben nem csekély része volt megalkuvást nem ismerő fellépésének, mellyel a magyar tűzoltóknak jogait kivívni mindig készen állott.

Jó bajtárs volt. A bajtársi együttérzés készítette a „Magyar Tűzoltótisztek Országos Egyesületének” megalapítására, s ebben a főtükári állás elvállalására és betöltésére. Ezt az egyesületet szíve egész melegével szerette. Ott állott aggódó szülő gyanánt a bölcsőjénél, majd talpra is ő állította. Ekkor azonban magánviszonyai a székesfővárosból való elköltözésre kényszerítették s ezzel kapcsolatosan vált meg az ő egyesületétől, amely őt érdemei elismeréséül tiszteletbeli tagjává választotta.

Közötte és a tisztegyesület között a kapcsolat ezután sem szűnt meg, s most amikor egészen váratlanul halála híre érkezett meg, ez egyesület minden tagja fájdalommal vett tudomást. Az egyesület részvéte az elhunyt kiváló érdemeihez méltóan nyilatkozott meg abban a remek koszoruban, melyet ravatalára helyeztek s amely úgy a magyar nemzeti eszmét, mint a magyar tűzoltóügy gyászát egyaránt kifejezésre juttatta.

Egy küzdelmes élet nyert radnóthi Lukáts Gyula elhunytával befejezést, mely gazdagabb volt csalódásokban, mint egyéni sikerekben. Ám ez nem változtat annak tényén, hogy az elhunytban ügyünk lelkes és áldozatkész apostolát veszítette el, aki valóban megérdemli, hogy emlékét kegyelettel megőrizzük.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tartalom:** Büszke gyásznak közepette. — Gróf Széchényi Viktor levele dr. Óvári Ferenc alelnök-höz. — Hivatalos rész: Az 1914. évi szept. 6-án tartott szakosztályi ülés jegyzőkönyve. — Az 1915. évi február 6-iki elnökségi ülésről szóló jegyzőkönyv. — A segélypénztár február 6-iki ülésén felvett jegyzőkönyv. — József főherceg alapítvány kamatai május 15-én kerülnek kiosztás alá. — Felhívás a tűzoltó parancsnoksághoz a hadbavonult bajtársak nevének stb. közlése tárgyában. — A Kaiserjubiläums-Stiftung pályázati határideje június 15. — Esztergom vármegye alispánjának rendelete a hadi biztosításra vonatkozólag. — A budapesti felső ipariskolában a tűzoltó-tanfolyam az idén elmarad. — A székesfővárosi tűzoltóság új autószerel. Irta: Szilvay Kornél. — Pécs város tűzrendészete. Irta: Dittlich József. — Budapest legfiatalabb gyári tűzoltósága. Irta: Strompf Pál. — Levél Orosz-lengyelországból. Irta: Teasdale Ottó. — Egy Maschinen-mat levéltöredéke. Irta: Verseghy Ferenc. — Egy hadikórház. — Radnóthi Lukáts Gyula. Irta: dr. Marinovich Imre. — A gyöngyösi önk. testület évi jelentéséből. — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **Öfelsége József főherceget**, akit, mint a 31-ik gyaloghadosztály parancsnokát, az ellenséggel szemben tanusított vitéz és eredményes magatartásáért, a hadiékítménnyel díszített első osztályú vaskoronarenddel tüntetett ki, — legutóbb hadtestparancsnokká léptette elő.

— **Óvári Ferenc**, alelnök, még jóval karácsony előtt arra hívta fel a kaszinók figyelmét, hogy a tagok hölgyhozzátartozóikkal készítenek minél több cigarettát, hadban álló katonáink számára. És ez az idea, melyet a hős fiainkért aggódó honleányok tizezrei tettek magukévá, megvalósítása révén, igen jóleső örömök egyikének lett okozójává a harc téren.

— **Janicsk Andor**, főparancsnok, az új autószerekkel megtett egyik (gödöllői) próbauton, a ballábszára élet megütötte. Az ennek folytán támadt sebnak eleinte nem tulajdonított nagyobb fontosságot, utóbb azonban a esonthartyáig ható zuzódás a járást is megnehezítette, úgy, hogy orvosi tanácsra kénytelen volt ágyba feküdni s így kezelteni igen lassan gyógyuló sérülésével magát. Teljes felépülése gondos házi ápolás mellett is több hetet vett igénybe.

— **Dr. Szily József**, a budapesti tűzoltó testületek szövetségének elnöke s a fővárosi önkéntesek parancsnoka, ezelőtt 25 évvel február 15-én esküdtött örök hűséget, az ő édes életpárjának, Jónás Jusztinnak. A szeretetre méltó házaspárt, bár elkövetkezett ezüstmenyegzőjüket teljes esendben kívánták csak megünnepelni, tisztelőinek nagy serege kereste fel ez alkalomból, hogy élükön a Belváros érdemes előjárójával, Goreczky Zsigmonddal, legjobb kívánataikat kifejezésre juttassák. A budapesti önkéntes tűzoltó testület tagjai a nap emlékéül, diszes (ezüst) emléktárggyal is meglepték az immár az aranylakodalom felé vivő utra is rálépett, irigylésre méltó harmoniában élő, kedves párt.

— **Uj osztagparancsnok.** Az a 3 tiszti, név szerint Vizy Károly főhadnagy (vivőmester).

epit; Lenkey hadnagy a vasuti niak üzeteret rendelt csapatok élére került, Víz főhadnagyot pedig elvezényelték Pancsovára. Helyettük azonban haza került Dittrich József, hadnagy, aki most amellet, hogy a beosztott népfelkőcsapat osztagparancsnoka, tüzoltójiszi teendőit is ellátja.

— **Blasnek Hugó** főtiszt, ma már főhadnagy, az északi harcúeren van valahol. A usch W. Rudolf főhadnagyról, a délen operáló egyik hadtest Trainwerkstätte parancsnoka gyanánt működik, legutóbb Illokrol kaptunk felőle hirt. Teasdale Ottó, a 4-ik hadtesthez tartozó 31-ik hadosztály vezérkari irodájába nyert beosztást s előbb Petrikau környékén, most pedig a Kárpátok északi lejtőjén tartózkodik.

— **Mészáros János**, a székesfővárosi tüzoltóság kezelőtisztje, aki mint honvédhadnagy négy és fél hónapig a fronton harcolt Galiciában, december közepén megsebesült s előbb Máhrisch-Ostrauban feküdt egy hadikórházban, később pedig Budapestre szabadságotlák. Az időközben főhadnaggyá előléptetett s kitüntetés is kapott bajtárs február végén hagyta el a fővárost, hogy csapatánál újra jelentkezék.

— **Kratzer Dániel**, századost, a budapesti önkéntesek I. szakaszparancsnokát, ki a déli harcúeren balhónalján kapott súlyos sérülést, az alkalmazott villamos massage annyira helyreállította, hogy egy Rajecfürdői utókura révén mindnyájunk öröme, teljesen felgyógyulhat.

— **Dr. Kuzma Gyula**, az önkéntesek volt titkára, ki jelenleg is az északi harcúeren van, főhadnaggyá lépett elő.

— **Törék István**, hadnagy, a vajdahunyadi állami vasgyár főmérnöke s tanfolyamot végzett tüzoltóparancsnoka, egy veszedelmes lövés folytán, mely a Kárpátokban vívott harcok során érte, majdnem elvesztette a szeme világát. Kezelő orvosainak a véleménye szerint, mert itt ápolják Budapesten, remélhető, hogy látóképességét sikerül megmenteni.

— **Kitüntetett tüzoltók.** Vincze Antal, Baranyai József és Bartha István, székesfővárosi tüzoltók — kettő az északi, egy a déli harcúeren, vitézségi érmet nyertek.

— **Gróf Erdődy Tamást**, Vasvármegye tüzrendészeti felügyelőjét, a Szerbiában, majd újra a Kárpátokban kapott lött sebe gyógyultával, most a tábori esendőrséghez osztották be, ahol, mint főhadnagy teljesít szolgálatot.

— **Szövetséges fővárosok vagyona.** Berlin tiszta vagyona 1913 végén 546 millió koronát tett. Wien ugyanakkor 469 millió koronányi vagyonállagot mutat ki. A mi Budapestünk vagyona pedig 426 millió volt. Ha figyelembe vesszük, hogy Berlinben, melynek területe csak

pedig csak 900 ezer egy nehány ember lakik; akkor nemcsak viszonylagosan gazdagabb a mi fővárosunk, de abból az okból is, hogy nálunk még bőven van hely a terjeszkedésre, holott Berlia már csaknem egészen be van építve.

— **Az iglői önkéntes tüzoltó egyesület szervezője** s 42 éven át volt elnöke dr. Simenszky Sándor, munkás életének 79-ik évében, február 28-án, elhunyt.

— **Nagybudafai Vermes Gábor**, nagybirtokos, 1848/49-iki honvédfőhadnagy, Szabadka szab. kir. város nemzetőrségének kapitánya, törv. biz. tag, a szabadkai Kereskedelmi és Iparbank örökös elnöke, a szabadkai Nemzeti Kaszinó tiszteleti tagja, február hó 8-án életének 91-ik, boldog házasságának 56-ik évében elhalálozott. Az elhunytban a mi Vermes Bélánk édesatyját gyászolja.

— **Uj oltószet.** A tüz rendes oltószere a víz A benzint, az aethert, 200° C.-ra illetőleg gylási hőmérsékletükre hevült olajokat azonban a víz legfeljebb szétfrecesenti és így a tüzet nagyobb területre terjeszti ki. A calcium karbidra lövelt víz is csak növeli a vehemensen égő acetylen fejlődését. Végre villamos motorok, transzformatorok, magas feszültségű vezetékek sem közelithetők meg jól vízzel. Ellenben a teljesen közömbös, 17 fajsúlyu nafta, melyből már 60°-nál nehéz gőzök szállnak fel és amely csak —39 foknál fagy meg, a most említett három fajta anyagok bármelyikére öntve először feltétlenül elszorítja az égő felülettől a levegőt, a belőle fejlődő nehéz gőzök pedig egyenesen elfojtják az égést. 1914 szeptember 25. tartották meg az újfajta oltószetrel a próbákat Svájecban. Mannesmann öntöttvas csövekből készült 1—3 literes edényekből öntötték rá, 9 méternyi távoból, egyik 64.000 Volt feszültséggel dolgozó elektromos műnél, tulterhelt, illetve rövidre zárt transzformatorra a naftát, s ez, mint minden olaj, izoláló hatásával rögtön elejét vette minden további bajnak. A dologgal érdemes lesz közelebbről foglalkozni, mert a homoknak, amellyel a vizet szoktuk helyettesíteni, meg van az a nagy hátránya, hogy a finomabb gépalkatrészeket úgy összekarcolja, hogy csak hosszadalmas tisztogatás után válnak újra használhatókká, míg a nafta ily értelmű rongálódásokat nem okoz. Minthogy pedig halmazállapota megváltozásának határa (+69) és (—39) fok között áll, a hideg sem árt neki, ennél fogva télen épügy, mint nyáron akárhol lehet azt tartani.

— **A szabadkai színház március 11-én reggel 5 órakor leégett.** Ugy gyuladt ki, mint a budapesti német színház, mely 1889 december 20-án lett a lángok martaléka. A nézőtér egyik páholyában támadt a tüz s mire az oltás kezdetét vehette, már a szinpadra is áttért. Csak a színházzal összeépített „Pest“ szállodát sikerült megmenteni.

— **Gulaschkanone.** Így hívják a németek azt a kereken továbbítható konyhát, melylyel menet közben is főzhetni a most már német bajtársaink által is megkedvelt gulyáshúst s melegíthetni egy 70 literes kazánban a teaához való vizet. És ezt a tengelyre szerelt tábori konyhát ugyanaz a Magirus cég konstruálta és szállítja ma is, amely ulmi cég a székesfőváros legujabb tolólétráit stb. szereit készítette. Az első ily kerekeken mozgó konyha az orosz hadsereg számára készült, melyt a japánokkal viselt háborúban használta legelőször. 1905 óta, mikor a németek is bevezették és mi is elfogadtuk e hasznos felszerelési tárgyat, új modellt csináltattak hozzá. Az új modell főzőkazánja 200 literes, míg a tea vagy kávé-melegítő kazán

tartalma 70 liter. Azonkívül 200 portio étel és 4 porció zab számára is van rajta külön szekrény; az edények öblítésére pedig, — hogy meg ne rozsdásodjanak — glicerinfürdő szolgál.

Szerkesztői üzenetek.

B. Budapest területe 194 négyszögkilométer.

M. F. Filmből oly külön helyiségben, amely felett lakás nincs, maximaliter 500 kgramm engedélyezhető; ellenben kézraktárban, két külön helyiségben, csak 100—100 kgm tartható belőle.

Sz. A Lukács Gyula ravatalára szánt koszoru helyett az Országos Szövetség elnöksége „koszoru megváltás” címén a Hadsegélyző bizottsághoz küldött 30 koronát.

Kiadó: **KUHÁRSZKY LÁSZLÓ** titkár.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geltner és Rausch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponai-utca 20—21. szám.

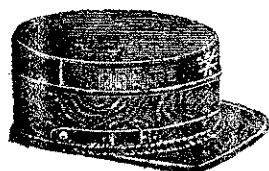
Teudloff—Dittrich
Budapesti Armatura-, Szivattyú-
és Gépgyár Részvénytársaság
BUDAPEST-KISPEST, ÜLLŐI UT 220—222. SZ.
Telefon: 51—22 és 51—23. Sürgönyoim: „TEUDLOF BUDAPEST”

SELTENHOFER FRIGYES FIAI,
— SOPRON, —
cs. és m. k. udvari szállítók.
Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntő.

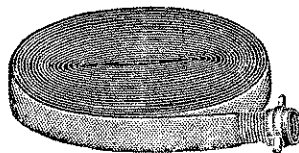
Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest. Központi iroda: VI. ker., Teréz-
körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és
tömlőmotorlákat.

Walser Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és ércöntő.
Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzfecskendőket, kütszivattyú-
kat és tűzoltói felszereléseket.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat
acélsodrony-betéttel legjobban
és legolcsóbban készít
**Ritscher Zsigmond és
Fia, Kőrmend**
Interurban telefon 27.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22.
Legelőnyösebb bevásárlási forrás
összes tűzoltó-szerekben, egyéni fel-
szerelésekben stb. Árjegyzék ingyen

Magyar mérleg- és gépgyár részv.-társ.
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 41.
MOTOROS TURBINAFECSEKENDŐK. KÖZSÉGI FECSEKENDŐK.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és
felszerelések
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve!
Nagyobb megrendelésnél saját költségünkre
küldjük szabásunkat mértékével cöljából.

HATSCHER SZABADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrásy-út 33. sz. Nyergesújfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezgyár r.-t.
Budapest, VII., Erzsébetkirályné-ut 57.
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartályokat és
kannákat, garage- és raktári berendezéseket.

**TŰZFECSEKENDŐK, TŰZOLTÓSZEREK, ÉS FELSZERELÉSEK,
LAJTKOSCSIK, LAJTOLTÓ SZIVATTYUK**

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-
betéttel, legjobban és legolcsóbban készít
NÉMETH FERENC, Kismarton

TÜZRENDESZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hozzá az előfizetések a hirdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Rákóczi-út 38. Telefon 90-33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 koros. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kéairata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.
---	--	---

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA. VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Sölymosy Ödön báró †

Országos Szövetségünk másodalelnöke, báró Sölymosy Ödön, Sopron város országgyűlési képviselője, a főrendiháznak örökös jogu tagja, a Semmering egyik szanatoriumában, elhalálozott.

Sopronvármegyében, Eszterházán született 1866-ban június 13-án, tehát még csak 49 éves volt. Halála azonban, mely hosszabb szenvedés után következett be, nem jött váratlanul. Özvegye, Zichy Angelika grófnő, Héderváry Károly gróf, volt miniszterelnök nevelt leánya, már rég el volt készülve a csapásra. És bár mi is tudunk bajának gyógyithatatlan voltáról, mégis fájdalmasan veszünk tudomást a kikerülhetetlen végről.

Huszonhét évvel ezelőtt lépett be a tűzoltók soraiba s a veszprémi megítiszteltetés után (mert 1911-ben, a veszprémi nagygyűlésen választották meg az Országos Szövetség másodalelnökévé), indítatva érezte magát újra felvenni az intenzivebb tűzoltói működés fonalát — odahaza, szűkebb patriájában is (Nagylózs), ahol 22 éves korában csatlakozott jó ügyünk zászlajához.

Alelnöki tisztének elfoglalása után hamarosan észre tudta vétetni, hogy mily határozott barátja volt a tűzoltóságok tömörítésének és így a Szövetségeknek is.

Szerinte — miként ezt alkalmilag kifejezésre is juttatá — „a szövet-

ségek útján érvényesülő testületi szellem ápolása, a nemes hivatás magas becsének nyilvános méltánylása, a tűzoltók lelkes buzgalmának szakavatott irányítása s működésük egyöntetőségének előmozdítása nemcsak arra jó, hogy fokozza a tűzoltók önértékét s emelje társadalmi pozíciójukat: hanem az ügyért teljesített önfeláldozás, az ügy érdekében végzett tevékenykedés sikereinek a növelésére is tagadhatlanul jótékony befolyást gyakorol.“

Ily gondolatok által vezérelt férfiak működésétől méltán sokat várt Országos Szövetségünk.

A sors azonban másként akarta.

Nagy vagyonnak volt ura, melyet édesapja szerzett, akinek érdemeiért 1895-ben Ófelsége a bárói rangot is adományozta a családnak. Társadalmi és közgazdasági tevékenységével ez érdemeket az elhunyt minden téren iparkodott öregbiteni.

Vármegyéje közéletében részt vett, a felsőkomáromi evang. egyházmegyének főgondnoka s a német Johanniták-rendjének lovagja volt. De a római pápától is megkapta a Szent György-rend nagy csillagját. Az országgyűlésen 1901—1904-ig Felsőlövőt, 1910-től pedig Sopron városát képviselte.

Mint vizsgázott gépész és gazdasági akadémiákat látogatott hallgató, gazdasági téren minden modern újítást figyelemmel kísért s a haladásnak nálunk is megvalósítható értékes ered-

ményeit gyakorlatilag is sietett átültetni.

Mikor a budapesti internacionális congresszus alkalmából illustris munkatársaink a hazai tűzrendészet kiépítése, a társadalmi uton elért eredmények betetőzése szükségére hívták fel lapunk hasábjain a kormány figyelmét: akkori védnökünk, néhai József főherceg és elnökünk Széchényi Viktor gróf után, harmadik gyanánt mindjárt báró Solymosy Ödön ragadta meg az alkalmat, hogy tollal a kezében (lásd lapunk 1904. évfolyamának októberi számát) siessen hozzájárulni azon módok összehordásához, melyek tűzrendészetünk elmaradott szervezetét a vidéken is modernebb színvonalra emelni volnának hivatva.

A gyilkos kór azonban megakadályozta őt áldásos munkája, köztevékenykedése folytatásában. Tetterejében megbénítva, az egykor daliás huszárkapitánynak — mert 1905—1910-ig a 7-es honvédhuszárezredben activ katonatiszt is volt — szanatoriumban kellett menedéket keresnie. Menedéket igen, — de gyógyulást ott sem talált.

Élete delén kidöntötte, sirba vitte a könnyörtelen halál.

Nemes bajtársunk! Másoknak sokkal többje voltál, mint nekünk, de hogy ily korán el kellett Téged veszítenünk: mi is őszintén fájlaljuk!

Nyugodjál békében!

* **Miniszteri döntvény.** A kereskedelemügyi miniszter egy felebbezés folytán harmadfokban eléje került ügyből kifolyólag 397708/914. számú határozatával kimondotta, hogy

„valamely akár iparhatóságilag engedélyezett, akár pedig iparhatósági telepengedélyhez nem kötött üzlettelep — mihelyt közegészségi, tűzrendészeti vagy egyéb szempontból a közönségre hátrányos vagy veszélyes hatást gyakorol: a hátrányos vagy veszélyes hatások elhárítását célzó intézkedéseket nem az egészségügyi vagy a tűzrendészeti hatóság, hanem az 1884. évi XVII. t.-c. 35. és 36. §§-a alapján az iparhatóság van hivatva elrendelni.“

Eszerint a telepengedélyező eljárások során a tűz- és életbiztonság érdekében első fokban meghozott véghatározatokat iparhatósági hatáskörben hozottaknak kell tekinteni.

Harc térről visszatért elnökünk üdvözlése.

A május 17-iki elnökségi ülésen, mint a Hivatalos részben olvasható, gróf Széchényi Viktor elnökölt.

Napirend előtt szót kért dr. Vass János, ezeket mondván:

„Hosszu idő után először jut ma az Országos Tűzoltó Szövetség Elnöksége abba a kellemes helyzetbe, hogy vezérét, gróf Széchényi Viktor, elnök urat, körében üdvözölje.

Hónapokig csak messziről kísértük figyelemmel Őméltóságának hazafias és önfeláldozó buzgólkodását, hön öhajtván, hogy áldás kísérje minden lépését.

De ha már annak pusztá ténye is büszkeségünk volt, hogy a Széchényiek családi hagyományához hiven, legnemesebb honfiui lángolással, mindjárt a háboru elején sietett Őfelsége hívó szavát követve, hadba szállni: ugy később mikor hírért vettük, hogy a készségesen vállalt kötelesség teljesítése legfelsőbb helyen méltányoló elismerésre talált, ez a büszkeségünk csak még inkább fokozódott. Őfelsége ugyanis előbb huszárkapitánnyá léptette elő elnökünket, majd pedig a hadi ékitményes érdemkeresztrel tüntette ki őt s uralkodónk e példáját, mint olvassuk, nagy szövetségesünk II. Vilmos, német császár is követte. Két legilletékesebb helyről érte tehát kitüntetés azt a férfit, aki bennünket ország-világ előtt képvisel. Kell, hogy nagyot dobbanjon a szívünk és spontán felfakadjon keblünkben a tiszta érzélem, mely azt hiszem épugy eltölti az Országos Szövetség minden tagját, mint ahogy valamennyiünké volt maga a büszkeség, már akkor, amidőn még nem peesételte azt jogossá az uralkodói kegy.

Tisztelettel indítványozom ennél fogva, hogy amidőn Őméltóságát újra körünkben üdvözölhetjük, jegyzőkönyvileg is örökítsük meg igaz örömünket. Eljen az elnök!”

A feltörő éljenzés lecsillapultával, mely az indítvány egyhangu elfogadásának volt hamisítatlan jele, Széchényi Viktor gróf következőket mondotta:

„Meghatnak az igen tisztelt Bajtárs urnak hozzám intézett szives szavai, mert végtelenül jóleső az együttérzésnek e kedves megnyilatkozása. Kétségtelen ebből, hogy csakugyan áldást kívánó jóindulatnak meleg érzelme kísérte léptemet. Talán ennek tudható be, hogy oly helyekről, ahol magam sem hittem, hogy kimenekülhetünk, épségben tértem vissza.

Hogy tisztelet miként töltöttem be, annak mértékadója ugyan a honfiui kötelességteljesítés kegyes elismerése, de csak legfőbb Hadurunk részéről. Mert egyedül ő tüntetett ki, a német vaskereszt elnyerése egyszerű hirlapi kaesa. Ennek megállapítása után azonban e fel-emelő pillanatban ne csak rólam és illetve az én csekély érdemeimről legyen szó: hanem engedjék meg, hogy megemlékezzem azokról a többi bátor és kitartó bajtársakról is, akik közül számosan már a legnagyobb áldozatot is meghozták a haza oltárán. Ohajtásom ennél fogva, hogy adjunk kifejezést mai jegyzőkönyvünkben annak is, hogy minden rokonszenvünk kísérje azokat, akik fegyverben állnak s még víviák a

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnökségének jelentése a központi iroda működéséről 1914. év második feléről.

Tisztelt Országos Választmány!

Van szerencsénk alábbiakban a központi iroda hatáskörébe tartozó általános (szakosztályok ügykörét nem érintő) mozzanatokról jelentésünket tisztelettel előterjeszteni. E jelentésünk mellőzi a szövetség tulajdonképpeni működésére és a pénztári kezelésre vonatkozó adatokat, mert az alapszabályok értelmében ezekről a szakosztályi előadók fognak beszámolni.

Ugy az elnökség, mint az iroda, minden előkészületet megtett a nagyülés megtartására, azonban a Hadur hívó szava a tizenkettedik órában mondatta le Nyiregyházán tartandó nagyülésünket. Tekintettel, hogy az első mozgósítás alkalmával elnökségünk legnagyobb része bevonult, továbbá tűzoltóinknak csaknem összességé katonaköteles, elnökségünk 1914 július hó 30-án az összehívott nagyülést a hadiállapotokra való tekintettel bizonytalan időre elhalasztotta. Elnökségünk, ezen intézkedéséért utólagosan kér jóváhagyást.

Szomorú kötelességet rovunk le jelentésünk keretében akkor, midőn bejelentjük U s z k a y Bálint közigazgatási szakosztály alelnökének halálát. Szakosztályunk néhai alelnöke, mint a Jegyzők Országos Egyesületének elnöke is sokat fáradozott hazánk tűzrendészetéért.

Elnökségi ülést, tekintettel a háborus viszonyokra, nem tarthattunk. Azonban 1914 szeptember hó 2-án az irodalmi és szakoktatási szakosztály (V.) ülést tartott, melyen javasolta az elnökségnek, hogy tekintettel arra, miszerint a mozgósítás alkalmával hivatalos lapunk expedálása nagy nehézségekbe ütközik, továbbá, hogy tűzoltóink legnagyobb része hadba vonult s így alig van ki a lap iránt érdeklődjék, a lap kiadását további intézkedésig beszüntetessék; mit az elnökség magáévá is tett.

Iktatónkba érkezett a második félévben 666 ügyirat (egész évben 2452; I. félévben 1786). Ügyirataink számából is következtethetni, mennyire csappant a tűzoltói élet a bevonulás folytán. Ügyirataink feldolgoztattak, hátrálék nincs.

A hatóságoknak vélemény adatott telep- engedélyezési, tűzrendészeti, építésrendőri ügyekben, szabályrendeletekről és alapszabályokról 72 esetben (I. félévben 140 esetben, összesen 212), kipróbáltatott 12 község 17 fecskendője (I. félévben 42, összesen 59). Felsőbb hatóságokhoz 5 esetben intéztetett felterjesztés.

Szolgálati érem kiadatott: V éves 147 db (I. félévben 606 db), X éves 124 db (I. félévben 361 db), XV éves 230 db (I. félévben 220 db), XX éves 65 db (I. félévben 168 db), XXV éves 45 db (I. félévben 147 db), XXX éves 21 db (I. félévben 49 db). A királyi díszéremre felterjesztett 16 testületből 47 tag, a díszéremet mind a 47 tag megkapta (I. félévben 58 testületből 287 tag, megkapta 286).

Tagtestületeink sorába belépett 42 tűzoltóság (I. félévben 77, összesen 119) s pedig közvetlenül 2, a vármegyei tűzoltó szövetségek útján 40, (u. m. Brassó 25, Háromszék 2, Pest 3, Bácsbodrog 5, Esztergom 3, Torontál 2 testülettel). Örömrünknek itt is kifejezést adunk, hogy immár a 2 Erdélyrészi határszéli vármegye is csatlakozott szövetségünkhöz. Megemlítjük, hogy Nagykovácsos vármegyei szövetség csatlakozásának tárgyalása a háborus viszonyok miatt későbbi időre halasztatott. A csatlakozott vármegyék száma 39, ezek közül Borsod és Gömör-Kishont vármegye még nem jelentette be tagtestületeit, míg Békés vm. szövetség most van alakulóban. Tagtestületeink száma az év végén 148 közvetlen, 2522 a vármegyei szövetségek útján, összesen 2670. Vármegyénként egyébként ekkép oszlanak meg:

Folyószám	Vármegye	Tűzoltóság	Község
1	Somogy	249	308
2	Vas	246	616
3	Sopron	208	232
4	Veszprém	187	182
5	Baranya	184	358
6	Heves	117	117
7	Arad	106	218
8	Fejér	106	103
9	Torontál	98	213
10	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	95	216
11	Komárom	92	92
12	Szepes	88	222
13	Szeben	88	88
14	Pozsony	76	298
15	Győr	65	89
16	Bácsbodrog	63	131
17	Jász-Nagy-Kun-Szolnok	54	53
18	Esztergom	45	—
19	Torda-Aranyos	37	118
20	Temes	35	226
21	Budapest	35	—
22	Zala	30	559
23	Moson	28	61
24	Brassó	26	—
25	Beszterce-Naszód	25	—
26	Bihar	24	496
27	Tolna	22	121
28	Csanád	22	29
29	Krassó-Szörény	20	362
30	Bars	17	209
31	Szabolcs	16	132
32	Trencsén	16	399
33	Háromszék	14	104
34	Hajdu	12	21
35	Csongrád	10	19
36	Zemplén	9	451
37	Szatmár	7	306
38	Borsod	—	177
39	Gömör-Kishont	—	451
Összesen :		2522	—

Kérjük jelentésünk tudomásul vételét.

Budapest, 1915 március 29-én.

Dr. Óvári Ferenc
alelnök.

Bencze István
titkár.

Jegyzőkönyv.

Felvéttetett Budapesten, 1915 március hó 20-án a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnökségi ülésén.

Elnök: dr. Óvári Ferenc.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László.

Jelen voltak: Apáthy Vilmos, dr. Balogh Dezső, Bartha Gergely, Bencze István, Keresztes János, László István, Udvardy Aladár és Vida Pál.

Elmaradását igazolta: Erdély Ernő, Szabó Gyula és Barabás István.

Elnöklő alelnök üdvözli a megjelenteket, az ülést megnyitja.

22. Bencze István titkár jelenti, hogy a magyar tűzoltó intézményt ismét súlyos veszteség érte, amennyiben ügyünknek két lelkes és áldozatkész apostola elköltözött az élők világából. Az egyik bajtársunk radnóthi Lukács Gyula elnökségünknek számos éven át volt buzgó tagja, Bars vármegye tűzrendészeti felügyelője és a „Tűzrendészet” című lapnak felelős szerkesztője; a másik bajtársunk pedig: Groidl Gyula a pozsonyi önk. tűzoltóság segédtisztje és az „Illustrierte Feuerwehrzeitung” felelős szerkesztője.

Dr. Óvári Ferenc elnöklő alelnök jelenti, hogy Lukács Gyula családjának részvét-táviratot menesztett, s koszoru megváltás címen a Magyar Hadsegélyző Hivatalnak 30 koronát folyósított.

Az elnökség a titkár jelentését fájdalommal veszi tudomásul. Lukács Gyula és Groidl Gyula emlékét, s a hazai tűzoltás és szakirodalom terén szerzett kiváló érdemeiket jegyzőkönyvileg megőrökíti. Lukács Gyula családjának és a pozsonyi önk. tűzoltó testületnek őszinte részvétét kifejezi. Az alelnök által folyósított 30 korona koszorumegváltáshoz pedig hozzájárul.

23. Dr. Óvári Ferenc alelnök jelenti, hogy a „Tűzoltószerkek gondozása és a fecskendő működési zavarai” című könyv megírásával néhai Lukács Gyula bízott meg.

A megboldogult megbízatásának eleget tett, mert a mű kézírata a Tűzoltó Szövetség rendelkezésére áll, miután azt a család beküldötte.

Hogy a könyv után járó tiszteletdíj az özvegynek mielőbb folyósítható legyen, alelnök a kéziratot Erdély Ernő szakelőadónak küldötte meg, hogy a munkát bírálja felül és rendezze sajtó alá.

Az elnökség az alelnök jelentését tudomásul veszi. Többek hozzájárulása után elhatározza, hogy Erdély Ernő hivatalosan is hívassék fel a mű átrevideálására, s amennyiben abban oda nem tartozó részek vagy fejezetek, mint a szerek leírása, taktika stb. fordulnának elő, azok kihagyásával rendezze azt sajtó alá, s viszont, ha a mű a motorikus szerek gondozására ki nem terjeszkedne, úgy annak megírásával is bizassék meg.

24. Dr. Óvári Ferenc jelenti, hogy a Tűzrendészeti Közlöny f. hó 14-én újból megjelent. A lap kiadójaként Kuhárszky László titkár szerepel, ki ebbeli megbízatását az elnökségtől f. évi február hó 6-án nyerte.

Alelnök felhívja továbbá az elnökség figyelmét arra a levélre, melyet szeretett Elnökünk a harcterről írt, s mely a lap legújabb számában látott napvilágot. Kiemeli a levélnek azt a részét, mely megismerteti az olvasót a magyar katonai munkájával. „Írtja kegyetlenül az ellenséget, irgalmatlan rendet vág bennük — ha kell egész falvakat gyújt fel, — de ha jogtalan kárt tett, rögtön beugrik s a rombolás, pusztítás helyett épít, alkot”.

Alelnök indítványozza, hogy e szép és érdekes cikk megjelenése alkalmából Öméltóságát az elnökség üdvözölje.

Kuhárszky László titkár pedig engedélyt kér az elnökségtől, hogy a levél tartalmát egész terjedelmében a napilapokkal közölhesse.

Az elnökség az alelnök indítványát nagy lelkesedéssel elfogadta. Kuhárszky László

szerkesztőinek, s végül elhatározza, hogy a hivatalos lap legközelebb május havában jelenjék meg.

25. Kuhárszky László titkár jelenti, hogy a postaigazgatóság megvizsgálta a Tűzoltó Szövetség postakönyvét és 129 K 84 f. bélyegcsonkítást állapított meg.

Miután bélyegcsonkítás nem forog fenn, az illetéktelenül megállapított összeg kivetése ellen felebbezés adatott be, s egyidejűleg a portómentesség elnyerhetése végett a m. kereskedelemügyi m. kir. miniszterium is megkeresett.

A felebbezés elintézését még nem nyert, de a portómentességi beadványra a válasz már megérkezett, mely szerint a miniszter a Szövetség kérelmét nem teljesítheti, miután arra a portómentességi törvényes szabályok alapot nem nyújtanak.

A titkár jelentését az elnökség tudomásul vette, s egyben elhatározta, hogy a háboru lezajlása után felkéri a m. kir. Belügyminisztert, hogy a portómentességet a Szövetség részére a minisztertanácsban eszközöje ki.

26. László István jelenti, hogy a köteles tűzoltóságok legénységét 18—42 évig besorozták katonának. Tekintettel arra, hogy kormányi intézkedés nélkül 20 éven alul és 40 éven felül tűzoltóság részére sorozni nem lehet, felkérendő lenne tehát a belügyi kormány, hogy tekintet nélkül a vármegyei szabályrendeletre, engedje meg a köteles tűzoltóságok részére a 16—56-ig terjedő korosztályok sorozását.

Az elnökség az indítványokat magáévá teszi.

27. Dr. Óvári Ferenc alelnök jelenti, hogy a szabadkai színházégés alkalmából a város polgármestere az ottani tűzoltóságot mulasztással és más egyéb súlyos váddal illette, melyekkel a tűzoltóság iránt nagyon könnyen ellenszenvet támaszthat.

Indítványozza tehát, hogy Szabadka város polgármestere szólíttassék fel vádjainak körvonalozására, valamint azon intézkedések közlésére, melyeket a tűz óta foganatosított, hogy a tűzoltóság részéről hasonló mulasztások elő ne állhassanak; de felszólítandó egyuttal a tűzoltóság is, hogy mi a védekezése a polgármester vádjaival szemben; közölje továbbá az egész tűz lefolyását, valamint beavatkozásának részleteit és az eset tanulságait.

Hasonló értelemben szólítandó fel a békéscsabai tűzoltóság is, hol a közelmúltban egy nagy gőzmalom esett a tűz martalékaul.

Az indítványokat az elnökség magáévá teszi.

28. Udvardy Aladár javasolja, hogy az elnökség az irodalmi pályázatoknak határidejét bizonytalan időre függessze fel.

Háborura való tekintettel az elnökség a javaslatot elfogadja.

29. Dr. Balogh Dezső pénztáros jelenti, hogy a tagdíjak csak nagyon gyéren folynak be a Szövetség pénztárába.

Az elnökség a pénztáros jelentését tudomásul veszi és egyben elhatározza, hogy az államsegélynek 1915. év I. felére eső részletét kérelmezi.

30. Bencze István titkár bemutatja Szabó Gyula köszönő levelét, melyben a Szövetség részvétét megköszöni, továbbá a gyöngyösi önk. tűzoltó- és mentőtestület 1914. évi jelentését.

ajánlataira es Z. asztalos cég telepengedélyezésére szakvéleményt kér.

Kuhárszky László bemutatja a mozgófénykép-színház építésére vonatkozó előbbi szakvéleményét:

A színház építésére az engedély a következő feltételek mellett lenne megadható:

1. A karzatról lefutó lépcsők tűzbiztosak és egyenesirányuak legyenek. A lépcsőház mindkét oldalán falba mélyített karfa alkalmazandó.

2. A nézőtér baloldali fala hosszában 1 m., az udvar felőli kijáratok előtt 1.50 m. széles út hagyandó.

3. Minden helyiségben csak villamos világítás alkalmazható. A nézőtér világítását a vetítőkamrából és a nézőtérrel is külön lehessen bekapcsolni. Utóbbi helyen a kapcsoló ott szerelendő fel; ahol állandóan egy alkalmazott tartózkodik, ki teendőjére kellően kioktatandó. A kapcsoló feliratos táblácskával jelölendő meg.

4. A nézőtéren az összes ajtók fölött, a kijáratoknál és a lépcsőn az irányt mutató táblák mellett mellékvilágítás alkalmazandó. Míg közönség van a helyiségekben a mellékvilágításnak, mely petroleum nem lehet, mindenhol égni kell és pedig oly erős fényvel, hogy ha a fővilágítás nem ég, az utakat és ajtókat jól lehessen látni. A nézőtéren alkalmazott mellékvilágítás vörösüvegű legyen.

5. A dohányzási tilalom mindenütt kiirandó.

6. A vetítőkamra az összes helyiségtől tűzbiztosan és tűzmentesen legyen elkülönítve. A karzattól és a lépcsőtől teljesen elkülönített kijáratral birjon, vaskeretbe szerelt, tűzbiztos kifelé nyíló ajtóval, melyre automatikus zárószervezet szerelendő, hogy előadás alatt állandó csukvatartása biztosítva legyen. Amennyiben pedig a vetítőkamra kijárata a karzati lépcsőre meghagyatnék, ugy a karzatról közvetlenül a szabadba vezető vész-, le- és kijárat létesítendő. A vetítőkamrában csak az előadásra kerülő filmek tarthatók fedeles vasládában. Előadás alatt filmeket visszagöngyöltetni, javítani tilos.

A vetítőkamrában egy extincteur, egy dézsavíz és egy pokróc tartandó.

A vetítő- és megfigyelő-nyílások, melyek legalább 4—6 mm-es vastagságú üveggel ellátva legyenek, azonkívül keretbe mozgó, illetve leeső csapózáros vaslemezzel fedendők, melyet ugy a kamrából, mint alulról lehessen lecsappantani.

A kamrában csak kettős üvegburájú vagy dróthálós villamos lámpával lehet világítani. Dohányozni egyáltalában nem szabad.

7. A vetítőkészüléket szilárdan álló fémállványra vagy bádogburkolatu bakra kell helyezni és az csak hatósági felülvizsgálat után vehető használatba.

8. A széksorok akként osztandók be, hogy egy ülőhelyre 50 cm széles hely jusson, a széksorok egymástól távolsága pedig, merev székeknel 80 cm, csapószékeknel legalább 70 cm legyen. A befogadó képességet feltüntető s hatóságilag láttamozott helyszínrajz a pénztár mellett kifüggesztendő.

Az elnökség a szakvéleményhez azzal járul hozzá, hogy a vetítőkamrában „pokróc” helyett „vizes pokróc” irandó, s a filmek a vetítőkamrában előadás alatt vissza nem göngyölthetők.

33. Bencze István előterjeszti Erdély Ernő alábbi szakvéleményét az Y. cég Sprinkler-berendezési ajánlatára:

A malmok és tűzveszélyes anyagok raktározására szolgáló helyiségeknek Sprinkler-

tűzkar nagyságát. Ezért helyesnek tartanók, ha a törvényhatóságok vezetői felhivatnának arra, hogy a törvényhatóság területén levő tűzveszélyes anyagok raktárai, malmok és gyárak figyelmébe ajánlanak a Sprinkler-berendezéseket, azonban ez ajánlás ne szorítkozzék csak a Walther cég gyártmányára, hanem általánosságban, mivel ma már több több gyár készít hasonló és minden tekintetben megfelelő önműködő Sprinkler-rendszerű oltókészüléket, melyeknek hatása minden tekintetben megfelelő.

Mint hogy azonban a gyárak ily költséges berendezésre csak akkor lesznek hajlandók, ha ennek terhe nem egyedül őket terheli, első sorban a tűzbiztosító-társulatoknál kellene oda hatni, hogy a Sprinkler-berendezésre oly nagy engedményt adjanak (40—60%), mely a költségek befektetését rezszerüvé teszi, s amint ez pl. a német és angol biztosítóknál már megvan. Enélkül a Sprinkler-berendezés elterjedése nem remélhető, kötelezőleg elrendelni pedig szintén nem lehet a nagy költségei miatt.

Az elnökség a szakvéleményt azzal fogadja el, hogy a biztosító intézetek felszólítandók a díjtételek leszállítására, ha a biztosított objektum Sprinklerrendszerrel van felszerelve.

34. Bencze István bemutatja Z. asztalos cég telepengedélyére vonatkozó alábbi szakvéleményét:

A kért telepengedélyt megadhatónak nem tartja, mert a kérdéses telepen a műhelyek közti udvar csak 2.70 m. széles, az egyik udvarból a másikba tehát könnyen áttérjedő tűz elzárná az udvar hátsó részében lévő lakóház lakóinak menekülési útját, s mert fazsindelyes összeépített házak közé faanyagot nagyobb mérvben felhalmozni és feldolgoztatni az egész környéket állandóan fenyegető veszélyt jelent.

Amennyiben azonban a telepengedély más méltányossági okokból mégis megadatnék, ugy legalább kikötendő lenne az I. foku határozat 1., 2., 3., 7. pontjain felül, hogy:

1. a szomszéd hitközség házai között tűzfal emeltesék;

2. a gépműhely deszkafalak helyett, kőfállal építessék, minek folytán az udvarban az átjárás biztosabb és a külön-határ révén a szomszédokat zavaró zaj is kisebb lesz;

3. a kapu alatt és a szűk udvaron fa, forgács, butor egyáltalában ne tartassék;

4. az udvaron kellő hosszúságú tömlővel ellátott tűzcsap létesítessék és ugyanott 2 vizhordó 2—2 vederrel tartassék készenlétben;

5. a villamos motor naponként a fűrészporthoz letisztítassék;

6. a fűtés csak jól elzárható kályhákban eszközölhető, melyek füstesöve falazott kéményekben torkolandó, s melyek minden gyulékony anyagtól gondosan elszigetelendők;

7. a világítás zárt és tűzbiztos legyen; petroleumvilágítás nem alkalmazható;

8. a fűrészporthoz és fahulladék a műhelyben, raktáron és telepen naponként összeszedendő és tűzbiztos módon és elkülönített helyen gyűjtendő;

9. a padláson faanyag fel ne halmozassék. Az elnökség a szakvéleményt elfogadja.

35. Kuhárszky László titkár jelenti, hogy a m. kir. belügyminisztérium a filmkölcsonzó vállalatok helyiségeiben felhalmozott és 100 kg-nál nagyobb mennyiségű filmek tarthatóságára szakvéleményt kér.

Az elnökség megállapítja a filmek rendkívüli tűzveszélyességét és óriási lobbanékonyágát,

minek következtében 100 kg-nál nagyobb mennyiségű filmeknek lakóházakban való elraktározása csak abban az esetben lenne engedélyezendő, ha a filmkölcsönző vállalatok raktárhelyiségeiket az épület legfelsőbb emeletén, a hatóság által megállapított feltételek mellett rendezik be.

Tűz esetén ugyanis már 1 meggyulladt filmtekeres is oly nagy lángot lövel, hogy nemcsak a tűz rohamos tovaterjedésének az előidézője, de a rémületnek is, mi a ház lakóira nézve könnyen életveszedelemmel járhat.

Ennek folytán az elnökség elhatározza, hogy a filmraktárak tűz okozta veszedelmek meggátolása céljából, 100 kg-nál nagyobb mennyiségű filmek lakóházakban való elraktározásának engedélyezését, nem hozza javaslatba.

A jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Balogh Dezső és Vida Pál felkértek.

Több tárgy nem lévén, elnöklő alelnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Dr. Óvári Ferenc
alelnök.

Kuhárszky László
titkár.

Hitelesítjük:

Dr. Balogh Dezső.

Vida Pál.

Jegyzőkönyv.

Felvétel Budapest, 1915. évi május hó 17-én a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnökségi ülésén.

Elnök: gróf Széchényi Viktor.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László.

Jelen voltak: dr. Balogh Dezső, Beneze István, Breuer László, Keresztes János, Markusovszky Béla, Täuber Ferenc, dr. Vass János és Vida Pál.

Elmaradását igazolta: dr. Óvári Ferenc alelnök, Bartha Gergely, Erdély Ernő és Péter Antal.

Elnök üdvözlö a megjelenteket, az ülést megnyitja.

36. Dr. Vass János szakosztályi alelnök lelkes szavakkal üdvözlö a haretérről visszajött gróf Széchényi Viktort s egyuttal a Tűzoltó-Szövetség Elnökségének szerencsekívánátát tolmácsolja abból az alkalomból, hogy szeretett Elnöke a haretéren szerzett kiváló érdemeinek elismeréseül a hadiékítményes katonai érdemkeresztet tüntettetett ki. (Lásd 22. oldalt.) Indítványozza, hogy ez jegyzőkönyvileg örökíttessék meg.

Az elnökség az indítványt nagy lelkesedéssel elfogadja.

Gróf Széchényi Viktor elnök meghatottan köszöni meg ünnepeltetését s arra kéri az elnökséget, hogy ne csupán az ő érdemeiről, hanem az ország tűzoltóságáról is, — melynek a haza védelmében igen fontos szerep jutott osztályrészül, — emlékezzék meg.

Kitüntetésére vonatkozólag kijelenti, hogy a német vaskereszttel való kitüntetésé eddig nem történt meg s miután ez a napilapoknak téves közlésén alapul, kívánja, hogy e tény megállapítása jegyzőkönyvbe vétessék fel.

Az elnökség az elesett bajtársaknak legmélyebb kegyelettel adózik, a harcosokra a legnagyobb hálával gondol; az elnöknek a

1915. április végével lejárt. Két pályázati kérvény érkezett be. Az egyik: Salamon Pál fiúmei volt tűzoltó nejeé, a másik: Tóth József máv. északi főműhelyi volt tűzoltóé.

A két pályázati kérvényben felhozott indokok alapos megvizsgálása és többek hozzájárulása után az elnökség elhatározza, hogy az alapítvány kamatai Tóth Józsefnek adassanak ki, míg Salamon Pálné kérvényét a „Kaiser-Jubiläums-Stiftung“ igazgatóságához terjeszti fel s erről folyamodót értesíti.

38. Beneze István titkár bejelenti, hogy a m. kir. Belügyminiszter 39396/915. VI—s. szám alatt az 1914/05. év II. felére 5500 K államségélyt folyósított.

Örvendetes tudomásul szolgál.

39. Vida Pál előadó kívánatosnak tartja, hogy a Szövetség a Tűzoltó Otthon készpénzéből a második hadikölcsönre jegyzést eszközölgjön.

Kuhárszky László titkár jelenti, hogy a Szövetség a Tűzoltó Otthon pénzéből az első hadikölcsönre 50.000 koronát jegyzett s így most nem áll oly összeg rendelkezésre, melyet az új hadikölcsön jegyzésére lehetne fordítani, de ha a Szövetség hazafias köteletségének ezuttal is eleget akar tenni, akkor a kölcsön jegyzése csakis a segélyző-pénztár készpénzkészletéből és pedig legfeljebb 15.000 K erejéig eszközözhető.

Dr. Vass János szakosztályi alelnök indítványozza, hogy az új hadikölcsön a már meglévő 50.000 K lombardirozásával eszközöltessék, minek folytán a Tűzoltó Otthon alapja tetemes kamatnyereséghez jut.

Kuhárszky László ez ügyben dr. Óvári Ferenc ügyvezető alelnök tanácsát óhajtja igénybe venni.

Az elnökség elhatározza, hogy a segélyző-pénztár készpénzkészletéből 15.000 koronáért lombardkölcsönt jegyez és erről sürgősen értesíti s egyben felkéri dr. Óvári Ferenc alelnököt, tegye megfontolás tárgyává, nem lenne-e célszerű a már meglévő 50.000 K állami járadék kötvényeit is lombardiroztatni? Amennyiben az alelnök ehhez hozzájárul, úgy mindkét kölcsön jegyzése perfectuálandó.

40. Dr. Vass János szakosztályi alelnök indítványozza, hogy forduljon az elnökség a Belügyminiszterhez, hogy az ország tűzvédelme érdekében engedje meg a 16—56-ig terjedő korosztályok sorozását.

Kuhárszky László titkár jelenti, hogy ebben a kérdésben az elnökség már állást foglalt és 275/915. sz. alatt kérelmezte az ilyen értelmű rendelet kibocsátását.

A titkár jelentése azzal vétetett tudomásul, hogy a rendelet kibocsátása megsürgetendő.

41. Dr. Vass János szakosztályi alelnök felhívja az elnökség figyelmét a gyakori malomtüzekre.

Markusovszky Béla szakosztályi alelnök megjegyzi, hogy a malomtüzeknek az oka főként arra vezethető vissza, hogy a malommunkások hasznavehetőbb eleme hadba vonult s a malmok üzeme kevésbé gyakorlott munkásokra van bízva, mi a malmok tűzveszélyességét fokozza.

Viszont azonban új, soron kívüli tűzrendészeti eljárások is rendeltettek el épen a malmokban s ezek megejtetvén, remélhető, hogy az újabb tüzesetek száma diminuálódni fog.

Markusovszky jelentését az elnökség tudomásul vette.

Breuer Szilárdot, hogy a testnevelési tanácsot törekvésében támogassák s egyuttal felhívja erre az irodalmi és oktatásügyi szakosztály figyelmét is.

43. Kuhárszky László titkár bemutatja Herpka Károly levelét, melyben a raktáron lévő érmek megvásárlását és az értők járó 345 K folyósítását kéri, miután a jövőben megrendelt érmeket csak felemelt árak mellett szállíthatja.

Az elnökség a raktáron levő érmek átvételét és az értők járó összeg kifizetését elrendeli s elhatározza, hogy a háboru tartama alatt érmekeket ki nem szolgáltat s a jövőben megrendelendő érmek ára fölött, amennyiben azok megváltoznának, csak a háboru után dönt.

44. Bencze István titkár jelenti, hogy a Pedagógiai filmgyár r.-t. a gyakorlati szabályzatokhoz diapositiv lemezeket készített, melyeknek darabját 1 K 60 fillérért engedi át a tűzoltó-testületeknek; jelenti továbbá, hogy a Kereskedelmi bank kamatlábát $3\frac{1}{2}\%$ -ról $4\frac{1}{4}\%$ -ra, a Magyar leszámítoló bank pedig a moratorium köteles betétek kamatlábát $4\frac{1}{4}\%$ -ra emelte; egyben bemutatja a Pesti magyar kereskedelmi bank, a Wiener Bankverein, az Angol-Osztrák bank és a Pesti hazai első takarékpénztárnak a hadikölcsön jegyzésére való felhívását.

Tudomásul vétetett.

45. Bencze István titkár bemutatja a **petrozsényi önk. tűzoltó-testületnek** átiratát, mellyel tudatja, hogy a **salgótarjáni Kőszénbánya r.-t. tűzoltóságainak** minden tagja lemond az örségi díjakról a bevonult bajtársak családtagjai javára.

A követésre méltó példát az elnökség örömmel tudomásul veszi.

46. Bencze István titkár felveti azt a kérdést, vajjon a tisztviselők hadbavonulásuk alkalmával igényt tarthatnak-e tiszteletdíjukra?

Az elnökség a tisztviselők tiszteletdíját hadbavonulásuk esetére meghagyja, de esetleges új erő alkalmazásával a költségvetésben megállapított hitelt tullepni nem lehet.

47. Kuhárszky László titkár bejelenti, hogy a pénztár pénzkészletét megvizsgálta és 38.673 K 60 fillért talált, mely összeg a pénztárkönyv bevétele és kiadása között mutatkozó maradvánnyal egyezik.

Tudomásul szolgál.

48. A titkár azon jelentése, hogy az elmúlt elnökségi ülés óta véleményeztetett: 1 alapszabály, 2 tűzrendészeti szabályrendelet, 12 telepengedélyezés, 7 tűzrendészeti, 1 építési és 6 felterjesztési ügy; kipróbáltatott 14 fecskendő.

Tudomásul vétetett.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Markusovszky Béla és dr. Balogh Dezső kérték fel.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Gróf Széchényi Viktor
elnök.

Kuhárszky László
titkár.

Hitelesítjük:

Markusovszky Béla,

Dr. Balogh Dezső.

A „Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyzőpénztára” elnökségének jelentése az 1914. évről.

Tiszteit Közgyűlés!

Az elnökség 1914. évi működéséről és a segélyzőszövetség pénztárállásáról van szerencsénk jelentésünket alábbiakban tisztelettel előterjeszteni.

Az elmúlt évben elnökségi ülés a háborus viszonyok miatt csak február hó 28-án és június hó 13-án tartatott, mely alkalommal 73 határozat hozatott. Az iktatóba 1623 ügyirat érkezett.

Az 1914. évben a tagtestületek száma 1220 (1913-ban 1166), a tagok száma 51.815 (1913-ban 5.635), a tagátlag 42.46 (1913-ban 40.86 volt; végeredményben örvendetesen jelenthetjük, hogy 4 tagok számában és tagátlagban fokozatos emelkedés mutatkozik.

A pénztár bevétele 12.700 korona értékben és 17.000 korona 65 fillér pénzben, a kiadás 14.113 korona 71 fillér (1913-ban 19.791 korona 33 fillér); ez évben is csökkent a szaporulat, mivel az Első Magyar Általános Biztosító Társaság alapítványának kamatait segélyezéseknél nélkülöztük s a segélyezéseket a folyó pénztárból fedeztük. Dr. Óvári Ferenc alelnökünk a biztosító-társaság elnökségénél minden lehető elkövetett, hogy Ófelségeik ezüstmenyegzője alkalmával letett alapítvány kamatait segélyzőpénztárunk az eddigi szokásos módon igénybe vehesse, de a belügyminisztériumnak sajnálatos intézkedése folytán a biztosító-társaság az alapítvány kamatai kiutalványozását nem teljesítette.

Az 1914. évben előfordult és bejelentett 111 eset, a múlt évről elintézetlenül maradt 30 eset (Pozsony 9 sérülttel, Kiszombor, Karánsebes Kisvárd, Detreköcsütörtök, Kiskunhalas, Nyitra, Marosvásárhely, Ócsöd, [Budapest máv.] Kakaslomnic, Zenta, Petrozsény 4 sérülttel, Déva, Nagyszombat 2 sérülttel, Hegykő, Máriafalva, Balatonfüred); s segélyre igényt nem tartottak egy esetben; elutasított, részben mert nem volt a tagok sorába bejelentve, részben mert a baleset bejelentésével elkéstek, 21 kérvényező; ellenben 51 folyamodó 724 napi gyógykezelésre kapott összesen 2093 korona segélyt: 70 eset még elintézetlen. A háborus viszonyok miatt maradtak elintézetlenül, mivel ülést nem tarthatunk. (Pozsony 9 sérülttel, Kiszombor, Karánsebes, Kisvárd 2 sérülttel, Detreköcsütörtök, Balatonfüred, Hatvan, Tiszaörs, Nagyvárad hiv., Nagyvárad önk., 2 sérülttel, Ujpest hiv., Csepreg, Torda, Bátorkesz, Párkány, Temesvár, Lőcse 4 sérülttel, Bakonycsérnye, Arad waggonyár, Ipolyság, Pásztó 4 sérülttel, Sárvár, Esztergom, Paripás, Szepesszentlőrinc, Körmen 2 sérülttel, Kislód, Körnöcbánya 2 sérülttel, Vittnyód, Léva, Ungvár 2 sérülttel, Sárkeresztur, Kunszentmárton, Vác, Bakonyzentiván, Mohol, Salgótarján, Szeged önk., Szeged hiv. 5 sérülttel, Budapest önk., Barátfalva 2 sérülttel, Fiume máv., Szalacs, Adony, Gödöllő).

A pénztár fennállása, azaz 1896 óta kapott tehát 1155 tag 52.912 korona 10 fillér segélyt.

Előfordult: zúzódás 12, lábsérülés 7, égési seb 8, kézsérülés 8, agyázkodás 1, ficam 8, füstmérgezés 1, meghülés 3, egyéb 3, halálozás 1 és pedig 40 esetbentüznél, 11 esetben gyakorlaton és 1 esetben örségen.

Ez esetek között ismételtelen fordult elő a baleset oka gyanánt: épületrész beomlása 3,

szerről leesés 13, vigyázatlanságból elesés 10, vigyázatlanságból bontásnál 11, fecskendő-szerelés közben és nyomórudfogásnál 7, létra-szerelésnél 4, szögbelépés 3, stb. Mint ezen esetekből is látható. a legtöbb sérülés nem a tűz vagy füst közvetlen behatása vagy a véletlen folytán történik, hanem az illetők vigyázatlansága, kapkodása miatt, mely körülmény ismételten a hiányos és pontatlan kiképzésre, fegyelmezetlenségre, részben arra vezethető vissza, hogy kevés tüzesetnél vevén részt, a kellő higgadság hiányzik a csapatból, melyet sok helyen gyakorlattal sem iparkodnak pótolni.

A segélyzőpénztárba való belépést megkönynyitendő, a folyó évben is szétküldöttük a tagbejelentő kimutatást és a postai csekklapokat. Dacára ennek, bár egyes vármegyékben a községek kötelezve vannak tűzoltóik beiratására, mégis a tagtestületek egy nagy része megfelelkezik arról, hogy működő tagjainak bal-és elleni biztosítása erkölcsi kötelessége a községnek, parancsnokságnak egyaránt. Jegyzőkönyveinkből kitűnik, hány esetben utasított el a kérvényező, mert nem volt tagja a segélyzőpénztárnak. Ugyancsak ez alkalommal felhívjuk a parancsnokságok figyelmét, hogy a sérüléseket alapszabály szerint 20 nap alatt be kell jelenteni, későbbi bejelentéseknél segélyre igényt nem tarthatnak.

Ez évi közgyűlésünk határozata folytán irodai személyzet, irodai és postai kiadások címén a „Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség” pénztárába ez évben is 2000 koronát utaltunk át.

A „József királyi herceg” alapítványunk kamatait Szokolay Pál (Órosháza) nyerte el.

A Köhler István által létesített „Breuer Szilárd” alapítvány ez évben nyerte meg az alapító jóváhagyását, azonban az alapítvány kamatának felhasználása iránt csak az alapítvány teljes befizetése után intézkedhetünk.

Kérjük ezen jelentésünk tudomásul vételét.
Budapest, 1915 február hó 26-án.

Dr. Óvári Ferenc s. k. Bencze István s. k.
alelnök. titkár.

727.
1915. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten, 1915. évi május hó 17-én a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyzőpénztárának ülésén.

Elnök: Gróf Széchenyi Viktor elnök.

Jegyzőkönyvvezető: Bencze István titkár.

Jelen vannak: Dr. Balogh Dezső, Breuer László, Keresztes János, Kuhárszky László, Markusovszky Béla, Täuber Ferenc, Dr. Vass János és Vida Pál. Kimentésüket kérik: Dr. Óvári Ferenc alelnök, Bartha Gergely, Erdély Ernő és Péter Antal.

1. Elnök az ülést megnyitván üdvözli a megjelenteket.

Bencze titkár bejelenti, hogy Mészáros Károly (Ujpest hiv.) 1914. évi március hó 8-án gyakorlat közben a mászóház 3. emeleti ablakából lezuhant és 278 napig gyógyuló surlódást szenvedett.

Mészáros Károly részére 120 korona segély utaltatott ki.

3. Ciora Emil (Vesztény) február hó 14-én tűznél elesett, bal karját könyökben kifecskémtotta. 28 nap alatt gyógyult.

Ciora Emil részére 30 korona segély utaltatott ki.

4. Kmeth Benő (Kiskunhalas) január hó 31-én színház-szolgálat közben meghült és tüdőgyulladást kapott.

Betegsége elkésve jelentetett be, segélyre igényt nem tarthat.

5. Bartha Sándornak (Cibakháza) március hó 21-én mozi-szolgálat közben lábára esett egy oxigénes palack. 20 nap alatt gyógyuló zuzott sebet szenvedett.

Bartha Sándor részére 40 korona segély utaltatott ki.

6. Tremmel János (Kabold) január hó 13-án tűznél égési sebet szenvedett.

Sérülése elkésve jelentetett be, segélyre igényt nem tarthat.

7. Klimó István (Szögyén) március hó 20-án tűznél meghült.

Nem tagja a segélyzőpénztárnak, segélyre igényt nem tarthat.

Mivel több tárgy nem volt, ezzel az ülés véget ért.

Kmf.

Gróf Széchenyi Viktor
elnök.

Bencze István
titkár.

Felhívás!

A legfőbb Hadur hívó szavára az ország tűzoltósága az elsők között sietett szeretett Hazánk védelmére. Akik e honfui kötelességüket teljesítették s hazafias készségüket esetleg vérükkel is megpecsételték, mindazoknak nevét szeretnénk megörökíteni.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség nevében tehát felhívjuk a tűzrendészeti felügyelőket és tűzoltóparancsnokságokat, hogy a hadba vonult tűzoltóknak, valamint az elesett, megsebesült és kitüntetett bajtársaknak a névsorát, tűzoltói rangját, polgári állását, vármegyéjét, lakóhelyét és netáni kitüntetését, az elnökséggel közölni sziveskedjenek.

Dr. Óvári Ferenc
orsz. képviselő alelnök.

Kuhárszky László
titkár.

* Hivatásos tűzoltóságok létszáma:

	tiázt és legénység
1. Berlin város tűzoltóságának van	31 1055
2. Wien " " "	14 640
3. Hamburg " " "	14 576
4. Budapest " " "	10 446
5. Dresda " " "	10 295
6. Leipzig " " "	7 280
7. Brema " " "	7 250
8. Frankfurt " " "	5 180

Említettém, hogy az automobilnál rendszeren 4 ütemű motor használatos, továbbá, hogy a motor munkáját a hengerben előállított hőkiterjedés (robbanás) végzi azáltal, hogy a dugattyut lehajtva, a mozgást a T főtengelyre viszi át, melyet a kocii hajtására használunk fel.

A motor működéséből világosan látható az is, hogy a felrobbantott benzinlevegő-keverék a 4 ütem közül csak a robbanási ütem alatt végez munkát, míg a 3 másik ütem munkát nem termel, sőt a munka egy részét felemészteni kénytelen. Csakhogy a hengerek robbanási ütemei egymást szakadatlanul követik, miáltal a forgó főtengelyre hol egyik, hol másik henger hajtórudja működik sorjában.

Ha a motor munkáját ki akarjuk számítani, elegendő lesz egy henger munkáját meghatározni, s az eredményt a hengerek számával megszorozni. Kiindulunk azon ismert tételből, hogy: a munka nem egyéb, mint az erő és ut szorzata. Minthogy pedig az erőt (P) kilogrammokban, az utat (L) pedig méterekben szoktuk mérni, a munkát kilogramm-méterekben kapjuk meg. A tétel a következőkben fejezhető ki:

$$\text{Munka} = P \text{ erő} \times L \text{ ut, vagy röviden } M = P \cdot L$$

A munka egységét nyerjük, ha $P=1$ kgr. és $L=1$ m., vagyis M egysége = 1 kilogramm-méter.

A munka egysége tehát azon munka, melyet kifejtünk, ha 1 kg. súlyt 1 méter magasra emelünk. Ezen munkával ugyanis a föld vonzóerejét, vagyis a nehézségerőt győzzük le, melyet az 1 kg. súlyra kifejt. A munka fenti képletében, mint látjuk, az idő nem szerepel s azért csak a munka mennyiség kifejezésére alkalmas.

A munkamennyiségnek ily kifejezése azonban gépeknél nem használatos, mivel nem mindegy, hogy a munkát hosszabb vagy rövidebb idő alatt végezzük el. Ez okból tehát a munkamennyiséget időhöz kell kötnünk, amiből azután a munkasiker nyerjük.

A munkasiker az 1 másodperc alatt végzett munka, általánosságban $M_s = P \cdot L$ másodpercenként.

Más szóval: a munkasiker (M_s) nem egyéb, mint az erő és a másodpercenkénti ut szorzata. Mivel pedig az utóbbi sebességnek (v) hívjuk, mondhatjuk, hogy a munkasiker egyenlő az erő és sebesség szorzatával, vagyis $M_s = P \cdot v$. Egysége tehát: M siker = 1 kg. $\times$ 1 m. $\times$ 1 mp.

A munkasiker egysége oly kicsiny mennyiséget ad, hogy a gyakorlati követelményeknek nem felel meg, miért is helyette az u. n. lóerő egysége nyer alkalmazást. A lóerő nem egyéb, mint azon munkasiker, melyet 75 kg. erő 1 m. uton, 1 másodpernyi idő alatt kifejt. A lóerőt N -vel jelölve, mondhatjuk tehát, hogy a lóerő k

$$N = \frac{1}{75} \times M_s = \frac{P \cdot v}{75}$$

Ezen általános képletből láthatjuk azt is, hogy az egy hengerben kifejtett lóerők száma a működő P erőtől és a v sebességtől függ, még pedig egyenes arányban, a mi azt jelenti, hogy mennél nagyobb az erő és mennél nagyobb a sebesség, annál nagyobb a lóerők száma. Ezen képlet alapján a motor munkateljesítménye már kiszámítható lenne, ha a P erőt, mely robbanás alakjában a dugattyu felületére hat és a v sebességet, mellyel a dugattyu lefelé halad, pontosan ismernők. Ezeket azonban előbb az ismert adatokból kell kiszámítanunk.

Tudjuk, hogy a munkát végző erő ugy keletkezik, hogy a benzinkeveréket összenyomva hirtelen meggyújtjuk a hengerben és az így keletkező robbanás okozta nyomóerő a dugattyu felső felületére hatva, azt lenyomja. Gyakorlatilag és elméletileg megállapítást nyert, hogy a robbanás első pillanatában, mikor a robbanó tér legszűkebb, a gáznyomás és hőfoka legnagyobb és hogy a dugattyu lefelé haladásával egyidejűleg a tér nagyobb és nagyobb, a kiterjedő és lehűlő gáz nyomása pedig kisebb és kisebb lesz. A robbanási ütem kezdetén tehát jóval nagyobb erő működik a dugattyu felületére, mint az ütem végén. Ezért a számítások egyszerűsítése végett a két szélső erőnek középértékét, vagyis (P_k) középnyomást szoktuk felvenni, mintha a dugattyu utja (L) egész hosszában állandóan ezen középértő működne.

A dugattyu felületére gyakorolt középnyomást négyzetcentiméter nagyságu területre vonatkozóan szoktuk megadni (atmosfera) s ezért a dugattyu felület nagyságát $\%m^2$ -ben kell kifejeznünk. Tudjuk, hogy a hengerben levő dugattyu keresztmetszete köralakú, ezért a felület (F), mely többnyire sík felület, a dugattyu, illetve a henger belső átmérőjéből (D) adódik.

$$F \%m^2 = \frac{D \%m^2 \times \pi}{4}$$

($\pi = 3.14$ állandó viszonyszám, mely a kör területe és kerülete közt fennáll.)

A dugattyu egész felületére ható összes erő ezek után a következő:

$$P = P_k \times \frac{D^2 \times \pi}{4}$$

ahol P_k = középnyomás atmosférában, D = hengerfurat cm.-ben van adva.

A középnyomás normálisan jól szerkesztett és kis robbanótérrel ellátott hengernél gyakorlati kísérletek szerint $\%m^2$ -kint 4.8—6 atmosfera szokott lenni.

Miután az erőt az utolsó képlet alapján mindenkor kiszámíthatjuk, térjünk át a sebesség (v) meghatározására.

A sebesség = a másodpercenkénti ut méterben. A munkasiker meghatározásánál természetesen csak az utnak azon része jön tekintetbe, melyen az erő hathatósan működik. Ezt kell tehát kiszámítanunk. A dugattyu utja (L) nem más, mint a legfelső állás és legalsó állás közt mért hosszúság méterben. Ezt a hosszt más-ként a dugattyu löketeinek is nevezzük és a motoron közvetlenül lemérhetjük. Azt is tudjuk, hogy a főtengely (T) egyszeri körülfordulása alatt a dugattyu felülről lefelé és alulról felfelé megy, vagyis két lökethosszat fut be = $2L$. Továbbá tudjuk, hogy ha a főtengely percenként n -szer fordul meg más szóval fordulatszám = n , amit mindenkor megszámlálhatunk (esetleg ehhez való műszerrel), úgy a másodpercenkénti fordulatszám = $\frac{n}{60}$ lesz.

Miután a dugattyu fentiek szerint egy fordulatra $2L$ utat tesz meg, n fordulatra $n \times 2L$ utat; következik, hogy egy másodperc alatt a dugattyu összesen $\frac{n \times 2L}{60}$ méter utat fog megtenni. Tudjuk azonban, hogy a 4 ütem közül csak az egyik a munkalökets ezért a $\frac{n \times 2L}{60}$ másodpercenkénti egész dugattyuutnak csak egynegyed része alatt működik azon erő, mely a munkát létrehozza. Tehát a középnyomás alatti másodpercenként kifejezett ut, illetve sebesség a következő lesz:

$$v = \frac{n \times 2L}{60} \cdot \frac{1}{4}$$

Ebből a képletből a sebességet n és L lemérhető pontos adatokból bármikor kiszámíthatjuk.

Ha ezek után a most nyert sebesség általános képletét, valamint az előbb nyert P erő képletét az N löerő képletébe behelyettesítjük, a löerők számát az ismeretes adatok alapján egy hengerre vonatkozólag kiszámíthatjuk. Mert

$$N = \frac{P \cdot v}{75} \text{ ebbe behelyettesítve}$$

$$P = P_k \frac{D^2 \pi}{4} \text{ és}$$

$$v = \frac{n \times 2L}{60 \cdot 4} \text{ képleteket:}$$

$$N = \frac{P_k \cdot D^2 \cdot \pi \cdot n \cdot 2L}{75 \cdot 4 \cdot 60 \cdot 4}$$

Ezen általános képlet egy henger munkasikerét adja meg, tehát több henger esetén ezen eredmény a hengerek számával (i) szorzandó, hogy a motor löerőszámát nyerhessük.

$$N = i \cdot \frac{P_k \cdot D^2 \cdot \pi \cdot n \cdot 2L}{75 \cdot 4 \cdot 60 \cdot 4} \text{ ahol}$$

N = löerők száma

i = a hengerek száma,

P_k = középnyomás 4.8—6 atmosfera.

Ezen képlet alapján bármely motor löerőszámát, vagyis munkaképességét kiszámíthatom, ha a képletben előforduló betűk gyakorlatilag megmért értékeit behelyettesítem és a számtani műveleteket elvégzem.

Megjegyzem, hogy ezen képlet, bár nagyon megközelíti a tényleges munkaképesség értékét és a gyakorlatban teljesen megfelel, az elméleti pontosságnak némi hijával van, melyre azonban e helyen kiterjeszkednem nem lehet, de nem is szükséges.

(Folyt. köv.)

A pesti Viktória-gőzmalom égése.

— 1915. május 14-én. —

A múlt évi szeptember 19-én jórészt leégett Erzsébet-malom (lásd 1914. évi szeptemberi számunkat) kopár falait még állványok veszik körül; az újraépítés során összeillesztett gerendázatnak még ugyszólván csak a váza kész s a szomszédságban, a Viktória-gőzmalom ugyan-csak tűztől megsemmisült részének füstös falai képében, már is újabb hasonló pusztulás nyomai meredeznek, a Margitszigettel szemközi Dunaparton, ég felé.

Ezuttal azonban a dühöngő vést rohanó utjában hamarabb sikerült megállítani és így természetesen a károsodás is csekélyebb. Maga a malom ugyanis és pedig úgy a 80 méter hosszú buzamalom, mint a rozsmalom, valamint a lisztraktárok megmentettek. És sértetlen maradt a kazánház, gépház, javító-műhely, mázsaház s az irodák és a lakások is. A kár, mely az Erzsébet-malomnál a 2 millió koronát közelítette meg, most felényi, amennyiben épületben 100 ezer, berendezésben 380 ezer, őrlésre váró gabonában és kukoricában 360 ezer, amelyhez a víz által okozott kárt körülbelül 60 ezer koronára becsülve, összesen 900 ezer koronával vehető fel a károsodás. Ha pedig az üzem fennakadás folytán előálló kimaradó hasznót is számítjuk, ami 300 ezer korona lehet, úgy, a tüzeset folytán felmerült összes kár 1,200.000 K.

Lehetett volna azonban háromszor ennyi is. Mert a pesti Viktória-malom egyike a nagyobb malmoknak, mely naponként 40 waggon (4 ezer métermázsa) készlet feldolgozására volt képesítve.

A részvénytársaság, amelynek tulajdonát képezi, meglehetősen tőkeerős. Vidéken is magának tud nehány nagy malmot. Így a temesvári málom, a nagyváradi László-malom és Hunyadi-malom, a ceglédi hengermalom, a pozsonyi Gottfried-féle malom és a szolnoki újra felépített Hungária-malom mind az övé.

A telepet 4 utca határolja. Hátul, a Kárpát-utca felőli oldalon, egész 80 méter beépített szélességben áll a főtraktus: a buzamalom, melynek közepéhez a rozsmalom, a Tutaj-utca

nát a kis raktárhoz, míg a vasuti waggonokban érkező őrlendő anyagot az udvarra beágazó iparvágány sinjein juttatják el ugyanoda.

A koptató minden malomnak a legveszedelmesebb munkahelyisége. Itt tisztítják ugyanis meg a gabonát a reá ragadt portól s egyéb piszoktól s itt koptatják le az egyes szemekről azoknak a héját. Mindez erős dörzsölődéssel, a lekoptatott héjnak sűrű szállongásával s oly porzással jár együtt, ami gyakori szikraképződés révén igen könnyen válhat tűz keletkezése okává. De konkrét esetben még másik három körülmény is fokozta a helyiség veszedelmes voltát.

emberével vonult ki. A 17 szer közül csak 5 volt lófogatu, a többi mind automobil és pedig 4 villamos auto, 8 pedig benzinmotoros.

Az első sorban felfelé terjedő tűz ekkor a koptató 4 felső emeletén már rég elhatalmasodott s a felvonók és falépcsők nyílásain át lefelé hulló parázs az alsó emeleteket is begyújtotta. A koptató tehát menthetetlenül veszve volt s a hőségtől belül már meg sem közelíthető kis gabonaraktár sorsa is megpecsételtnek látszott. Maradt tehát első sorban a tűznek a malomba való átterjedését feltartóztatni s a majdan érvényesülő sugárzó hőség hatásával

Ilyen volt a helyzet a tűzörségek felvonulásakor s a támadás megkezdése idején.

A malomépület ugyanis 5 emeletes, a koptatóra azonban még két kis emelet is volt ráépítve, mely épüget mint a rozsmalom tetején álló felépítmény — tökéletesebb szellőztetés okából — rácsos deszka oldalakkal volt kiképezve az udvar felől. Ez volt az első veszedelmes körülmény. Alul a malomépület pincéjén keresztül futott a Kárpát-utca alatti alagutban görgőkön a széles heveder, mely a nagy silosból (voltaképeni gabonaraktár) az őrlendő anyagot a koptatóba szállította. A felső emeleten pedig, minthogy a koptató gépei a malom felől kapták a meghajtást, a tűzfalon áthaladó szíjtárcsák tengelye körüli nyílások képezték a másik két veszedelmes összeköttetést.

Epen váltás ideje volt; a nappali munkásokat váltották fel az éjjelesek, amikor a koptató harmadik emeleti egyik ablakában a porszívó, exhaustor nyílásaiból kitóduló füstre lettek figyelmessé.

szemben a rozsmalom kiugró felépítményét megvédeni, végre pedig a hulló szikra zápor, röpke tűzesóvák, illetve tüzes zsarátnok-esőnek rövidesen beálló veszedelmeit ellensúlyozni.

Az első dispoziciók ezekhez képest tétettek meg. A malom főszárnyának felső emeleteire koncentrált sugarak s a nyílásoknak vizes zsákokkal való eltömése nem engedték átterjedni a tüzet a malomba fent, s a pincében alkalmazott 4 sugár megakadályozta a tűz átbujását lent, ahol a szállítóhevederek átvágásán kívül, az alagut aknáját is eltorlaszolták rögtönzött téglagáttal. A rozsmalom tetején kinyuló deszka felépítmény a sugárzó hőségtől ismételve tüzet fogott, de mindannyiszor sikerült az égést elfojtani. A fojtó füsttel elárasztott felső emeleten is többször fenyegető volt a helyzet, de újra meg újra keletkezése helyére szorítottatott vissza a veszedelem. És sikerült ezt megállí-

tani az irodák felé is, ahol az égő raktár közeléből a vasuti kocsikat is idejében eltolatták.

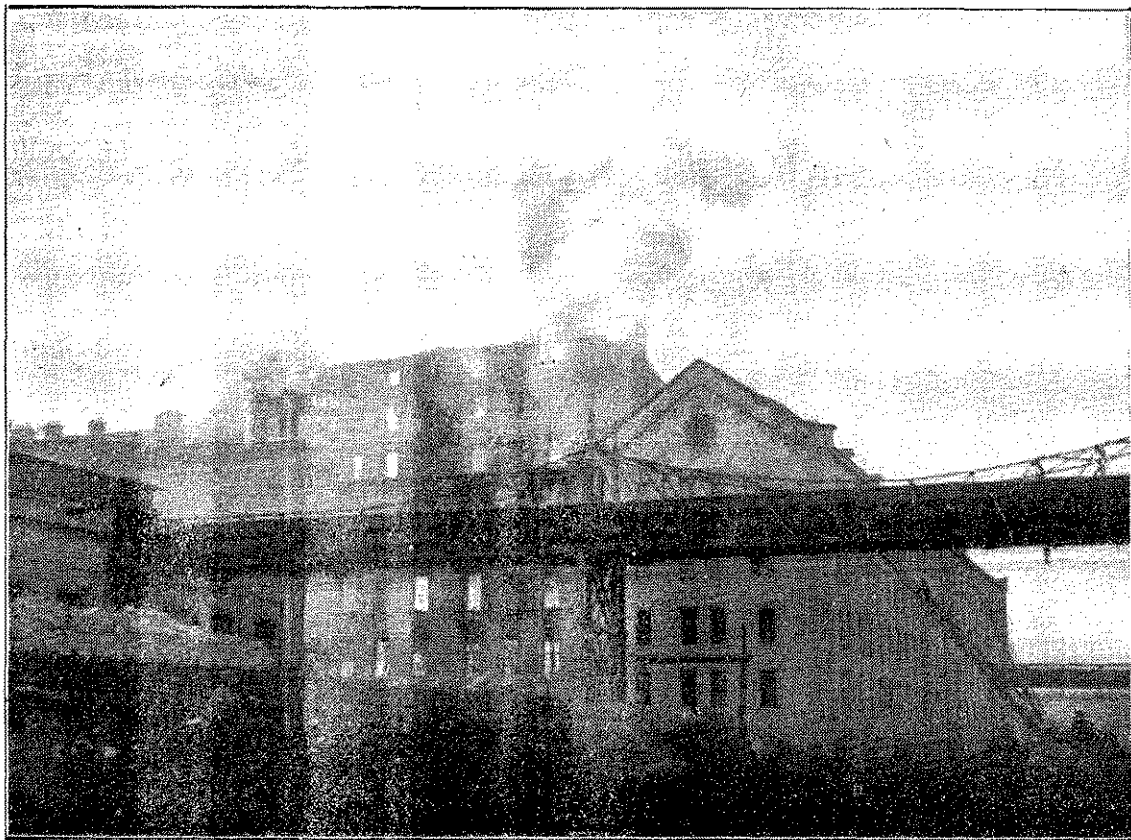
A legkritikusabb pillanatok 6 óra 35 perc táján, vagyis a jelzés után $\frac{3}{4}$ órával játszódtak le. Ekkor vonult ki újabb 6 szer 26 emberrel segítségül. 7 óra felé viszont már evidenter lokalizálnak volt tekinthető a tűz, amelynél a malom 1800 + 3500 percliteres stabil szivattyuja által szolgáltatott 14 sugáron kívül, a kivonult tűzoltóság saját szereiről 15 másik sugarat szerelt. Az alkalmazásba vett sugarak száma e szerint 29 volt.

Az égő objectum környéke szokatlan látványt nyújtott. A rendes képnek, a szivattyuk körül lármázó, avagy a nyomórudak körül foglalkoztatott embertömegnek semmi nyoma,

vonatra a székesfőváros a maga tűzoltósága felszerelését: ezért a május 14-iki fegyvertényért bátran megirigyelheti a világnak akármelyik társtestülete a budapestieket.

És nagy lelki gyönyörűséget érezhetett Janicsék Andor főparancsnok, akinek nevéhez a székesfővárosi tűzoltóság automobilizálásának keresztülvitele s az átmeneti korszak első határozott sikerének a dicsősége fűződik.

Az oltási] műveletek során a fővezényletet gyakorló Janicsék Andor főparancsnoknak rendelkezései végrehajtásában az ügyeletes főtisztén kívül, Breuer Szilárd parancsnok, Kállay Imre tiszt, Szilvay Kornél gyakornok, dr. Szily József az önkéntesek parancsnoka, segítettek.

A kiégett koptató, falai közt a még füstölgő törmelékkel.

közönséges szivattyunak itt nem jutott szerep. A lófogatu szereken érkező tűzoltók, leszállva a feeskendrőről és szerkocsiról, szereiket ott-hagyták egy félreeső utca sarkán messze a tűztől s ők maguk egyszerűen eltűntek a malomban. Csak a tetőn működő néhány sugár mellett lehetett észre venni egy-két embert s ugyanannyit az automobilonak mellett, amelyekről a laikus közönség azt hitte, hogy csak készenlétben állnak más-más utca szegletén, de, hogy mindegyik alul néhány tömlővezeték kigyózik tova, azt észre sem vették. Pedig még a tolólétrák gyomra is vizet adott most.

Ez volt t.i. az első nagy tűzünk, melynél kizárólag géperő látta el vízzel a sugarakat.

Az oltás tartama 20 órát tett ki, de 2 ember és a malmiak még vasárnap délután 1 órától 6 óráig is oltogatták a fel-fel lobbanó üszköket.

Az 5 óra 48 perckor 1 tiszt vezetése alatt kivonult 105 emberhez hozzá adva a 6 óra 40 perckor segítségül érkezett 26 ember s az este 11 órakor a fáradt legénység leváltására éjjelre kirendelt 19 főt, valamint a másnap délután felügyeletre vezényelt 2 embert, összesen 5 tiszt, egy gyakornok és 152 tűzoltó vett részt. Az első másfélórában, amíg 29 sugár teljes erővel dolgozott, az ellenállások figyelembe vételével körülbelül 1000 m³ viz fogyott, ami 10 ezer hektó vagy egy millió liter. Ebből a Duna 382 köb-

legénységnek a fővárosi tanács is elismerését fejezte ki.

A Magyar Ruggyantagár tűzoltóságának szolgálati utasítása.

Közli: **Strompf Pál.**

A hivatásos tűzoltó 48 óráig áll szolgálatban, mely szolgálat után 24 órai szabadnapot élvez oly kikötéssel, hogy szükség esetén e napon is köteles szolgálatot teljesíteni, de csak külön díjazás mellett.

Órségváltás délután 1 órakor van.

A beosztott önkéntes tűzoltók este $\frac{1}{2}$ 8 órakor tartoznak az órszobán szolgálatra jelentkezni. Szolgálatuk tart reggel 6 óráig. Beosztásuk a szolgálati táblán van kiírva.

A szolgálatra beosztott tűzoltó kötelességei a gyárban.

Este 6—9-ig.

A nyitott irodákon és műhelyeken a munka befejezte után végigmegy, megfigyeli, hogy nem égnek-e a villanylámpák, nem csepeg-e vízesap, nem érez-e különös szagot, nincs-e az utcára nyitvahagyott ablak, minden lépcsőház legfelső emeletéig felmenve megfigyeli, nem észlelhető-e valami rendellenesség. A viztorony falán a lánckerékkel elzárja a vízvezetékét. Hét órakor megkezdzi az őrellenőrző-óra szurását. Bevonulása után alhatik 12—3 óráig.

Este 9—12-ig és 12—3-ig.

A körjáratot végző tűzoltó szintén megfigyeli az irodákat, a nyitott műhelyeken keresztül megy, az épület legfelsőbb emeletéig felmegy, hogy nem észlel-e rendellenességet. Időközben az ólomöntődék katlanai alá tüzet gyújt. Bevonulása után pedig alhatik 3—6 óráig.

3—6-ig.

A beosztott tűzoltó körjárateibaiban ugyancsak így jár el, az ólomkatlanok alatt égő tűzre ügyel, úgy hogy reggel 7 órára mindkét öntődében megolvadt ólom legyen. Hat órakor, mielőtt órszobájába bevonul, a garage figyelő őrre segítségével az irodai redőnyöket felhuzza. Bevonulása után 6—9-ig alhatik.

Reggel 6—9-ig.

Azon őrsem, aki éjjel 12—3-ig tartott szolgálatot, az órszoba takarításánál segítkezik, a beosztott pedig a gyárba, illetőleg a garageba megy felügyeletre.

Dél előtt 9—12-ig.

A beosztottak rendes körjárateikat végzik a gyárban és a garageban.

kások kimenetelét, illetve bejövételénél. Egy tűzoltó átmege a garageba, egy tűzoltó pedig a gyárba megy körjáratra és meggyőződik arról, vajjon a gyorsan abbahagyott munka után nem maradt-e rendellenesség.

Délután 1—3-ig.

Pihen három tűzoltó, egy ébren marad.

Délután 3—4-ig.

A szerek tisztogatása, utánvizsgálása, csőcsatornák, háztetők, pincék, utcai épületrészek, kerítések, stb. átvizsgálása.

Délután 5—6-ig.

Egy tűzoltó a garageban, egy pedig a gyárban ügyel.

Délután 6 órakor.

A tűzjelző telefon ellenőrzése, irodai redőnyök lehuzása következik. Azon tűzoltók közül, kik nem mennek 6—9-ig körjáratra, egy tűzoltó a kapus teendőit végzi. A másik ezalatt pihen, ugyszintén pihennek a bevonult önkéntes tűzoltók is.

A szolgálatra beosztott tűzoltók kötelességei a garázsban.

A garageban figyelő tűzoltó állandó kötelessége arra ügyelni, hogy a benzintorony körül benzintócsák ne legyenek, valamint a nagy teremben és műhelyekben sehol benzint és olajat (petróleumot) kiömölve ne hagyjon. Kóccokat, rongyokat, gyaluforgácsokat egy csomóban meg ne tőrjön. Megfigyelendő, hogy a homokos ládában állandóan van-e homok.

Este 6—7-ig.

Hat órakor indul körjáratra és megkezdzi az őrellenőrző-óra szurását.

Este 7—8-ig.

A garageból e célra kirendelt egyénnel, az összes helyiségeket átvizsgálja, észleleteit a főnöki irodában elhelyezett könyvbe beírja.

Este 8—9-ig.

Folytatja az őrjáratot.

Este 9—12-ig.

Rendes körjárat.

Este 12—1-ig.

Külön utasítás értelmében a garage nagy helyiségébe nem enged be senkit és idejét órszurás nélkül tölti el.

Éjjel 1—3-ig.

Rendes körjárat.

Éjjel 3—6-ig.

Rendes körjárat.

Bevonulás után a gyári figyelő-őrnek segít a redőnyök felhuzásánál.

Külön szolgálati utasítás.

Ha a garageban, vagy a gyárban külön tűzoltó-felügyelet válik szükségessé, (benzin-leeresztés, bádogos munka, gummi-égetés, kéményszerés vagy bármi más tűzzel járó munkánál,) úgy az a tűzoltó rendelendő ki, aki délután szabadnapos lesz. Délután ugyanilyen kirendeltségre az megy ki, aki szabadnapból bevonult. Vasárnap és ünnepnap nincs szertisztogatás, az ügyelet azonban a normális módon történik. A gyakorlatokon a hivatásos tűzoltók is kötelesek résztvenni.

Irányadóul szolgáljon általában az, hogy a tűzoltó főkötelessége a gyár épsége és vagyona felett őrködni és az az ellen vétők ellen a legszigorubbán eljárni. A munkaszünet után senki idegen a gyár területére nem ereszthető be.

Minden tűzoltó kötelessége az őrszobában csendesen és rendesen viselkedni, a tisztaságra

ügyelni, ruházatát és felszerelését rendben tartani, a békét és egyetértést ápolni s az őrsvezető utasítását betartani. A beosztottak az őrszoba helyiségét engedelem nélkül el nem hagyhatják, a gyár területéről pedig egyáltalán el nem távozhatnak. Egy tűzoltó bármely körülmények között is az őrszobában tartózkodjék.

Minden tűzoltó a kijelölt időben pontosan, tisztán és józanul tartozik megjelenni. A részére kiosztott szolgálatot a legnagyobb figyelemmel és körültekintéssel, pontosan és lelkiismeretesen tartozik teljesíteni.

A szabályzat ellen vétők először figyelmeztetéssel, másodsor pénzbürtással sújtatnak, harmadszor pedig a gyár kötelékéből elbocsátatnak.

Minden tűzoltó kérelmével, panaszával az őrsvezető útján a parancsnoknál kihallgatásra jelentkezhetik.

TESTÜLETI ÉLET.

* A budapesti önk. tűzoltótestület évi jelentéséből. (Az első közleményt lásd 1914 szept. számban.)

Az ünnep után az önkéntes őrség, majd a fővárosi központi őrség riasztását rendelte el az ünnepen egész tisztikarávaal szintén megjelenő Janicsek Andor székesfővárosi tűzoltó-főparancsnok ur; végül pedig a díszőrség egy támadási gyakorlatot mutatott be a benzínmotoros fecskendő működésével kapcsolatban.

A 16.000-ik éjjeli őrséget követő napon diszvacsorát rendeztünk a „Sas“-körben, mely alkalommal a székesfővárosi tanácsot dr. Schmelhegger Árpád tanácsjegyző ur képviselte.

Az év folyamán három haláleset fordult elő testületünkben.

Junius 21-én tragikus körülmények közt halt meg régi, közszeretben álló bajtársunk Bundschuh Pál csővezető, akit a Ruggyantaárugyár telepén tartott vízpróba alkalmával az épület tetején szívszélhűdés ölt meg. Temetése testületünk és a társtestületek tagjainak osztatlan részvéte mellett ment végbe s mindannyian mély megilletődéssel állottuk körül sirját, a hova a könnyörtelen halál magával ragadta azt a bajtársunkat, aki a vészben oly sokszor szállt szembe a maga páratlan vakmerőségében.

Egy hónap mulva dőlt ki alapítótagjaink sorából Rausch Ferenc, kinek temetésén parancsnokunk képviselte testületünket.

Schneider János szivattyus bajtársunkat, ki a Paskálmalom égésénél szerzett meghülésből eredőleg több hónapra át betegeskedett, szeptemberben kísértük utolsó útjára. Temetésén 2 tiszt és 20 tűzoltó képviselte testületünket.

Köszönetet mondunk dr. Harrer Ferenc székesfővárosi tanácsnok urnak, hogy 16.000-ik őrségünk megtartása alkalmából fényképét testületünk részére ajándékozni szives volt. Köszönetet mondunk Wodianer Hugó magyar királyi udvari tanácsos és laptulajdonos urnak, aki a „Mátyás Diák“, „Budapest“ és „Kis Ujság“ című lapokat díjtalanul küldötte őrszobánk részére.

Köszönetet mondunk továbbá dr. Flóris Áronnak testületünk orvosának, aki Bulyovszky Aladár tb.

jük Erlesbek Györgyöt, aki 81 darab és Breuer Lászlót, aki 37 darab könyvet ajándékozott.

Ügykezelésünk szempontjából megemlítjük, hogy ez évben 893 ügydarabot intéztünk el.

Parancsnoksági ülés 21 volt s azokon 318 határozatot hozott a parancsnokság.

A tényleges létszám 1913. évi december hó 31-én 74 fő volt.

Ezenkívül volt 7 tiszteletbeli, 4 alapító, 1 kedvelő, 8 pártoló, míg a parancsnokságnak a nem működők sorából 4 tagja volt.

Polgári foglalkozásra nézve volt: aranyzinórkészítő 1, asztalos 4, bádogos 4, betűszedő 2, bognár 1, bőröndös 1, cipész 2, cukrász 1, cserepes 1, esztergályos 1, fényező 1, gépészmérnök 1, géplakatos 3, gyógyszerészjelölt 1, hivatalnok és tisztviselő 10, kéményszerés 3, kertész 1, közműves 5, lakatos 7, műszaki hivatalnok 2, műszerész 2, orvos 3, szabó 2, szerelő 2, szifonmunkás 1, szobafestő 3, szobrász 1, tanár 1, tanító 2, tűzoltószergyáros 2, ügyvéd 1, vasöntő 1, cinkografus 1.

Kivonult az őrség 29 esetben; riasztva 25 esetben volt.

Tűzeseteknél testületünk tagjai 53 esetben voltak működésben. Jelen volt ezeknél 62 tiszt és 428 tűzoltó, vagyis 490 fő, tehát egy tűznél átlag 9 tag vett részt.

Tűzesetekhez szereink 29 esetben vonultak ki, míg 24 esetben azok a tűz színhelyén nem voltak.

Gyakorlatainkat az országos tűzoltószövetség egyetemes gyakorlati szabályzata szerint tartottuk. Megemlítjük e helyen, hogy egy ízben Janicsek Andor székesfővárosi főparancsnok ur vezetése mellett Budafokon a Haggennmacher-féle sörgyár telepén a budafoki önkéntes sörgyári tűzoltóságokkal együttesen tartott gyakorlaton testületünk tagjai közül 4 tiszt és 36 tűzoltó vett részt.

Őrparancsnoki vizsgát tett 4, őrsvezetőit (mászóit) 3 és szivattyusit 8; így összesen vizsgázott 15 tag. Ezek közül megfelelt 4 őrparancsnok, 3 őrsvezető (mászó) és 8 szivattyus.

A téli vasárnapok délutánjain 12 elméleti előadást tartottunk, melyeken 36 tiszt és 368 tűzoltó, vagyis

számu miniszteri döntvény. — Hareterről visszatért elnökünk üdvözlése. — Hivatalos rész: Az Elnökség jelentése a közp. iroda működéséről. — A március 20-iki ülés jegyzőkönyve. — A május 17-én tartott elnökségi ülésen felvett jegyzőkönyv. — A segélyző-pénztár jelentése 1914-ről. — A segélyző-pénztár május 17-ik üléséről szóló jegyzőkönyv. — Felhívás. — Hivatásos tűzoltóságok létszáma. — A benzinmotor munkateljesítménye. Irta: Dittlich József. — A pesti Viktória-gőzmalom égése (Eredeti tudósítás.) — A magyar ruggantagár tűzoltóságának szolgálati utasítása. Közli: Stropff Pál. — Testületi élet: A budapesti önk. testület évi jelentéséből. — Különlélek. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **Védnökünk, József főherceg ő fensége**, ki 1872-ben született és így ma 43-ik életévében van, április 26-án érte meg katonai szolgálatának 25 éves jubileumát. 1890-ben 18 éves korában tette le az érettségi vizsgát a győri főgimnáziumban, nevelője t. i. Holdházy apát, a győri egyházmegye kötelékébe tartozott. Érettségi után megkezdett katonai pályáján egy év múlva hadnagy, másik 2 év múlva főhadnagy lett és pedig a 68-ik (szolnoki) szinmagyar gyalogezredben, 1894-ben a 6-ik dragonyos (cseh) ezredben érte el a kapitányi rangot. Nyolc év múlva az első huszárezredhez transferáltatott, ahol őrnagy, majd a következő évben alezredes lett. 1904-ben pedig mint ezredes, az I-ső honvédhuszárezred parancsnokává nevezetett ki. Azután egy évig szabadságon volt, hogy jogi tanulmányait befejezhesse, amely után mint vezérőrnagy, a dandár parancsnoki teendőket látta el. A háború, mint altábornagyot találta s a 4-ik hadtesthez tartozó 31-ik hadosztály parancsnoka gyanánt ment csapataival előbb a szerbek ellen, majd pedig az északi hareterre, ahol lovassági tábornokká s mint ilyen a 7-ik hadtest parancsnokává lépett elő.

— **Elnökünket, gróf Széchenyi Viktort**, a hareterről, ahol a 4-ik hadtest parancsnoka mellett, parancsörtszti teendőket látott el, haza rendelték. Sándor János, belügyminiszter, április közepén értesítette Fehér vármegye közönségét, hogy Hunkár Dénes, veszprémi főispánt, ki a grótot helyettesítette, a helyettesi teendők alul felmentette, mert Fehér vármegye és Székesfehérvár visszakapja régi főispánját, az időközben főhadnagyból huszárcapitánnyá előléptetett Széchenyi Viktor grótot.

— **Gróf Erdődy Tamás Vasvármegye tűzrendészeti felügyelője**, mint tábori csendőrfőhadnagy, ki ujabban a Feld-Transport-Leitungnál volt beosztva — Dukla közelében, egy srappell-szilánktól a mellén megsérült. Szerencsére azonban e második sebesülése is könnyebb természetű.

— **Gróf Erdődy Lajos, Őrsziget tűzoltóparancsnoka**, mint 9-es huszárhadnagy, az I. osztályu vitézségi érmet kapta. Balvalla neki is át van löve.

gésük alkalmával megkérték a főherceget, hogy küldjön üzenetet a magyar közönségnek, amely szeretettel figyeli s reménykedőn kíséri minden lépését.

„Stereotip üzenet, amit küldhetek — válaszolta Ő fensége. — Legyenek otthon nyugodtak és bizzanak meg bennünk. Az én hadtestem győzelmes előnyomulását legnagyobb részt magyar ezredeim tették lehetővé. A magyar a világ első katonája. Ugy szeretem valamennyit, mint a tulajdon gyermekeimet. Vigyázok is rájuk. Feleslegesen egyetlen emberemet sem áldozom fel!”

Mikor környezete figyelmezteti, hogy legyen óvatosabb, a főherceg válasza mindig csak az:

„Katonáimnak látniok kell, hogy én is elől vagyok. A jó példa többet ér a legszebb szónál!”

— **Hadi és népegészségügyi kiállítás** nyílt meg Budapesten, április hó folyamán. Az Országos Hadsegélyző Bizottság rendezte az Országház kupolacsarnokában. A kiállítás, mely történelmi részből s német és magyar csoportból állt, felölelte mindazt ami a háboruban a betegek és sebesültek ápolására, a hadba vonultak segélyezésére, a rokkantak eltartására s általában az egészség megőrzésére vonatkozik. Munkások és családtagjaik csoportos jelentkezés esetén vasárnap és ünnepeken díjtalanul tekinthették meg a kiállítást, melynek hétköznapokon befolyt belépődíjai a hadsegélyző bizottság pénztárát illették.

— **Az osztrák Daimler Motor részvénytársaság** elhatározta, hogy tűzoltó gépkocsik gyártására külön rendezkedik be s gyára ez osztályának tevékenységét egy elektromossággal meghajtott special-chassis építésével kezdi meg. A special-chassis (különleges alváz) szerkesztéséhez t. i. vegyes (benzin és elektromos) rendszer csatlakozik, mely lehetővé teszi, hogy a gépkocsi benzinmotorja által hajtott dynamo termelt elektromos árammal egy a szerbe beépített akár centrifugális, akár rotációs szivattyu hozathassék működésbe. A tisztán benzinmotoros gépkocsikat 20—60 lóerejű gyanánt szándékoznak konstruálni, aszerint, hogy milyen teljesítményű szivattyut kíván működtetni a tűzoltóság. Tekintve, hogy az a 60 lóerős is csak elméletileg 60 s használat közben 1—2 lóerővel évenként csökken a teljesítőképesség; kívánatos, hogy a tűzoltóságok ne 20 lóerős hanem legalább 35 lóerejű gépeket rendeljenek. Másodszor pedig kívánatos, hogy megrendeléseiket ne osztrák gyárban, hanem a budapesti MÁG—Magyar általános gépgyárban eszközöljék.

— **Szent Flórián napján** (május 4) a hagyományos emlékűnnep külsőségei az idén elmaradtak. A kéményseprők is csak az ünnepi misét mutatták be az Űrnak, de az azt követni szokott vigadozást, diszebedet stb. nem tartották meg. A kéményseprők alapítványának kamata a székesfővárosi tűzoltóság csővezetőjének Vonyó Györgynek ítélte oda; de az átadás, melyet Janicsék Andor főparancsnok, eszközölt, csupán a tisztikar jelenlétében, minden további ünnepi külsőség mellőzésével, ment végbe.

— Altona (Hamburggal összenőtt) város, 25 évvel ezelőtt megalakított hivatásos tűzoltósága, melynek 7 évig (1893—1900-ig) a mai berlini Branddirektor Reichel állott az élén, akkor 1 főparancsnok egy segédtsízt, egy főgépész, 3 gépész, 6 őrmester és 48 főnyi legénységi létszámmal kezdte meg működését. Ma 3 csapattsízt, egy hivatalnok, egy, tiszthelyettes 2 gyakornok, egy főgépész, 1 elektrotechnikus, 16 őrmester és gépész, 12 csővezető és 89 tűzoltóból álló 126 főnyi csapattal és egy 40 főnyi tartalék tűzoltósággal rendelkezik. A hivatásos tűzoltóság 1 fő- és 2 mellékörsőgre beosztva látja el a szolgálatot.

Szerkesztői üzenetek.

Ch. Mars isten, a német humor szerint, ma már maga is így gondolkozik:

„Hah! wenn da so weiter brenzelt,
Qualmt und raucht und flammt und brennt:
Werd' ich selber noch gebraten
Und vergehe ganz am End'!“

E. Az ellenállásoknak nem szabad károsan felmelegedni, ez úgy értendő, hogy felmelegedhetnek, mert hisz rendeltetésük épen az, hogy a felesleges, illetőleg tulerős áram egy részét melegségi energiává változtatva szétsugározzák; de az áram ilyen fogyasztása közben nem szabad odáig felmelegedniök, hogy át is tüzesedjenek. — Jobb, ha mindkét polus van biztosítva; tehát egyenárannál is, ámbár ennek mindig kettős a vezetéke. Ha csak a (+) polust biztosítjuk a kettős vezetéknél, akkor a mindig beállható földdel kapcsolkozása a nem biztosított (-) polusnak bajt okozhat, mert a kóbor áramok épp a (-) polussal keresik mindig az összeköttetést.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geltner és Rausch** tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korporal-utca 20-21. szám.

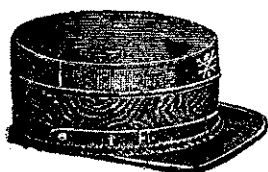
Teudloff—Dittrich
Budapesti Armatura-, Szivattyú-
és Gépgyár Részvénytársaság
BUDAPEST-KISPEST, ÜLLŐI UT 220-222. SZ.
Telefon: 51-22 és 51-23. ▼ Sürgönycim: „TEUDLOF BUDAPEST“

SELTENHOFER FRIGYES FIAI,
— **SOPRON,** —
cs. és m. k. udvari szállítók.
Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntöde.

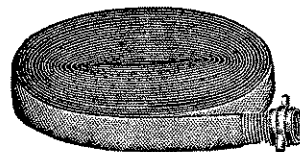
Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest. Központi iroda: VI. ker., Teréz-
körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és
tömlőmetolákat.

— **Walsér Ferenc** —
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémcöntöde
Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. szám.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kútszivattyú-
kat és tűzoltói felszereléseket.

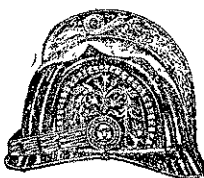

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat
acélsodrony-betéttel legjobban
és legolcsóbban készít
**Ritscher Zsigmond és
Fia, Körmend**
Interurban telefon 27.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22.
Legelőnyösebb bevásárlási forrás
összes tűzoltó-szerekben, egyéni fel-
szerelésekben stb. Árjegyzék ingyen

Magyar mérleg- és gépgyár részv.-társ.
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 41.
MOTOROS TURBINAFECSEKENDŐK. KÖZSÉGI FECSEKENDŐK.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és
felszerelések
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve!
Nagyobb megrendelésnél saját költségünkre
küldjük szabásunkat mértékével céljából.

HATSCHEK SZABADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrássy-út 33. sz. Nyergesújfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezgyár r.-t.
Budapest, VII., Erzsébet királyné-ut 57.
egyedül gyártja a szab. Henzo-féle robbanásmentes hordókat, tartányokat és
kannákat, garage- és raktári berendezéseket.

TÜZFECSEKENDŐK, TŰZOLTÓSZEREK, ÉS FELSZERELÉSEK,
LAJTOSKOCSIK, LAJTÓLTÓ SZIVATTYÚK :: :: :: :: ::
GYŐZŐ BÉLA és TÁRSA

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-
betéttel, legjobban és legolcsóbban készít
NÉMETH FERENC, Kismarton
Telefon Interurban 35.

TÜZRENDESZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján.
Hírdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jögsitott.

A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hóvá az előfizetések a hirdetések díja is küldendő.

Laptulajdonos:
A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG.
Kiadóhivatal:
az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája
VII., Rákóczi-út 38.
Telefon 90-33.

Előfizetési ára, egész évre, 5 korona.
Tagtestületeinknek ingyenpóldány jár.
Szakeikkek, melyeknek kézírata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Kulturális elmaradottság.

A háboru és illetőleg a csapatoknak stratégiai szempontból szükségesnek itélt új meg új csoportosítása, elhelyezése azt hozza magával, hogy most nemcsak osztrák szomszédaink, hanem Németország katonasorban levő flai közül is igen sokan ismerkedtek meg a mi édes hazánkkal.

Székesfővárosunk természetesen valamennyit meglepte.

Budapestet a német fegyvertárs nem győzi magasztalni és őszintén bevallja, hogy egészen mást hallott, olvasott és képzelt róla. Az osztrák bajtársat meg, mikor különösen a dunaparti országháza előtt állva, a fejedelmi folyam méltóságteljesen hömpölygő hajjain végig, átsuhan tekintete a budai partra, ahonnan egy igazán királyi várlak és a Mátyás templomot övező gyönyörű halászbástya nyugodt fensége néz le a paradicsomot sejtető Margitszigetre, a Dunát átölelő hatalmas hidakra és az elég tekintélyes számban szétszórt gyárkémények sokaságára: hát biz akkor őt akaratlanul is el-elfogja megmásíthatlan rossz természete, a sárga irigység.

Vidéken azonban éppen megfordítva történik. Ott az osztrák bajtárs fellélegzik, mert olyan állapotokat lát, aminőt ő Budapesten is találni vélt. A német fegyvertárs ellenben nem győz eléggé csodálkozni feltétlen elmaradottságunkon, főleg a fővárosban látottak után. Mert Budapest elragadó

szépsége mellett modern is. A magyar vidék ellenben, a falvakról nem is szólva, nemcsak nem modern, de kulturálódni is csak most kezd immel-ámmal.

Ahol kulturpalota van, ott nincs esatornázás. Ahol villanyvilágítás van, ott nincs járda. Ahol aszfalt van, ott nincs vízvezeték. A legszivesebben pedig semmi sincs. Se kanalizáció, se vízvezeték, se járda, sőt esetleg kulturpalota se, ámbár ez utóbbihoz, a neve miatt, nagyon ragaszkodnak. Egészségügyi, tűzrendészeti, kényelmi, szóval modern közkulturális szerelése a magyar vidéknek jobbra hiányzik. Csoda-e aztán, ha nem hiszik el polgárosultmivoltunkat?!

És csoda-e, ha egyik fiatal kollégánk Teasdale, még az Orosz-lengyelországban talált vidéki viszonyok láttára is kénytelen megdöbbenni, mihelyt hazagondol s párhuzamba állítja a mi vidéki viszonyainkat az ottaniakkal.

És csoda-e, ha másik kollégánk, Dittrich József, ki a mozgósításból származó katonai kötelezettségének teljesítése közben, midőn Pécs városába is elkerül, ebben a 12.285 katasztrális hold területű, 60 ezer lakossal és 5835 házzal bíró nagy vidéki városban úgy találja, hogy a tűzoltóság azt a színvonalat, melyre a város közönségének joga és szüksége van, ma még távolról sem érte el. A tűzjelzésről gondoskodva nincs, a tűzcsapatokat nem gondozzák, a tűzoltóság létszáma ma már középnagyságu tüzek

elfojtására is gyenge erő. A tűzoltó-laktanya kis lakásait érdemes tűzoltók helyett rendőrök lakják. A ló-állomány mindenféle egyéb munkában elcsigázott, nappal csak egy pár ló áll rendelkezésre, éjjel pedig, ámbár három pár ló van beállítva, ezek nappali munkától fáradtak. A rendőrkapitány nagy elfoglaltsága kizárja azt, hogy a tűzoltó-intézmény ügyeinek is szentelhessen időt, a parancsnok pedig egymaga oly tág munkakörben fárad, ami legalább három munkaerőt igényelne.

És szakasztott ilyenek vagy legalább is hasonlóak a viszonyok — Arad, Szeged, Győr, Nagyvárad s még vagy két város kivételével — mindenütt a vidéken.

Szinte külön dicsérettel emlékezhetünk meg ily körülmények között Debrecen városáról, amelynek tanácsában végre megérlelődött a nagy elhatározás, mellyel meg akarja szüntetni a maga nagy elmaradottságát — tűzrendészeti téren.

Vajha követnék Debrecen példáját, gyors egymásutánban, többi városaink is!

* Németországnak ötven ezernél több lakossal bíró városa közül 13 nagyvárosnak (Berlin, Charlottenburg, Schöneberg, Wilmersdorf, Breslau, Essen, Stettin, Posen, Bromberg, Frankfurt a/O, Lübeck, Potsdam, Rostock) és 9 kisebbnek vagyis összesen 22-nek van kizárólag hivatásos tűzoltósága. Ellenben Karlsruhe, Hamburg, Saarbrücken, Mühlheim és még másik 22 városban még nincs hivatásos csapat. Hamburg, Bremen, Kiel stb. nagyobb és 5 kisebb városban kaszárnyázott iparosokból alkotott, ugynevezett tartaléktűzoltóságok állnak fenn, a hivatásos mellett. Ezek az ingyen lakáson kívül, csupán a riasztásokért kapnak díjat, de bentlakván a laktanyában, melyet csak szabadnapon hagyhatnak el, másodsorban erősítésül szánt kivonulásokra mindig rendelkezésre állnak és pedig nem egyenként, hanem taktikai egységbe osztva. Vannak azután kötelezett tűzoltó-

* A szatmári főkapitány bűnpöre. Szatmárnémethi főkapitánya tudvalevőleg ugyanaz a Tankóczy Gyula, aki mielőtt hivatalától felfüggesztették volna, az ottani tűzoltóságának is érdemekben gazdag főparancsnoka s a veszprémi közgyűlésig országos szövetségünknek is előadója volt, akinek nevéhez Erdély pályafordulásának előmunkálataiban is siker fűződik.

Ezt a mi Tankóczyinkat, mint főkapitányt, a háború nagy bajba sodorta. Azzal vádolták meg, hogy a galíciai menekültek által nála biztosítékképpen letett összegeket elsikkasztotta s ez alapon a bíróság az ő előzetes letartóztatását is kimondotta.

Julius 21-én tárgyalták 3 napon át Tankóczy bűnügyét. A főtárgyaláson dr. Némethy József törvényszéki bíró elnökölt, a vádat Fabó Zoltán kir. ügyész képviselte, a vádlottat Kelemen Samu orszgy. képviselő védte. A tárgyaláson, a melyre csak jeggyel lehetett bemenni, igen nagy közönség jelent meg.

Az ügyészesség a btkv. 462. §-ába ütköző hivatali sikkasztás büntette címén emelt vádat Tankóczy ellen, aki — a vádirat szerint — „1914. október havától kezdve a galíciai menekültek által szatmári tartózkodásuk biztosításul hivatalánál fogva kezéhez letett 7900 korona készpénzből 7600 koronát a saját céljaira fordítva jogtalanul eltulajdonított.“

Az általános kérdésekre Tankóczy elmondotta, hogy szatmári születésű, 49 éves, nős és sietett kijelenteni, hogy nem érzi magát bűnösnek. Azután pedig a következőket vallotta:

— Én már eleve tiltakoztam a galíciai menekültek szatmári internálása ellen, mert itt nem volt számukra alkalmas hely. Mégis ide hozták és dísznóhizlalóban és téglagyárban helyezték el őket. A menekültek között voltak ügyvédek, orvosok is és a szatmári izraelita hitközség tagjai közbenjártak nálam, hogy engedjem meg ezeknek az intelligens menekülteknek, hogy a városban lakjanak. Ennek ellenében fogadjak el tőlük kauciót.

A hitközség vezetői azt mondták nekem, hogy ezt a kauciót ne szállítsam be a városi pénztárba és így én azt nem is tekintetem hivatalos pénznek. Magamhoz pedig azért vettem, mert megtudtam, hogy szekrényeim zárját valaki felnyitni próbálta. Március végén pedig Budapestre mentem és ott megtudtam, hogy itthon házkutatás készül ellenem.

Hazaérve, elmondtam a polgármesternek, hogy a fővárosban milyen inzultusnak voltam kitéve Sándor László rendőrtanácsos részéről, akivel nekem előzőleg a szatmári Pannónia-szállodában összeszólalkozásom volt. A házkutatásnál a Pásztori Árkád-féle iratokat keresték nálam, azért én mégis visszaadtam a menekültek pénzét, előbb 5000, majd 2600 koronát. Bizonyítani tudom, hogy ennél több pénz is rendelkezésemre állott és nem igaz, hogy a menekültek pénzét gyűjtés útján szereztam meg.

A vádlott kihallgatása után az ügyész felmutatott egy jegyzéket annak cáfolatára, hogy a vádlottnak nem lehetett pénze. E jegyzék szerint Tankóczynek a szatmári bankoknál 296.000 korona tartozása van.

Tankóczy azzal védekezett, hogy ezek társas adósságok, vagy pedig fedezve vannak.

Azután a tanúk kihallgatása következett, melynek során megállapították, hogy a galíciai menekülés idején társadalmi bizottság alakult, amely az intelligensebb és vagyonosabb menekültekért a hatósággal szemben felelősséget vállalt, viszont saját felelősségének biztosítására az illető menekültektől óvadékokat vett. Mikor a háborús veszedelem közelebe folytán a szatmári lakosság is menekülésre gondolt, a bizottság fölöszlott és visszatérése után Tankóczy főkapitányt kérte, hogy vállalja el a dolgok kezelését. A főkapitány eleinte vonakodott, azután teljesítette a kérelmet. Az óvadékokat nem helyezte hatósági letétbe, mert a menekültek a nap minden órájában zaklatták, elutazásuk a vasuti közlekedés rendetlensége folytán bizonytalan volt és néha este jött értesítés, hogy éjjel utazhatnak, miért is a főkapitány az óvadékokat hol a lakásán, hol az utcán, hol a vasutnál fizette a menekülteknek vissza. Seha senki sem panaszkodott.

587.
1915. sz. a.**Meghívó.**

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnöksége folyó évi augusztus hó 28-án d. u. 1/24 órakor ülést tart, melyre az Elnökség t. tagjait ez uton hívja meg.

Budapest, 1915. augusztus hó 4-én.

Gróf Széchenyi Viktor s. k. Dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Bencze István s. k.
titkár.

588.
1915. sz. a.**Meghívó.**

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség országos választmánya 1915. évi augusztus hó 29-én d. e. 10 órakor Budapesten, VII. ker., Rákóczi-ut 38. IV/15., saját üléstermében tartja ez évi rendes közgyűlését, melyre az elnökségi és választmányi tagokat ez uton hívjuk meg.

A gyűlés tárgysorozata:

1. Báró Solymossy Ödön alelnök elhalálzásának bejelentése.

2. A nagygyűlés és az 1914. évi választmányi ülés megtartása elhalasztásának bejelentése.

3. A pénztrávizsgáló bizottság jelentése és az 1914—1915. évi zárószámadás.

4. Dr. Balogh Dezső pénztáros és Keresztes János irodatiszt XXV éves szolgálati érdemnek átadása.

5. Tagtörlések.

6. Netáni indítványok.

7. A gyakorlati szabályzat képeinek dia-positivja.

Az országos választmány tagjai: az elnökség tagjai, a szakosztályok elnökei, alelnökei, előadói, szakképviselői és jegyzői; a vármegyei szövetségeknek tisztviselői közül vagy választmányi tagjai sorából kiküldött, meghatalmazással ellátott 1—1 képviselője; (ezek vasúti költségeik megtérítését kívánhatják, ha a szövetség elnökségének írásban előzetesen bejelentik és ha e szövetség az előző évet bezárólag tagsági díjjal hátralékban nincs); a hatóságtól kinevezett, illetőleg vármegyei szövetségek által megválasztott és igazolt vármegyei tűzrendészeti felügyelők; a törvényhatósági városok önálló hivatásos és önkéntes parancsnokai.

Budapest, 1915 augusztus hó 4-én.

Gróf Széchenyi Viktor Dr. Óvári Ferenc
elnök. alelnök.

Bencze István
titkár.

854.
1915. sz. a.**Meghívó.**

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyző pénztárának elnöksége f. évi augusztus 28-án d. u. 3 órakor ülést tart, melyre az elnökség t. tagjait ez uton hívja meg.

Budapest, 1915 augusztus hó 4-én.

Gróf Széchenyi Viktor s. k. Dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Bencze István s. k.
titkár.

855.
1915. sz. a.**Meghívó.**

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyző pénztára f. évi augusztus hó 29-én d. e. 1/2 12 órakor tartja Budapesten, VII. ker Rákóczi-út 38. szám IV/15. saját üléstermében évi közgyűlését, melyre a tagtestületeket tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az elnökség évi jelentése az 1914. évről.

2. Az 1914—15. évi zárószámadás kapcsán a pénztárvizsgáló-bizottság jelentése.

3. Netáni indítványok.

Budapest, 1915 augusztus hó 4-én.

Gróf Széchenyi Viktor s. k. Dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Bencze István s. k.
titkár.

* A Budapesti Tűzoltó Testületek Szövetsége dr. Szily József elnöklete alatt július 11-én az Első magyar részvény serfőződe gyárában tartotta meg rendes évi közgyűlését. A gyár részéről jelen volt Moiret Lajos igazgató és Kunz József műszaki főtanácsos. A budapesti gyárak parancsnokai szép számban jelentek meg. Képviselve volt: az óbudai hajógyár, a magyar államvasutak gépgyára, a Máv. kocsiműhelyei, Ganz-gyárak, vegyészeti gyárak, Mátrai létra- és fecskendőgyára stb. Az évi jelentés felolvasása után jelentés tétetett a hadfelszerelési és hadiszerek előállításával megbízott gyárak fokozottabb tűzvédelmi berendezéséről, különösen az őrszolgálat és felügyelet szervezéséről. A tetszéssel fogadott előadás és a közgyűlés befejeztével a részvény serfőződe vezetősége bemutatta a gyár egyes részét, az Erzsóbt és szertárat, a villamos tűzjelző-készüléket, valamint az új tűzicsapjelző-berendezést. Végül a gyári tűzoltósággal egy jelképes tűz-támadási gyakorlatot tartottak.

850.
1915. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvétel Budapest, 1915. évi július hó 31-én a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyző pénztárának ülésén.

Elnök: Gróf Széchényi Viktor elnök.

Jegyzőkönyvvezető: Bencze István titkár.

Jelen voltak: dr. Óvári Ferenc alelnök, dr. Balogh Dezső, Barabás István, Bartha Ger- gely, Breuer László, Keresztes János, Ku- hárszky László, László István, Szabó Gyula, Täuber Ferenc és Vida Pál.

Elmaradásukat igazolták: dr. Binder Hen- rik, Erdély Ernő, Oltványi Ödön, Szávits Sán- dor, Stross Béla és Szentgyörgyi Dénes.

Elnök üdvözlö a megjelenteket, az ülést megnyitván.

1. Bencze titkár bejelenti, a napilapokból olvasta, hogy e hó közepe táján Temesvárott gyakorlatozás alkalmából tolólétra-szerelés köz- ben szél támadt és a felszerelt tolólétrát fel- fordította, e közben egy tűzoltó halálosan, két tűzoltó súlyosan és Varga Lőrinc parancsnok könnyebben sérült meg. Felszólította a parancs- nokságot, hogy a balesetről részletes jelentést küldjenek elnökségünknek, de ezen jelentés ezideig még nem érkezett be. Sajnálattal jelenti továbbá, hogy a temesvári tűzoltók ez évben nem tagjai segélyzőpénztárunknak.

A parancsnokság felszólítandó, hogy rész- letes jelentést tegyen a balesetről és mi oka annak, hogy ez évben testületük nem tagja a segélyzőpénztárnak.

2. Bencze titkár bejelenti, hogy Beiczér Antal (Veszprém) folyó évi április hó 16-án mentés közben szerről leesett, kulcsesonttörést szenvedett. 41 napig volt munkaképtelen.

Beiczér Antal részére 82 korona segély utalványoztatott.

3. Orbán Sándor (Szil) május hó 17-én tűznél megsérült.

Segélyzőpénztárnak nem lévén tagja, segély- kérése elutasított.

4. Schranz József (Máriafalva) június hó 18-án tűzhöz menet szerről leesett, jobbkezén és mellén 8 nap alatt gyógyuló zuzódást szen- vedett.

Schranz József részére 10 korona segély utalványoztatott.

5. Varga Mihály (Tany) május hó 14-én tűznél balkarján égési sebet szenvedett.

Segélyzőpénztárnak tagja nem lévén, segély- kérése elutasított.

6. Beke Zsigmond (Tany) május hó 14-én balkezén és ballábján égési sebet szenvedett.

Segélyzőpénztárnak tagja nem lévén, segély- kérése elutasított.

7. Münich Ede (Guérda) június hó 25-én tűznél ballábjával hegyes vasba hágott. 13 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett.

Münich Ede részére 13 korona segély utalványoztatott.

Mivel több tárgy nem volt, ezzel az ülés véget ért.

K. m. f.

Gróf Széchényi Viktor
elnök.

Bencze István
titkár.

A „Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség” 1914—1915. évi zárószámadása.

Sorszám	BEVÉTELEK	Érték		Pénz		Sorszám	KIADÁS	Érték		Pénz	
		K	f	K	f			K	f	K	f
1	Államsegély			16500	—	1	Szakelődök tiszteletdíja			—	—
2	Tagdíjakból:					2	Tisztviselők			4000	—
	a) közvetlen tagtes- tületek . . . . . 1070.— K					3	Elődök és választmányi tagok utiköltsége és napidíjai			176	77
	b) vármegyei szövet- ségek . . . . . 3774.— „			4844	—	4	Házbér			2356	—
3	Kamatokból				15 91	5	Fűtés, világítás, takarítás, telefon			782	74
4	Külfélékből:					6	Nyomatványok			465	50
	a) szakkönyvek el- adásából . . . . . 370.32 K					7	Irodai, postai, ügykezelési ki- adások			315	27
	b) Tűzrend. Közlöny hirdetési díjai . . . . . 350.— „					8	Tűzrendészeti Közlöny szerk. tiszteletdíja és cikkek díjazása			921	44
	c) Tűzrend. Közlöny előfizetési díjai . . . . . 40.— „			760	32	9	Tűzrendészeti Közlöny kiadási költségei			1954	54
5	Érmekből			1418	33	10	Szakkönyvek kiadása			6039	06
6	Előre nem láthatók			1500	25	11	Pályadíjakra			—	—
7	Telefonbiztosíték	100	—			12	Tanfolyamok rendezése			1782	86
						13	Ösztöndíjak			240	—
						14	Nagygyűlés és versenyek			1898	40
						15	Tanszermuzeum és könyvtár			121	50
						16	Szolg. érmek beszerzési költsége			2085	60
						17	Tagdíjvisszatérítés			15	—
						18	Előre nem látható			298	50
						19	Az 1913. évi hiányból meg nem szavazott 2000 K felüli összeg visszatérítése a segélyzőpénz- tárnak 1914. év I. félévi záró- számadás 18-ik t. a. 2591.11 K pótlására			470	33
						20	Az 1914. évi I. félévi zárószám- adás 2. t. a. téves zárlat foly- tán előállott különbözet			2	—
						21	Maradvány	100	—	1163	80

A „Magyar Országos Tűzoltó Szövetség” segélyzöpenztárának 1914—1915. évi zárószámadása.

Sorszám	Év	Hó és nap	BEVÉTEL	Irat-tári szám	Érték		Pénz		Sorszám	Év	Hó és nap	KIADÁS	Irat-tári szám	Érték		P.	
					K	f	K	f						K	f		K
1	1914	jan. 1	Maradvány		127000	—	15200	22	1	1914	jan. 31	Segélyezések I. hóban				95	
2	"	" 31	Tagsági díjak I. hónapban				3795	78	2	"	febr. 28	" II. "				294	
3	"	febr. 26	5000 K n. é. 4 ^o / _o z. l. febr. 1. esedékes szelv.	925			100	—	3	"	" 28	Tagdíjvisszatérítés II. "				10	
4	"	" 28	Tagsági díjak II. hónapban				3513	34	4	"	márc. 11	Postaköltség befizetési lapokért				64	
5	"	márc. 3	A Magy. Leszám. Bank folyószámla kamata	976			900	—	5	"	" 31	Tagdíjvisszatérítés III. hóban				24	
6	"	" 24	18000 K n. é. 4 ¹ / ₂ ^o / _o z. l. márc. 1. esedékes szelv.	1112			607	50	6	"	" 31	Segélyezések III. "				55	
7	"	" 31	Tagsági díjak III. hónapban				1289	69	7	"	ápr. 30	" IV. "				200	
8	"	ápr. 30	" " IV. "				388	—	8	"	" 30	Tagdíjvisszatérítés IV. "				210	
9	"	máj. 31	" " V. "				565	40	9	"	máj. 31	" V. "				4	
10	"	jun. 4	95000 K n. é. 4 ^o / _o kor. j. jun. 1. esedékes szelv.	1367			1900	—	10	"	" 31	Segélyezések V. "				230	
11	"	" 30	Előleg megtérítés folyópenztártól	1438			2591	11	11	"	jun. 30	" VI. "				203	
12	"	" 30	Tagsági díjak VI. hónapban				250	20	12	"	" 30	Tűzoltószövetségnek előleg.				4591	
13	"	jul. 30	Kongresszusi díj	1937			4	—	13	"	jul. 31	Tagdíjvisszatérítés VII. hóban				17	
14	"	" 31	Tagsági díjak VII. hónapban				225	80	14	"	aug. 31	" VIII. "				12	
15	"	aug. 31	" " VIII. "				28	60	15	"	" 31	Segélyezések VIII. "				353	
16	"	szept. 12	Madarassy Gyula el nem fogadott segélye	1383			34	—	16	"	szept. 30	" IX. "				195	
17	"	" 30	Tagsági díjak IX. hónapban				261	20	17	"	okt. 31	" X. "				456	
18	"	okt. 30	" " X. "				33	—	18	"	" 31	Tagdíjvisszatérítés X. "				12	
19	"	nov. 6	Vilcsék István el nem fogadott segélye	1588			10	—	19	"	nov. 30	Segélyezések XI. "				102	
20	"	" 30	95000 K n. é. 4 ^o / _o kor. j. dec. 1. esedékes szelv.	1598			2607	50	20	"	dec. 31	" XII. "				30	
21	"	dec. 31	Magy. Lesz. Bank folyószámla kamata	1882			473	74	21	"	" 31	Irodai és postai kiadások				439	
22	"	" 31	Tagsági díjak XII. hónapban				63	—	22	1915	jan. 31	Segélyezések I. hóban				22	
23	1915	jan. 31	" " I. "				1619	30	23	"	febr. 28	" II. "				24	
24	"	febr. 28	" " II. "				1962	24	24	"	márc. 31	" III. "				15	
25	"	márc. 31	" " III. "				546	80	25	"	ápr. 30	" IV. "				70	
26	"	" 31	Dr. Marinovich Imre adománya	654			25	60	26	"	máj. 15	Magy. Leszám. Bank kezelési költségei	726			3	
27	"	ápr. 26	Magy. Lesz. B. záogl. febr. 1. és márc. 1. szelv.	702			707	50	27	"	" 31	Segélyezések V. hóban				242	
28	"	" 30	Tagsági díjak IV. hónapban				220	20	28	"	jun. 30	Hadikölcsön jegyzés	800			9080	
29	"	máj. 31	" " V. "				429	—	29	"	" 30	Előre nem látható kiadások				30	
30	"	" 31	Magy. Leszám. Bank folyószámla kamata	726			823	83	30	"	" 30	Maradvány		137000	—	26377	
31	"	jun. 2	95000 K n. é. 4 ^o / _o kor. j. jun. 1. esedékes szelv.	781			1900	—									
32	"	" 2	Magy. Leszám. Bank jutaléka	796			37	50									
33	"	" 30	10000 K n. é. hadikölcsön jutaléka	800			50	—									
34	"	" 30	Tagsági díjak VI. hónapban				227	80									
35	"	" 30	5 ¹ / ₂ ^o / _o -os hadikölcsön	800	10000	—	—	—									
							137000	—	85								
															137000	—	43341

Gróf Széchényi Viktor s. k.,
elnök.

Dr. Óvári Ferenc s. k.,
alelnök.

Kuhárszky László s. k.,
titkár.

Dr. Balogh Dezső s. k.,
pénztáros.

A nyiregyháziak évi jelentéséből.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Az elmúlt 1914-ik esztendő rendkívül jelentőségteljesnek és egyesületünkre nézve emlékezetesnek ígérkezett kezdettől fogva. — Jelentőségteljesnek ígérkezett azért, mert sikerült az Országos Tűzoltó Szövetséget megnyernünk egy régi kedves tervünk számára. Régi vágyunk volt, hogy egy országos tűzoltó kongresszus Nyiregyházán tartassék meg és sikerült is az országos szövetségnél ebben az irányban kedvező döntést eszközölni ki. A szövetség elnökségével és a kongresszus rendező bizottságával folytatott tárgyalások eredménye az lett, hogy a kongresszus helyüül Nyiregyháza, megtartásának idejéül pedig 1914 augusztus 14, 15 és 16-ik napja állapított meg.

Megindultak az előkészületek minden irányban, hogy a kongresszus sikerét biztosítsuk és hogy vendégeink jó emlékekkel távozzanak majd Nyiregyházáról. Mig egyrészt az egyesület tagjai Antal János alparancsnok vezetése mellett nagy ambícióval és kitartással végezték gyakorlatukat, hogy bebizonyítsák az egész ország tűzoltósága előtt, miszerint az emlékezetes milánói győzelem óta sem veszített egyesületünk fegyelmezettségéből és képzettségéből; addig másrészt a parancsnok, a titkár és a város képviselő testülete által felkért urakból alakított külön bizottságok nagy odaadással végezték a kongresszus előkészítésének ezer felé ágazó nehéz munkáját. Nem akarom ezen a helyen a kifejtett tevékenység minden egyes részletét felsorolni, de mulasztást követnék el, ha rá nem mutatnék arra a jóindulatra és szeretetteljes áldozatkészségre, amit a szomszédos Tokaj vezetősége és polgársága részéről tapasztaltunk. A kongresszus rendező-bizottsága ugyanis tervbe vette, hogy vendégeink részére augusztus 17-én kirándulást rendez, amelynek célja lett volna a tokaji bortermő vidéknek megismertetése. Tokaj község szíves vendégszeretettel karolta fel az eszmét s nagy előkészületeket tett arra, hogy az oda ránduló kongresszusi tagoknak keillemes órákat szerezzen. Bár a kirándulás a későbbi események következtében elmaradt, ezen a helyen is hálás köszönetemet fejezem ki Tokaj község közönségének azért a szíves szeretetreméltóságért, amelylyel tervünket felkarolta. — Hasonló köszönetet kell mondanom Kardos István polgári iskolai igazgató urnak, aki a kiránduló vendégek tájékoztatására volt szíves Tokaj város történetét megírni.

A vármegye és a város vezetőségének, nemkülönben a közönségnek egyesületünk iránt mindig tanusított jóindulata lehetővé tette, hogy a kongresszus alkalmával tervbe vett versenyekre számos és értékes tiszteletdíjakat gyűjthessünk

roltunk, a mit dr. Vietórisz József főgimn. igazgató ur volt szíves a következő verses dedikációval ellátni:

„Tűz és lélek!
A tűz, meg a lélek menyeyi áldás.
De féket vesztve, Istennek ujja!
A lélek tüze építi ujra,
Amit a tűz lelke lerombol.“

A kongresszusra, illetve a versenyekre a következő verseny-díjak érkeztek be:

Egyesületünk a város díjaként egy 500 korona értékű ezüst serleget ajánlott fel. Szabolcs vármegye az előbbihez hasonló, a vármegye címerével ékesített serleget adományozott. A Szabolcsi agrár takarékpénztár egy ezüst szivar-dobozt, a Szabolcsi hitelbank pedig egy diszes asztalkát ajánlottak fel tiszteletdíjak gyanánt.

A város pénzüntézei 1563 K-át a vármegyei tűzoltó szövetség pedig 600 K-át adományozott a kongresszus céljaira. Mint köztudomásu, a város képviselőtestülete már előzőleg 6000 koronát szavazott meg a kongresszus kiadásainak fedezésére.

Rendelkezésünkre állott továbbá a parancsnok által rendezett vig estélyek jövedelme, úgy, hogy megfelelő anyagi eszközöknek voltunk birtokában, amikkel a kongresszus sikerét biztosíthattuk. Parancsnokunk közbenjárására a szolyvai forrás bérlője, a Margit-forrás tulajdonosa, Bertalan Tivadar ur a vendégeink részére szükséges ásványvizek adományozását, a Törley-féle pezsgőgyár a szükséges pezsgőnek kedvezményes áron való szállítását ígérték meg, a Dréher-féle sörgyár, a Sörfőzde r.-t. és báró Nopcsa Elekné pedig ingyen sört ajánlottak fel.

A kongresszus nagyobb sikerét biztosítandó Oltványi Ödön városi tanácsos, egyesületünk titkára érintkezésbe lépett a tűzoltószerszámgyárossal egy országos tűzoltószerszám kiállítás rendezése tárgyában. Az életrevaló eszme lelkes felkarolásra talált és az összes ismertebb gyárak készséggel vállalkoztak arra, hogy a kiállításban, amely első ilyenfajta kiállítás lett volna az országban, részt fognak venni.

Szívélyes hangon írott meghívásunk folytán 153 egyesület jelentette be részvételét 1424 taggal.

Minden biztosíték meg volt tehát arra, hogy a nyiregyházi kongresszus páratlan sikerű legyen és felejthetetlen emlékü mindazokra, akik abban részt vesznek s akkor amikor jóformán csak napok választottak el a kiállítástól, Szerajevóban eldőrdült egy revolverlövés, a revolverből kirepülő golyó kioltotta trónörökösünknek és nejének életét, a pisztolyból kicsapó láng tűzbe borította az egész világot. Kitört a háboru. Természetes, hogy ezen világrendítő nagy esemény mellett a békés polgári életnek minden más háttérként jelentőséggel bírő

valósulni.

A kitört háboru természetszerűleg nagy mértékben befolyásolta egyesületünk működését, elsősorban azért, mert tagjaink jelentékeny része hadba vonult. Szeretetünk jeléül és hálás emlékezetül a későbbi nemzedékek számára ide iktatjuk hadbavonult tűzoltótestvéreink névsorát.

I.

Önkéntesek :

Kazár Ferenc és Tamáska Endre szakaszparancsnokok, Oltványi Ödön titkár, Fekete József, Timarovszky Frigyes, Kecskés József, Bene István, Vitkos Béla, Petronyák Lajos, ifj. Zsiska János, Németh József, Heimlich Dezső, Kiss Mihály, Matisz Dániel, Kiss János, Balácsi Károly, Szokolai László, ifj. Rajtik Miklós, Kovács Lajos, Molnár Géza, Molnár Sándor, Péczely Géza, Varga Lajos, Matolesi Péter, Palombi Péter, Bodolószi Sándor, Bodolószi Lajos, Bodolószi István, Mihalik József, Csicseri János és Benyák Gyula. Összesen 31-en. Számuk az idősebb népfelkelők behívása folytán valószínűleg még emelkedni fog.

II.

Fizetéses tűzoltók :

Varga Sándor, Tomasószki József, Hornyák János, Bogár György, Nyeste József, Gerliczki Mihály, Lipa Mihály, Kiss János, Tóth Gábor, Banezik Pál, Gremesperger István és Vizi István, Összesen 12-en.

Könnyen megérthető, hogy az önkéntes és fizetéses tűzoltóknak ilyen nagy számban való hadbavonulása egyesületünk vezetőségét nehéz probléma elé állította. Először a gimnáziumi tanuló ifjúsággal tettünk kísérletet, hogy az eltávozottak helyét velük töltsük be. A kísérlet sajnos nem sikerült. Kénytelenek voltunk tehát napidíjas tűzoltókat alkalmazni. Mivel nem volt anyag, amelyből válogathattunk volna, nem is voltunk képesek olyan legénységet összeállítani, amely feladata magaslatán állott volna. Ez az oka, hogy ezidőszert a napidíjas tűzoltóknak immár harmadik csoportjával kísérletezünk anélkül, hogy kielégítő eredménnyel kecsegtethetnénk magunkat.

A tűzoltóegyesület égisze alatt működő mentőegyesületnek bő alkalma kínálkozott, hogy a nehéz időkben fásasztó, de magasztos hivatását teljesítse. A Vöröskereszt helybeli fiókja által fenntartott kórházakat, nemkülönben a vasuti állomáson létesített ambulatóriumot berendezte. Folyamodásunkra a hadiszolgálat alól mentesített Varga Sándor őrmester vezetése alatt nyolc tűzoltónk éjjel-nappal szolgálatban volt és van, hogy a nagy számban érkező sebesülteknek a kórházakba való szállítását

ról, akikben a hazafias lelkesedés és ember-szeretet mindenkor legyőzte a fizikumnak ki-merültségét és valóban emberfeletti munkára tette őket képesekké. Büszke elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy parancsnokunknak a mentőegyesület létesítése érdekében kifejtett fáradozása, meghozta dus gyümölcsseit.

Most tűnik ki áldásos és pótolhatatlan volta az egyesület mentőműködésének; mert hiszen ezen felszerelés és gyakorlott emberek hiányában, a város polgárai, dacára lelkesedésük és áldozatkészségöknek, nem tudták volna teljesíteni a harcban hazánk s a mi védelmünkben megsebesült fiaink iránt való kötelességüket.

Nem volna teljes ez a jelentés, ha meg nem emlékeznénk arról a kitüntetésről, amely mindnyájunk igaz öröme alparancsnokunkat Antal Jánost érte. Érdemeit mi sokkal jobban ismerjük, semhogy azt ezen a helyen részletezni kellene. Ezekről az érdemekről a legfelsőbb helyen is tudomást szereztek és alparancsnokunkat 25 évet meghaladó közhasznú tevékenységének elismerésül. Ő Felsége a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. Az érdemkeresztet dr. Ujfalussy Dezső főispán ur meleg üdvözlő szavak kíséretében tűzte a kitüntetett mellére és egyesületünk diszelnőke dr. Meskó László a tűzoltóegyesület nevében, az ág. ev. egyház részéről Paulik János lelkész és a város nevében Somogyi Gyula közjegyző ur üdvözölte a kitüntetettet.

Ugyanezen alkalommal osztotta ki diszelnőkönk az Ő Felsége által adományozott 25-éves szolgálati érmet Májerszky Béla elnöknek, dr. Konthy Gyula parancsnoknak, Sztatkievics Román szakaszparancsnoknak, továbbá Klineczkó Pál, id. Rajtik Miklós és András esik István érdemes tagtársainknak.

Egyesületünk vagyoni viszonyait a következő adatok tüntetik fel:

I. Készpénz, alapítványok, értékpapírok, szerek, szerelvények és ingóságok	49.444 K 35 f
II. Vigalmi-alap	4.549 „ 58 „
III. Kongresszusi-alap	5.153 „ 27 „

Hálás köszönettel adózunk Balogh Sándor polgári fiúiskolai rajztanár urnak, aki egy gyakorlatunkat, nagy méretekben, szíves volt olajban megörökíteni, teljesen díjmentesen.

Egyesületünk az 1914. évben egy benzinos fecskendő t, egy teljesen felszerelt szerkocsit, egy Müller-féle füstálarcot, két új vizes lajtót, továbbá új létrákat és tömlőket szerzett be összesen 12.390 korona értékben. Meglévő régi szereinket teljesen jókarba hozattuk. A raktárunkban levő szerelvények a kopás és avulási százalék leírása után 40.642 korona 40 fillér értéket képviselnek.

Örömmel emeljük ki, hogy az új benzín-motoros gép, mely minden ízében magyar, Köhler István-féle gyártmány, teljesen megfelel a hozzá fűzött várakozásoknak, sőt kizárólag ez a tökéletes gép tette lehetővé, hogy kiképzetlen legénységünk a sűrűn jelentkező tüzeket képes volt megfékezni. Megemlítjük még, hogy a tulajdonukat képező alapítványok kamatait az elmúlt évben nem osztottuk ki és hogy alapítványi vagyónkból 3800 koronát fektettünk hadikölcsön kötvényekbe.

A tagok létszámában előállott változásokat a következő adatok tüntetik fel:

Tagok létszáma 1914 január 1-én	94
1914. év folyamán belépett	8
Összesen	102
1914. év folyamán kilépett	11
Meghalt	1
Összesen	12
Létszám 1915 január 1-én	90

Az elmúlt évben egy rendes és egy díszközgyűlést, öt választmányi és két parancsnoki gyűlést tartottunk.

Éjjeli őrőség volt 365, színházi őrőség 115, cirkuszi őrőség 4, mozgószínházi őrőség 4, szergyakorlat 170, önkéntes diákcsoport-kiképzés 11, mentési gyakorlat 26.

Tüzesetek: tetőtűz 16, belső tűz 23, kéménytűz 10, erdei tűz 3, vaklárma 8.

A mentők 1244 sebesült katonát szállítottak be a vasutól a kórházakba, 424 sebesültet egyik kórházból a másikba és 279 polgári egyénnek nyújtottak első segélyt.

Májerszky Béla,

kir. tanácsos,
elnök.

Dr. Konthy Gyula,

a Ferenc József-rend lovagja,
parancsnok.

— **A fojtó gázok ellen.** A „Temps“ egy hire szerint, a francia hadügyminiszteriumnak vegyeszeti szakosztálya kioktatást ad a városok lakói számára a tekintetben, hogy miként védekezhetnek a fojtó gázokkal tele bombák ellenében s azt ajánlja többek közt a polgári lakosságnak, hogy riadó esetén (a német léghajó közeledését mindig riadóval jelzik) a házak középső emeletheire meneküljön, mert a pincében és földszint, sőt még az első emeleten is a tartózkodás veszedelmes. Egészen úgy hangzik ez a kioktatás, mintha idáig a franciák nem is ismerték volna a levegőnél nehezebb gázok természetét. Azonban, hogy Párizsban és néhány nagyobb városnak esetleg lenne is némi előnye abból, ha a tanácsot a lakosság megszíveli, a lövészárkokban bizony kevés hasznát fogják venni mert

Mi megy végbe valamely benzines automobilnál a motorok működése közben?

Irta: **Szilvay Kornél,**

a székesfővárosi tűzoltóság gyakornoka.

A benzintartályból, mely el lehet helyezve alul a kocsii hátulján avagy elől az ülés alatt, rézesövön a benzín előbb egy szűrőbe kerül, amit — mert ebbe adja le a benzín a maga iszapját, vizét és salakját — vizzsáknak is hívják. A megtisztult benzín azután egy szitán át (megszűrve) halad tovább és a vizzsákból vagy közvetlenül vagy néha még egy kis pótbenzintartón keresztül, az uszószelepes tartánnyal ellátott keverőházba (carburator) jut. Az uszószelepes tartány ugyműködik, mint a vizzáros klozet viztartója, a különbség csak az, hogy ebben benzín van — viz helyett.

A keverőház (carburator) nevét onnan kapta, hogy az oldalán lévő dróthálós nyíláson át beszívott levegő itt keverődik a benzinnel, amely idáig folyadék volt, ide azonban már porlasztva kerül. A porlasztás abban áll, hogy a beszívott levegő egyszerre csak egy cseppet, jobban mondva csak egy tühegynyi benzint ragad magával. A tényleg egy tü hegyéről besodort benzincsepp annál kisebb (annál jobban porlasztott), minél lassabb szívással ragadja azt magával a keverőházba beszívott levegő.

Porlasztásra azért van szükség, hogy tökéletesebben keverődhessék a levegő benzinnel, más szóval, hogy minden egyes benzincseppet külön levegőréteg vehessen körül. Hogy pedig erre annál bizonyosabban jusson idő, vagyis hogy a levegő beszívása meg ne gyorsuljon és illetőleg, hogy egyszerre tulsok benzín ne sodródjék be a keverőházba, e célból néhol még egy kiegyenlítő (légszabályozó) is van alkalmazva, mely a beszívást és így a keverődést egyensúlyban tartja.

A benzín, mely különben csak ég, most levegővel kevert állapotban, robbanó elegyet képvisel s ily alakban, robbanó keverék alakjában, jut el egy tágas (szívó) csövön keresztül a hengerekbe kisebb vagy nagyobb mennyiségben. A keverék adagolását (a hengerekbe juttatott robbanókeverék mennyiségét) akár lábbal, akár kézzel egyformán tudjuk szabályozni. Ha a vezetőülés előtt elhelyezett pedálok közül a legmélyebben fekvőt (accelerator, serkentő) nyomjuk be, akkor lábbal történt a szabályozás, amennyiben az accelerator benyomására a jobban megnyitott szívószelepen át több gázkeverék adagolódik; ha pedig a kormánykerék nagyobb körívén állítjuk a serkentőt, akkor kézzel szabályoztuk a keverék adagolását. Több gázkeveréknek nagyobb a robbanóereje.

Hogy milyen sorrendben kapják a henge-

ható. Ha az elsőben az adagolt keverék beszívása történik, akkor a másodikban sűrítés és gyújtás, a harmadikban a robbanás s ennek nyomán munkavégzés, míg a negyedik hengerben a munkát végzett (elégett) gázok kihajtása (puffogással való eltávolítása) megy végbe. A sorrend azonban lehet 1, 3, 4, 2 meg 1, 2, 4, 3 is.

Az explozió tünetei közt végbemenő elégs felmelegítéssel jár, a felmelegedett hengereket, hogy át ne tüzesedjenek, hűteni kell. A hűtővizet tehát, melyet a radiator szolgáltat, a hengerek körül fogjuk cirkuláltatni. E célból a négy henger külön burkolattal, úgynevezett vízköpennyel van ellátva. Kívülről ezért nem láthatók a hengerek, hanem csak ez a burkolat. Az adagolt gázkeverék ennél fogva nem mehet a szívócsőből közvetlenül a hengerekbe, hanem kénytelen a zárt csőben előbb ezen a burkolaton, illetve vízköpenyen haladni keresztül. Ez azonban előny, mert így a hengerek lehűtése közben felmelegedő (a hengerek melegét átvevő) víztől a gázkeverék is átmelegszik kissé, amire annál nagyobb szükség van, mivel a tágas szívócsőben a levegővel már kevert (adagolt) benzin hirtelen kiterjed, illetve gyors párolgásnak indul, ennek pedig nagy lehűlés az eredménye. S tényleg a szívócső, ha működés közben hozzányúlunk, jég-hideg tapintatu.

A robbanókeverék azonban ily hideg állapotban nem jól érvényesülne. Meleg állapotban könnyebben robban s annál nagyobb teljesítményre lesz képes, minél jobban előmelegítve kapják azt a hengerek. S ezt az előmelegítést az által, hogy a vízköpeny felmelegedő tartalmán vezetjük azt keresztül, ilyformán ugyanazzal a vízzel eszközöljük, amelynek eredeti rendeltetése az, hogy a hengereket hűtse. S ugyanaz a víz, mely a hengerek burkolatán belül felmelegszik s mint ilyen felszáll, a hűtőn (radiator) végigesurogva a további keringés alatt újra lehül, hogy azután a vízköpenyben ismét felmelegedjék.

Az előmelegítés e szerint a hengerek munkaképességét fokozza, a lehűtés pedig a hengerek áttüzesedését gátolja meg.

Hogy a víz körforgását gyorsítsák a hűtő és vízköpeny közé kis centrifugál-szivattyút szoktak beépíteni, de a saját felmelegedés révén létrejövő vízcirkulálás is elegendő. A hűtőviznek szivattyu alkalmazása nélkül való keringését, thermosyphonikus hűtésnek hívják.

A hengerekbe előmelegítve bevezetett benzín-gázkeveréket most meg kell gyújtani, illetőleg fel kell robbantani. Ehhez a gyújtáshoz szükséges szikrát mágnespatkó vagy pedig 3—6 cellás akkumulátor szolgáltatja. A robbanásnak akkor kell bekövetkezni, amikor a dugattyu holtpontra áll, amelyről a robbanás erejével (a meggyújtás folytán elégt gázok rohamos ki-

hajtás után, az elvezetett előgyújtásnak, mikor pedig a holt pont után kapja valamelyik hengerben a beszívott keverék a gyújtást, ennek utógyújtás a neve. Az utóbbira indításkor van szükség, nehogy a kézzel forgatott lendítőkar (kurbli) visszavágódjék. Ellenben menetközben mindig előgyújtást alkalmazunk, mert a meggyuladásra s robbanásra is kell bizonyos idő. Minél nagyobb sebességgel halad az auto, annál nagyobb legyen az előgyújtás, más-különben a robbanás nem a kellő pillanatban következne be, mert a motor nagy fordulatszámánál (1200 percenként) és illetőleg a dugattyuk gyors járása mellett a keverék nem tudna a kellő időben meggyuladni.

Az utógyújtást rendszeren akkumulátorral eszközöljük, az előgyújtásra pedig a mágneset használjuk, de van oly elrendezés is, ahol ez fordítva van.

Az akkumulátor szolgáltatja 6—12 Voltos áram azonban még nem akkora feszültségű, hogy gyújtószikrát adjon le. A feszültséget tehát fokozni kell, fel kell transformálni, néha 1500 Voltra, mert csak ekkor képvisel olyan úgynevezett meglasztott, illetve megnyújtott elektromos-szikrát, amely már parányi lángszámba megy. Ezt egy szekundártekercs (szigetelt vékony huzalokkal sokszorosan körül font vas-mag) végzi, amelyben az indukció útján létesülő villamosáramnak, mihelyt a primáráramkört pillanatra megszakítjuk, hirtelen felszökken a feszültsége. És a mágnespatkótól ugyancsak a hengerekbe bevezetett primár-áramkörben, minden fordulaton kétszer történik árammegszakítás.

Az előgyújtás szabályozója a kormánykeréken van és pedig a felső kisebb köríven.

A vezető előtt, akinek jobb lába a keverék mennyiségét szabályozó serkentőnek (accelerator) pedálján nyugszik, e mélyen fekvő kis pedál felett egy nagyobb, úgynevezett kapcsolópedál látható. Ha ezt ballábal benyomja, akkor a sebességváltó állíthatóvá lesz. Ha pedig a sebességváltót egyes sebességre (előre vagy hátra) jobbkezével beállította, a kéziféket megereszti s jobblábal az accelerátort kissé megnyomva több gázt (illetve keveréket) adagol és a bal lábát a kapcsolópedálról egyidejűleg kissé visszahuzza: akkor az előgyújtás megfelelő szabályozásánál a jármű megindul. A robbanás erejét ugyanis a dugattyuról a hajtórúd és forgattyukar átviszi a fogaskerekekre, ezek a tengelyre és a forgásba hozott tengellyel együtt a kerekek is forogni kezdenek.

Ha pedig a hajtóerőt — átkapcsolással — a tengely helyett a szivattyura visszük át, akkor a jármű helyben marad, ellenben a kocsiba beépített rotációs szivattyu percenként ugyancsak 1200 maximális fordulattal működni kezd.

Végül legyen itt megemlítve, hogy autóinkon három fék van: lábfék, kézi fék és motorfék. Hegyről lefelé, különösen ha hosszú menedékes uton haladunk, a harmadikat alkalmazzuk, máskülönben a fékek idő előtt elkopnának. A motorral való fékezésnél a negyedik sebességgel való haladás a legkisebb, az első sebesség bekapcsolása a legnagyobb fékezés, tehát éppen megfordítva, mint rendes menetnél. Ilyenkor az automobil saját súlya hajtja a kocsit, illetőleg forgatja a motort, amely most miután a gyújtást és a robbanókeverék adagolását vagy mindkettőt elvonjuk tőle, légszivattyu módjára működik.

Budapest székesfőváros új gázműve.

Irta: **Schön Győző** építésvezető főmérnök.

Midőn Budapest székesfőváros törvényhatóságának közgyűlése 1909 május 26-án elhatározta, hogy az Általános Osztrák-Magyar Légszesztársulat tulajdonában lévő gázüzemet megváltja, Budapest gázszükségletét négy gázgyár látta el: a józsefvárosi, a két ferencvárosi és a budai gázgyár.

Mind a négy gázgyár termelőképességének határáig volt megterhelve s ezért föltétlenül szükségesnek mutatkozott egy új nagy gázgyár építése, annál is inkább, mivel a fennálló gázgyárak közül az elavult berendezésű józsefvárosinak és budainak kitelepítése egy városrendészeti, valamint egészségügyi szempontból már régóta kívánatos volt. Hogy azonban a gázszolgáltatás az új gázgyár üzembehelyezéséig fönn ne akadjon, a meglévő gázgyárak termelőképességének fokozására, gáztartók építésére és a csőhálózat kibővítésére sürgős intézkedések történtek.

Az ideiglenes intézkedések végrehajtásával párhuzamosan haladt az új gázgyár tervezése és építése. A nagy mű az első kapavágástól számított 3 éven belül 1914 október 16-án volt üzembe hozható. Ma már Óbuda, Újpest és a pesti kerületek északi része az új gázgyárból származó gázzal fűt és világít.

Az új gázgyár a Homokos dűlőben, a Dunától és Máv. körvasut vonalától határolt mintegy 112.000 négyszögöl nagyságu telken épült. Mivel a telek a Duna árterületében fekszik, árvíz ellen majdnem 2 kilométer hosszúságban védőparttal, valamint az egész teleknek átlag 3—4 méterrel való feltöltésével kellett megvédeni. Hogy az egész terület már az építés tartama alatt is árvíz ellen védve legyen, a partvédmű építése már 1910. októberében kezdetét vette és dacára az utóbbi években előfordult magas vizállásoknak, az építkezés minden akadály nélkül a legnagyobb biztonsággal folyhatott.

Ami a gyári épületek és berendezések általános elhelyezését illeti, az a telek alakja és

Ennek megfelelőleg a szénraktáraknak a Duna partjára, megfelelő számú vágányok közé kellett kerülniök. A többi berendezés és épület azután a gázgyártófolyamatnak megfelelően sorakozik.

Az érkező szénkocsik és az elszállításra kerülő kocsz-, kátrány-, stb. kocsik forgalmának lebonyolítására, tekintettel a később várható nagyobb forgalomra, hat vágányú rendező pályaudvar épült, mely az Angyalföld-császárfürdői vonalból kiágazó iparvágány útján van a MÁV. vonalaival összekötve. E rendező-pályaudvarból 9 párhuzamos vágány indul ki a szén és kocszraktárak mentén.

A szénraktár kb. 22.000 köbméter területű és 8 m. raktározó magasság mellett kerekén 120.000 tonna szén befogadására képes, mely napi 280.000 köbméter maximális produkciójánál kb. 5 hónapi, napi 400.000 köbméter maximális termelésnél pedig kb. 4 havi készletnek felel meg.

Hasonlóan nagy arányú a kocszraktár is, melyen ugyanily raktározó magasság mellett 20.—25.000 tonna kocsz fér el. Ugy a szén, valamint a kocszraktár fölött nagy fesztávolságú markoló berendezéssel ellátott daruhidak mozognak, melyek a mintegy másfél km. hosszú szén és kocszszállító berendezés alkotórészei. A szállító berendezés az érkező szén raktározására, a kemencék, generátorok és kazánház szénrel való ellátására, valamint a kocsz raktározására és annak a Duna partjára való szállítására szolgál, ahol a kocsz, a berendezésen alkalmazott csuszatók segítségével hajóba rakható.

Minden gázgyár jövedelmezőségére, mint tudjuk, döntő befolyással van a kemencerendszer helyes megválasztása. E kérdés megoldása a jelen esetben annál nehezebb volt, mert akkor, mikor a kérdésben dönteni kellett, több új, sok reménnyel kecsegtető, de még nem egészen kipróbált kemencerendszer állott egymással szemben. Külföldön tett tanulmányutakon szerzett tapasztalatokból az a meggyőződés szürodött le, hogy a Koppers féle regeneratív gáz-tüzelésű vízszintes kamarakemencék a mi viszonyainknak a legmegfelelőbbek, mivel e rendszer mellett a kemencék fűtésére a nálunk könnyebben értékesíthető kocsz helyett hazai barnaszenet is fölhasználhatunk, melynek így a gázgyártásnál is tere nyílt.

A kemencék fűtése generátorgázzal történik, melynek előállítására külön épületben föllállított 12 drb. Kerpely-féle generátor szolgál, melyek közül kettő kocszpor elgázosítására is alkalmas.

A generátorgáz a benne foglalt por és kátrány lecsapására berendezett edényeken át a kátránymentesítő készülékekbe, innen pedig a kemencékhez kerül. A nyomás egyenletesen tartására egy 1000 köbméteres gáztartó van e csővezetékbe beiktatva.

síneken mozgó, villamos erővel hajtott töltőkocsi segítségével történik. 24 órai elgázosítás után a kamra két végében lévő ajtókat kiemelik és az izzó kokszelepényt megfelelően szerkesztett kitológép segítségével a kamra elő állított oltó kocsiba tolják, mely utóbbi a kemencék mentén elhelyezett síneken a kemencesor északi végén beépített hombárok fölé jut és utközben vízzel leoltott koksztartalmát ezekbe üríti.

A fentemlített hombárokból a kokszt a föld színe alatt elhelyezett koksztörőkbe, innen pedig 2 db. conveyor segítségével egy vasbeton-épület legfelső emeletében elhelyezett osztályozó gépekbe jut. Az osztályozó gépekből kikerülő egyes kokszfajták a megfelelő vasbeton tartályokba esnek, amelyekből közvetlenül vasuti kocsikba, vagy pedig a kokszzszállítóberendezés kötélpályájának csilléibe csapolhatók le. E csillék a koksztot vagy a koksztaktár déli részén elhelyezett elárusítócsarnok hombáraiba, vagy pedig a fedetlen koksztaktározó helyre viszik.

A kamrákban fejlődő gáz a kamrákból a fűgyűjtőcsövekbe jut, innen két db. 900 mm. átmérőjű csövön keresztül az előhűtőkbe és ezekből a nedves tisztítás épületébe kerül, ahol a gáz nedves uton való tisztítására szolgáló készülékekből két rendszert állítottak fel. Közvetlenül az utóbbiak előtt vannak fölállítva a gázszívók, melyek miután a gázt a kamrákból leszívták, a készülékeken át a gáztartókba nyomják. A gázszívókból a gáz a kátránykiválasztókba kerül, melyekben a kátrány utolsó nyomaitól is megszabadul. A kátránykiválasztók mögött helyezték el a naftalinmosókat, melyek kékolaj segítségével mossák ki a gázból a naftalint. Ugyancsak a nedves tisztítás épületében kaptak helyet az ammóniasógyártókészülékek is.

A gázgyártásban eddig gyakorolt eljárástól eltérőleg az ammónia kimosása a gázból nem vízzel, hanem a kokszolókban közvetlenül kénsavval történik.

Az így nedves uton eltávolítható tisztálanságoktól megszabadított gáz két 900 mm. átmérőjű csővezetéken a száraz tisztító épületbe jut, hol a tisztító szekrények szintén két rendszerben nyertek elhelyezést. Mindegyik rendszer 3 db. 12-szer 12 m. alapterületű, 3 m. magas vasszekrényből áll, melyek gáztisztító anyaggal (vashydroxyd) vannak megtöltve, mely a gáz kénhidrogéntartalmát tartja vissza.

A három szekrény elhagyása után a gáz még egy 6×6 m. alapterületű, 3 m. magas utótisztító szekrénybe kerül és innen folytatja útját, most már végleg megtisztítva, a termelt gázt mérő 3 darab 75 köbméteres dobtérfogatu gázmérőn keresztül a gáztartókba.

A gázkészletet 2 darab egyenként 100.000 köbméter ürtartalmu gáztartóban raktározzák, melyek vaslemezzel bélelt vasbeton-

teljesen elburjánzott állapotban kb. 50 m. (az udvar szintjénél számítva).

Ugyancsak az órázatban van a nyomás-szabályozó is, mely a földal. rész ellátására szolgáló 800 mm-es csőben a gázt kellő nyomásra hozza.

A pesti földal. ellátására szükséges gázt egy 600 mm-es csővezetékzen át nyomjuk a pesti oldalon elhelyezett gáztartókba. A hegesztett csövekből álló vezeték az esztergomi összekötő vasuti hid északi oldalán külön e célra épült konzolokra van felfüggesztve.

A gázgyárnak a pesti gáztartókba való gázszállításra különálló épületben elhelyezett 2 darab óránként 15.000 köbméter teljesítményű villamos motorral hajtott kompresszor szolgál.

A nedves tisztító épületben elhelyezett gázszívók hajtására, valamint a generátorokhoz és télen a fűtéshez szükséges gőz előállítására 2 darab 390 négyzetméter és 2 darab 192 négyzetméter fűtőfelületű, 12 atm. üzennyomású, 3000 fok C-ra túlhevített gőz előállítására szolgáló Babcock-Wilcox-féle láncrestéllyal ellátott kazán szolgál, melyek szénvel való ellátása szintén a szállítóberendezés útján automatikusan történik.

A berendezések hajtására, valamint az üzemi épületek világítására szükséges áramot a székesfővárosi villamos mű szolgáltatja. A 10.000 Volt feszültségű áramot egyelőre két kábelen vezetik ide és 500 kilovoltampéres transzformátorokkal 210 Voltra redukálják. Tartalékul 800 lóerős Diesel-motorgarnitúra szolgál.

A villamos központ épületében van elhelyezve a nagy elosztótábla is, melyhez a telep kb. 20 km. hosszú kábelhálózata csatlakozik. A gázgyártáshoz szükséges nagy vízmennyiség fedezésére külön dunavizderítőmű épült, mely másodpercenként 65 liter derített vizet szolgáltat. E víz természetesen csak az üzem céljaira szolgál, míg az ivóvizet a fővárosi vízmű hálózata adja.

Az üzemviz nyomásának kiegyenlítésére és néhány órára való tartalékkészlet fölhalmozására egy kb. 50 m. magas toronyban elhelyezett 750 köbméter ürtartalmu Intze-tartány szolgál. E toronynyal összeépített három alacsonyabb toronyban nyertek elhelyezést az előhűtőknél lefolyó ammóniavíz és kátrány tárolására szolgáló vastartányok.

Az üzem állandó ellenőrzésére és az egyes folyamatok kimerítő tanulmányozására, valamint egyes esetleg alkalmazható szénfajták megvizsgálására kísérleti gázgyár is épült, mely külön épületben van elhelyezve és a gázgyártáshoz szükséges összes készülékeket és gépeket magában foglalja. E kísérleti gázgyár napi 3500 köbméter teljesítményű, úgy, hogy abban a kemenceberendezés egy kamrájában fejlődő gáz akadálytalanul földolgozható.

Az egyes szénfajták megvizsgálására külön két retortás, régi rendszerű kemence épült s az ebben fejlődő gáz a kísérleti gyár készülék-rendszerében szintén minden tekintetben ellenőrizhető és megvizsgálható. A kísérleti gázgyárral kapcsolatosan modern laboratórium rendeztetett be, mely az összes előforduló vizsgálatokra és kísérletekre a lehető legtökéletesebb felszereléssel bír.

Az egész gyártelep világítására gázlámpák szolgálnak; csakis a gyári épületek belsejében van villamos világítás felszerelve.

A gyártelepen kettős csatornázás készült és pedig külön az esővíz és külön a szennyvíz részére. Az esővizet befogadó csatornák a Dunapart mentén lefektetett gyűjtőcsatornába torkolnak, honnan az esővíz két kiömlőn át közvetlenül a Dunába folyik. A szennyvizek külön ejektorberendezéssel ellátott csatornázás útján egyelőre a Szentendrei-utcában lévő köresatornába, idővel pedig a főgyűjtőcsatorna elkészülte után, abba nyomtatnak ki.

Megemlítendő még, hogy az összes épületek jobbára gőzfűtéssel vannak ellátva.

Az üzemi személyzet a Dunapartján, a kertek közepette elhelyezett 9 villaszerű házban lakik, a munkások részére pedig a legmodernebb berendezésekkel ellátott kislakások épültek.

A telep tűz ellen való első védelmét egy a hivatásos tűzoltó csapatból állandó szolgáltra kirendelt 6 főnyi (most a háború alatt 2 főre apadt) őrség látja el, amelynek őrszobája tűzjelző telefonon adja tovább minden kitört veszedelem hírért a legközelebbi III-ik kerületi tűzörségre.

A telep külön tűzörségének 3 orsóra szerelt 475 méter (+150 m. tartalékban) csavarokkal ellátott tömlő s a rendes tűzcsaphoz való felszerelésen kívül 3 kis dugólétra és egy kihuzós létra áll rendelkezésére. Tűzcsap a telepen, ámbár ez a Duna partján fekszik, 82 van.

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

A Budapesti Tűzoltó-Testületek Szövetségének évi jelentéséből.

„Tulajdonképen ünnepelni kellene, mert szövetségünk fennállásának 25-ik évébe léptünk. Ám a mai körülmények között ünneplésről szó sem lehet, mert az immáron közel egy év óta dúló világháború szövetségünk közhasznú működését is többé-kevésbé megakasztotta.

Minden gondolatunkat e vésszes háború foglalta le. Fiaink, ifju bajtársaink, működő munkatársaink és kipróbált legénységünk nagyrésze a harctéren van, s reánk, erősen megapadt létszámában itthon maradottakra, hárult a megszorított tennivalók elvégzése. A legtöbb gyár és ipartelep a hadiszerek előállításával foglalkozik, nagyjából katonai felügyelet alatt áll és fontos kincstári javak halmozódtak össze. Sokkalta nagyobb gondot kell tehát fordítanunk a felügyeletre és az őrködésre. De nem panaszként, csak a tények megrögzítése okából említjük meg, hogy hadbavonult bajtársaink helyett is dolgozunk és örömmel tesszük, mert ezzel is szolgáljuk a hazát.

A szövetség vagyonát illetőleg jelenthetjük, hogy 3 drb. takarékbetétkönyvünk mai állása a következő:

1. Magyar Bank és Kereskedelmi r. t. sz.: 035318 Tőkekönyv XXXVI. 3727-02 K
2. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank (Ehrlich alap) sz.: 3808. Tőkekönyv . . . . . 1650-91 "

Az 1914. évi tagsági díjaknak a beszédését a hadbavonult Blasnek Hugó pénztárnok helyett, Kállay titkár intézte. Összesen kiállított 31 pártoló tagság után á 10 K és 34 működő tagság után á 12 K-ról szóló nyugta és befizetési lap. A nyugták után befolyt 28 pártoló tagság á 10 K összesen: . . . . . 280 K és 34 működő tagság után á 12 K összesen: . . . . . 408 K vagyis összesen: 688 K.

A pénzmaradvány 111 K 86 fillér.

Ezek után szomorodott szívvel meg kell emlékeznünk szövetségünk két régi érdemes tagjának, névszerint Neubrand János juttatói és Németh Antal első magyar gazdasági gépgyári parancsnokoknak elhunytáról. Mind a két bajtárs emlékéért kegyelettel megőrizzük. Ugyancsak gyászoljuk a tűzoltó ügynek egy oszlopos harcosát, szövetségünk, nemkülönben a tűzoltó tisztek országos egyesületének megalapítóját, Lukács Gyulát is.

1914. évi április hó 26-án tartottuk meg rendes évi közgyűlésünket, mely egyuttal két évre megválasztotta az új elnökséget és a választmányt. Választmányi ülést két ízben tartottunk. Ez ülések fontosabb tárgyait az Ehrlich-főle alapítvány, az ipariskolai tanfolyam, nemkülönben az Erzsébetvárosi banknál elhelyezett szövetségi betétek ügye képezte.

Az 1914. év elején nagy sikerrel megtartott felső ipariskolai tanfolyamot a folyó év elején — bárha arra vonatkozólag már minden intéz-

tiszteletbeli, 33 pártoló és 35 működő tag.

Tagjai voltunk az Országos Tűzoltó Szövetségnek. Elintéztünk 104 ügyiratszámot. megszerztük a parancsnokok és tisztek részére a főkapitánysági igazolványokat. Szakkönyvtárunk gyarapodott az Országos Tűzoltó Szövetség által kiadott új könyvekkel.

Kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy az elnökséget hatalmazza fel arra, hogy a folyó évben munkálkodását az 1914. évre megállapított költségvetés keretében folytathassa, s utasítsa arra, hogy az 1914. évi zárószámadás letárgyalása, jóváhagyása és a folyó évi költségvetés pótlólagos megállapítása céljából a közgyűlés egybehívása iránt a háboru lezajlása után intézkedjék.

Dr. Szily József s. k.

elnök.

Kállay Imre s. k.

titkár.

Veszprém vármegye tűzrendészetének állapota és a Veszprém vármegyei Tűzoltó-Szövetség működése az 1914. évben.

Szövetségünknek 1914. évi június hó 28-án Enyingen tartott közgyűlésével egyidőben történelmi nevezetességű, szomorú esemény történt. Ugyanis éppen abban az órában, amelyben közgyűlésünket megelőzően, az ottani ev. ref. templomban isteni tiszteletre gyűltünk össze, hogy Isten áldását kérjük szövetségünk működésére. Szerajevóban a néhai trónörökös-pár ellen gyilkos merényletet követtek el, mely eléggé el nem ítélhető gonosztett a még most is dúló világháborút okozta.

A háboru miatt elnök urunk öméltósága és dr. Réti Ede honvédorvos, szövetségünk főjegyzője hadegészségügyi szolgálatra; a tűzrendészeti felügyelők közül négyen és a szövetség jegyzője is hadbavonultak, utóbbi az ott szerzett betegségbe bele is halt. Isten adjon neki örök nyugalmat.

Ügyvezető Elnök ur öméltóságát dr. Óvári Ferenc, a szövetség diszelnöke, a főjegyzőt és a megüresedett jegyzői tisztséget Blázy Imre vármegyei tűzrendészeti felügyelő helyettesíti, illetőleg tölti be.

A hadbavonult járási tűzrendészeti felügyelők teendőit lehetőség szerint az itthonmaradottak végzik.

A tűzoltóparancsnokok, tisztek és köztűzoltók szintén igen nagy számmal vonultak hadba.

Hogy a községek a tűzveszély elleni védelem nélkül ne maradjanak, vármegyénk alispánja akként rendelkezett, hogy a községi és körjegyzők az 1915. évre összeírandó tűzoltók közé az erősebb testalkatu 16—17 éves ifjakat és a 42 éven felüli korban levő férfilakosokat,

hosszabb tartatottak, lefuggasztva egyúttal a tűzoltói személyes szolgálat megváltása címén fizetendő váltásdíj megállapításának és kivetésének kötelezettségét.

Az elmúlt évben Koller Sándor udvari tanácsos, alispán ur öméltósága nyugdíjba vonulván, benne szövetségünk nagy pártfogóját vesztette el.

Vármegyénk tűzrendészete az ő alispánsága alatt emelkedett a mai fokra. A vármegye tűzrendészeti és építési szabályrendeletei az ő vezetése alatt tárgyalattak, módosítottak és hagyattak jóvá; a kéményseprési szabályrendelet módosítása pedig megkezdett.

Öméltósága a szövetség elnökségének javaslatait mindig a legjobb akarattal fogadta s körrendeletek alakjában ki is adta. Gyűléseinket és tűzoltó-tanfolyamainkat, amikor csak ideje engedte, mindig meglátogatta. Ő rendelte el a legtöbb megyei tűzoltó-szaktanfolyam tartását s ő eszközölte ki szövetségünk részére a vármegyei évi segélyt.

Méltán elmondhatjuk, hogy öméltóságának, ugyis mint alispánnak, ugyis mint szövetségünk közigazgatási elnökének a tűzoltószövetségünk és vármegyénk tűzrendészetének fejlesztésében oroszlánrésze volt.

Az alispáni székbe dr. Véghelyi Kálmán, eddigi vármegyei főjegyző ur önagyága emeltetett egyhangú választás utján. Mi tűzoltók annyival is inkább örülünk megválasztásának, mert ő a tűzrendészet terén már nem új ember, mivel, mint a Veszprémi Önkéntes Tűzoltó-Testület volt működő tagja, sok tapasztalat szerzett s azóta is mindig — valahányszor csak alkalma nyílt — meglátogatta tűzoltószaktanfolyamaink előadásait és gyakorlatait s a vizsgákon is mindig jelen volt.

Molnár Lajos járási számvevő, zirci járási tűzrendészeti felügyelő és zirci tűzoltóparancsnok Sopronba, előnyösebb állásba neveztetvén ki, tűzrendészeti felügyelői tisztségéről lemondott. Molnár Lajos távozásával szövetségünket nagy veszteség érte, mert ő a magára vállalt tisztséget lelkiismeretesen és nagy szakértelemmel töltötte be. Erélyes s amellet tapintatos eljárásával sikerült kerületének tűzrendészetét igen magas fokra emelni. A szövetség megbizásából Zircen egy hetes megyei tűzoltószaktanfolyamot is vezetett nagy sikerrel. A zirci tűzoltóságot is újjászervezte, begyakorolta s úgy kiképezte, hogy az most a vármegyei tűzoltóságok között egyike a legjobboknak. Molnár Lajos ezen sikerekkel teljes működésével, vármegyénk tűzrendészetének fejlesztése körül kiváló érdemeket szerzett magának.

Sebestyén Sándor csajági jegyző, enyingi járási tűzrendészeti felügyelő, a jegyzői hivatalában évről-évre szaporodó munka lelkiismeretes elvégzése összes szabad idejét igénybe vette s így kénytelen volt a szintén nagy lelkiismeretességgel és pontossággal betöltött tűz-

rendészeti felügyelői tisztségről lemondani. Tűzrendészetünk fejlesztése körül szintén nagy érdemeket szerzett magának.

Áttérve vármegyénk tűzrendészeti állapotára, van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy tűzoltószövetségünk területén az elmúlt évben volt:

16 önkéntes tűzoltótöredék 710 működő taggal	
182 kötelezett tűzoltóság	7248 " "
2 fizetett	29 " "
1 gyári	36 " "

összesen 201 tűzoltóság 8023 működő taggal

Személyes tűzoltói szolgálat alól megváltotta magát 345 egyén.

A megállapított váltságdíj 5—10 korona között váltakozott.

A várható bevétel 1834 korona.

Tűzoltói házváltásdíj fizetésére kötelezett háztulajdonosok közül 14949 egyén 50 fillér és 2 korona között váltakozó váltságdíjat fizetett. Várható bevétel 12804 korona 50 fillér.

11210 fogattulajdonos fogatának készenlétben tartására kötelezte magát, váltságdíjat senki sem fizetett. A fogat-váltásdíj 4 és 20 korona között volt megállapítva.

Összes lófogatok száma 7084, a marhafogatoké 7612.

Gyakorlatokat és elméleti oktatásokat az elmúlt évben, a kitört háború miatt, az előírt számban megtartani nem lehetett, mert a tűzoltóparancsnokok és a tűzoltók nagy része hadba vonult.

A tűzrendészeti szemléket is csak 5 járási tűzrendészeti felügyelő tudta befejezni.

Tűzoltó-szertár (1 nagy és 3 kis-község kivételével) mindenütt van.

Tűzifescskendő és egyéb tűzoltóeszköz — eltekintve a jelentéktelen hiányoktól — minden községben megvan.

A szövetség egy közgyűlést tartott, melyen 14 határozatot hozott.

A szövetség Veszprémben tűzoltó-szaktanfolyamot rendezett, melyet Kállay Imre budapesti hivatásos tűzoltótiszt vezetett s amelynél Blázy Imre, dr. Réti Ede, Rozmán Károly és Winkler István közreműködött. A tanfolyamon 60 községből 66 hallgató vett részt, kiket Veszprém r. t. város saját épületében szállásolt el s a tűzoltóeszközöket is rendelkezésükre bocsátotta. Az ágyneműeket a helybeli m. kir. állomásparancsnokság engedte át csekély használati díj lefizetése ellenében.

A vármegye területén 1914. évben 112 tüzeset fordult elő, tehát 33-mal kevesebb, mint az 1913. évben.

Károsultak száma 350. Sérüléseket, illetve égési sebeket szenvedett 6 egyén, ezek közül meghalt 3.

A tűz oltása és a vagyon megmentés körül

A tűz keletkezésének oka volt:

gyújtogatás	20 esetben,
gondatlanság és vigyázatlanság	17 " "
gyermeknek tüzelőszerszettel való játéka	30 " "
öngyulladás	3 " "
hibás építkezés	1 " "
villámcsapás	1 " "
kéménytűz	1 " "
ismeretlen	39 " "

A tüzesetek a hónapok között a következőképpen oszlanak meg:

január hóban volt	13 tüzeset,
február " "	10 " "
március " "	9 " "
április " "	16 " "
május " "	4 " "
junius " "	7 " "
julius " "	7 " "
augusztus hóban volt	12 " "
szeptember " "	14 " "
október " "	9 " "
november " "	7 " "
december " "	4 " "

	károkozott	biztosítva volt
Az elpusztult ingatlanok	307.195 K	264.791 K
" " ingók	230.205 "	165.317 "
Összes kár:	537.399 K	429.108 K

Levonva a biztosított

összeget: 429.108 "

Marad a tiszta kár: 108.192 K.

Az előző évi kár: 205.011 korona volt, az 1914. évi 96.820 koronával kevesebb.

Hogy a tűzkárok évről-évre ily örvendetesen apadnak, azt igen nagy részben annak lehet tulajdonítani, hogy a járási főszolgabíró urak a vármegye tűzrendészeti és építési szabályrendeletét igen szigorúan hajtják végre. A pápai és a veszprémi főszolgabíró urak 207 építési engedélyt adtak ki.

Ósi községben a múlt év husvét ünnepén az ottani református ifjuság az egyház javára műkedvelői színelőadással egybekötött táncmulatság rendezésére kértek engedélyt. (Helyiség: sátor.) Kerényi Endre főszolgabíró ur az engedélyt oly feltétellel adta meg, hogyha a rendezőség a vármegyei tűzrendészeti felügyelő összes, a személy- és tűzbiztonságra vonatkozó utasításait a legszigorúbban végrehajtják és rendelkezéseinek magukat alávetik. A rendezőség a feltételeket elfogadta. A vármegyei tűzrendészeti felügyelő a járás főszolgabírájától nyert megbízás folytán Ósi községbe kiszállott s a műkedvelői előadás az ő személyes felügyelete és ellenőrzése alatt minden baj nélkül mindenkihez megelégedéssel tartott meg.

— **A szatmári főkapitány bűnpöre.** — Hivatalos rész: Meghívó az elnökség augusztus 28-iki ülésére. — Meghívó az országos választmány augusztus 29-iki ülésére. — Meghívó a segélypénztár elnökségének augusztus 28-iki ülésére. — Meghívó a segélypénztár augusztus 29-iki ülésére. — A segélypénztár július 31-iki üléséről szóló jegyzőkönyv. — A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség 1914/15 évi zárószámadása. — A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélypénztárának 1914/15. évi zárószámadása. A nyiregyházaiak évi jelentéséből. — Mi megy végbe valamely benzines automobilnál a motorok működése közben. Irta: Szilvay Kornél. — Budapest székesfőváros új gázműve. Irta: Schön György. — Szövetségünk köréből: A Budapesti Tűzoltótestületek Szövetségének évi jelentéséből. — Veszprém vármegye tűzrendészetének állapota és a Veszprémvármegyei Tűzoltó-Szövetség működése az 1914. évben. — Különlélek. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **József főherceg kitüntetése.** A hivatalos lap aug. 5-iki száma a következő királyi kéziratot közli:

Kedves rokon József főherceg ur!

Örömmel adományozom Kedvességédnek, mint a-derék 7. hadtest parancsnokának, amelyet hosszú idő óta nehéz körülmények közt odaadó lelkesedéssel eredményesen vezet, Lipót-rendem nagykeresztjét a hadiékítménnyel.

Kelt Wienben, 1915. évi július hó 29-én.

Ferenc József s. k.

— **József főherceg üzenete.** Hirlapírók tisztelegtek Ófenségénél. Tisztelgésük alkalmával megkérték a főherceget, hogy küldjön üzenetet a magyar közönségnek, amely szeretettel figyeli s reménykedőn kíséri minden lépését.

„Stereotip üzenet, amit küldhetek — választotta ófensége. — Legyenek otthon nyugodtak és bizzanak meg bennünk. Az én hadtestem győzelmes előnyomulását legnagyobb részben magyar ezredeim tették lehetővé. A magyar a világ első katonája. Ugy szeretem valamennyit, mint a tulajdon gyermekeimet. Vigyázok is rájuk. Feleslegesen egyetlen emberemet sem áldozom fel!”

Mikor környezete figyelmezteti, hogy legyen óvatosabb, a főherceg válasza mindig csak az:

„Katonáimnak látniuk kell, hogy én is elől vagyok. A jó példa többet ér a legszebb szónál!”

A főherceg aki először a szerbek ellen harcolt, azután az oroszokkal viaskodott, ez idő szerint a doberdói fensiknál áll szemközt az ellenséggel.

— **A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia** zászlóalja (mintegy 150 leendő tiszt) július 22-én megtekintett egy tűzoltógyakorlatot az Oreyz-uti másházánál. A gyakorlaton a soros II-ik csoport (II., VI., VIII., X. kerületi őrség) Dittrich József tűzoltótiszt vezénylete alatt vett részt, ki jelenleg a hadbavonult tűzoltók pótlására a tűzoltósághoz vezényelt népfelkelő-osztagnak is parancsnoka. Az Akadémia növendékei azzal a benyomással távoztak, hogy ma már a tűzoltóság nem egy alkalmilag összeverődött fegyelmetlen tömeg, nem is utcaseprők bandája avagy városi szolgál-

nikai naladással is lépést tart (az automobilizált II. ker. őrség autotólólétrával és egy percenként 1500 liter vizet szolgáltatni képes benzínmotoros feckendővel volt kivonulva) s minden a tűzzel felveendő harcot céltudason előkészít.

— **Blasnek Hugó** főhadnagy a signum laudist kapta jól megérdemelt kitüntetés gyanánt.

— **Szalay István** hadnagy, a Máv. gépgyár tűzoltótestület szakaszparancsnoka, a hadi ékítményes III. osztályú érdemkereszttel tüntetett ki — halála után.

— **Mészáros János** főhadnagy, a tűzoltótisztek országos egyesületének pénztárnoka, már szintén tulajdonosa a signum laudisnak. Jelenleg a dunaszerdahelyi fogolytábor őrségének parancsnoka, előbb — sebesültéből való felépülte után — a gépfegyverosztag vezető-tisztje volt Sopronban.

— **Török István** vajdahunyadi parancsnok, főhadnagy, félszemét elvesztette ugyan, de helyőrségi szolgálatra alkalmasnak nyilvánított.

— **Kratzer Dániel** százados, lőtt sebéből annyira felépült, hogy újra bevonulhatott ezredéhez.

— **Gosztonyi Ernő**, főhadnagy a Száva partján néz hónapok óta farkas-szemet a szerbekkel.

— **Szabadkán** a tavaly leégett színház helyébe addig, amíg állandó új színház épül, az Országos Színészegyesület Nádassy József színigazgatóval együtt gondoskodni akar ideiglenes színházról. A színigazgató erre vonatkozóan azt a tervet nyújtotta be a városi tanácshoz, hogy a Pest-szálloda termeit alakítsák át színház céljaira.

— **Temesváron** egy gyakorlat alkalmával a szabadon felállított tolólétrát a nagy szélvihar feldöntötte. A létra összetört, 3 tűzoltó súlyosan megsérült; kettő a lábát törte, egy pedig halálos sebet kapott.

— **A biztosítótársaságok a tűzoltóságok költségeihez** Hamburgban 1,926.000 márkával, Chemnitz, Köln és Drezdában 108—127 ezer Mk. Leipzigban 261 ezer márkával járulnak, míg Berlinben és Drezdában az állam is ad 100.000 márka szubvenciót. Ulm városa pedig tűzadó címén 20 ezer márkát szed külön a polgáraitól, ami önkéntes tűzoltósága fenntartási költségének kétharmadát teszi.

— **Kiel** német kikötővárosban, ahol 4415 hektárnyi területen 9993 házban 222 ezer ember lakik, minden 2650 emberre jut csak egy hivatásos tűzoltó, a 8 ötven főnyi félszázadba osztott tartalék tűzoltóság révén azonban ez az arány megjavul. A rendszeres kiadás 249795 Márka ennyibe kerül a hiv. csapat; a tartalék tűzoltóság címén ellenben évenként csak 14 ezer Márka kiadás merül fel.

Szerkesztői üzenetek.

D. A Hochstrate-rendszerű mellékvilágítás központi telexszel működik. Tűzbiztos helyen van két akkumulátor, mely egymástól függetlenül, két vagy több áramkörbe kapcsolt világítótesteket lát el árammal. E világítótestek azonban úgy vannak kiképezve, hogy két-két (egymástól szintén független) izzólámpával bírnak, amelyek mindegyike más-más áramforrásból táplálkozik. Ha az egyik áramforrás felmondja a szolgálatot, a másik áramforrás zavartalanul ellátja a csoportosan be- és kikapcsolható lámpákat árammal.

M. Pozsony városának jegyzőkönyvei már 1502-ben megemlékeznek egy kéményseprőről, Kassának 1692-ben egy, Buda városának 1714-ben két kéményseprője volt. Mária Terézia királynő korában, 1748-ban, alakult meg a két magyarországi kéményseprő cég, a győri és a budai. A győri cégnek 1748 február 1-én kiadott kiváltságlevelében olvassuk legelső ízben, hogy a győri kéményseprő céghez tartozó mesterek szent Flóriánt és

remete Antalt választották pátronusaiknak, akiknek napjain a győri plébánia-templomban „szent mise a szokásos alamizsnával“ tartatik, amelyen a helybeli és közel vidéki mesterek és legények megjelenni kötelesek. Az Első Ferenc király által 1819-ben kiadott második kiváltságlevél is előírja e kötelezettséget. Remete szent Antal emléke feledésbe ment, de annál jobban nyert jelentőségben szent Flórián emléke.

W. Németország az első hadikölcsönnel 5300 millió márkát jegyzett és van neki 300 milliárd vagyona. Ausztria ugyanekkor 84 milliárd tőkéérték felett rendelkezett és 2 milliárd 316 milliót jegyzett. Magyarország nemzeti vagyona (Debrecenies becslés szerint) 41 milliárd és jegyzett 1160 milliót. — Összehasonlítással álljon itt, hogy Budapest polgárainak takarékbetétje 1 milliárd, földbirtoka szintén 1000 millió, s a székesfőváros területén álló épületek pedig 2 ezer millió = 2 milliárd vagyont képviselnek.

Kiadó: **KUHÁRSZKY LÁSZLÓ** titkár.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geittner és Rausch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Kórpónai-utca 20-21. szám.

Teudloff—Dittrich
Budapesti Armatura-, Szivattyú-
és Gépgyár Részvénytársaság
BUDAPEST-KISPEST, ÜLLŐI UT 220-222. SZ.
Telefon: 51-22 és 51-23. ▼ Sürgöny cím: „TEUDLOFF BUDAPEST“

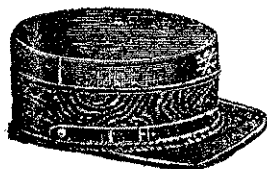
SELTENHOFER FRIGYES FIAI,
SOPRON,
cs. és m. k. udvari szállítók.
Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntőde.

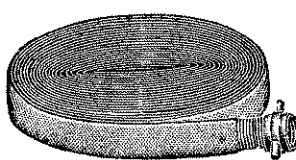
Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest, Központi Iroda: VI. ker., Teréz-
körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és
tömlőmotorlákat.

Walser Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntőde
Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. szám.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kútszivattyú-
kat és tűzoltói felszereléseket.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat
acélsodrony-betéttel legjobban
és legolcsóbban készít
**Ritscher Zsigmond és
Fia, Körmend**
Interurban telefon 27.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22.
Legelőnyösebb bevásárlási forrás
összes tűzoltó-szerekben, egyéni fel-
szerelésekben stb. Árjegyzék ingyen

Magyar mérleg- és gépgyár részv.-társ.
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 41.
MOTOROS TURBINAFECSEKENDŐK. KÖZSÉGI FECSEKENDŐK.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és
felszerelések
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve!
Nagyobb megrendelésnél saját költségünkön
küldjük szabásunkat mértékével céljából

HATSCHKEK SZABADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrásy-út 33. sz. Nyergesujfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezgyár r.-t.
Budapest, VII., Erzsébet királyné-ut 57.

egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartányokat és
kannákat, garage- és raktári berendezéseket.

TŰZFECSEKENDŐK, TŰZOLTÓSZEREK, ÉS FELSZERELÉSEK,

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-
betéttel, legjobban és legolcsóbban készít